



ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)

ปริญญา

จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ผลของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนวัยรุ่น
โรงเรียนเบญจมวรรษศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

The Effects of Group Dynamics Program on Developing Conflict Management of
Teenager Students at Benjawansuksa School, Krung Thep Maha Nakhon

นามผู้วิจัย นางสาวอศณี สุมะนันท์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ กศ.ค.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรมิพ์ ธีระวัฒน์, ศศ.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

สืบสินธุ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนวัยรุ่น
โรงเรียนเบญจมวรรษศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

The Effects of Group Dynamics Program on Developing Conflict Management of
Teenager Students at Benjawansuksa School,
Krung Thep Maha Nakhon

โดย

นางสาวอัมณี สุมะนันท์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)

พ.ศ. 2553

Attanee Sumananonth 2010: The Effects of Group Dynamics Program on Developing Conflict Management of Teenager Students at Benjawansuksa School, Krung Thep Maha Nakhon. Master of Arts (Educational Psychology and Guidance), Major Field: Educational Psychology and Guidance, Department of Educational Psychology and Guidance. Thesis Advisor: Miss Patcharaporn Srisawat, Ed.D. 172 pages.

The purpose of this study were to: 1) Study of conflict management of teenager students at Benjawansuksa School ,Krung Thep Maha Nakhon. 2) Compare conflict management of experimental group existed before and after participated in group dynamics for developing conflict management program. 3) Compare conflict management between experimental group and control group before and after participated. The subjects 39 students were randomly selected from teenager students. They were randomly selected into two group, ie, an experimental group and a control group. The research instrument were the conflict management questionnaires and group dynamics for developing conflict management program. The data were analyzed by Mean, Standard deviation, t-test for dependent samples and t-test for independent samples.

The result were as follows: 1) The conflict management of teenager students at Benjawansuksa School were average level. 2) The conflict management of students in the experimental group before and after participated in the group dynamics for developing conflict management program were significant differences at .05 level. 3) The conflict management of students participated in group dynamics for developing conflict management program and the conflict management of students non-participated were significant differences at .05 level.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาเป็นอย่างดีจากคณาจารย์หลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีและกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งแสงอรุณไพโรจน์ ประธานการสอบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ศ.ท. ดร. สุขอรุณ วงษ์ทิม อาจารย์ ดร. พรรณพร วรรณลักษณ์ และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ที่กรุณาตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ กราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวทุกท่านที่อบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ได้จนประสบความสำเร็จ และขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชูทิศที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลและทดลองโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งอย่างดียิ่ง และขอขอบคุณนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีจนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จได้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่เป็นกำลังใจและเป็นທີ່ปรึกษาในทุกเรื่องได้เป็นอย่างดี และขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ นิสิตสาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและมีส่วนช่วยให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

อัสณี สุมะนานนท์

พฤษภาคม 2553

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการวิจัยรุ่น	9
แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง	18
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง	23
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
สมมติฐานการวิจัย	42
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	58
ผลการวิจัย	58
ข้อวิจารณ์	67
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	74
สรุปผลการวิจัย	74
ข้อเสนอแนะ	78
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	81
ภาคผนวก	86
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย	87
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย	94
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	96
ภาคผนวก ง โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง	103
ภาคผนวก จ การวิเคราะห์ผลจากการตอบแบบประเมินการเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง	154
ภาคผนวก ฉ การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามการจัดการความ ขัดแย้งและโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการ ความขัดแย้ง	164
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	172

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนของแบบสอบถามการจัดการความ ขัดแย้ง	46
2	ระยะเวลาในการดำเนิน โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการ ความขัดแย้ง	48
3	โครงสร้างของ โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความ ขัดแย้ง	49
4	จำนวนร้อยละของนักเรียนในกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา	59
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการจัดการความขัดแย้งโดยรวม ของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมวราชนศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร	60
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการจัดการความขัดแย้งรายด้าน ของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมวราชนศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร	61
7	การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	62
8	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งระหว่างนักเรียนกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง	63
9	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งของ นักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง	65
11	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	66
ตารางผนวกที่		
1	คำร้อยละของระดับความคิดเห็นจากการตอบแบบประเมินการเข้าร่วม โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง	155
2	ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง	165
3	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง	168
4	ค่าดัชนี IOC ของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง	171

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงกับความขัดแย้ง

19



บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวและรุนแรงของวัยรุ่นไทยนั้นนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นซึ่งเป็นปัญหาพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ขาดความยับยั้งชั่งใจและเป็นไปในทางของความรุนแรงทั้งทางกิริยา และคำพูด เป็นผลมาจากสภาวะทางอารมณ์ความโกรธ ความคับข้องใจ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนและเสียหายต่อร่างกายและทรัพย์สิน ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ผลการสำรวจนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และสาขาวิชาศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครของสำนักงานวิจัยเอแบคโพล มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ในปี 2546 (อมรวิรัช นาคทรพรพ, 2548) ศึกษาความเสี่ยงในการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของนักเรียนชายและแนวทางแก้ไข พบว่า วัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 46 เมื่อช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา เคยมีประสบการณ์ทะเลาะวิวาทกับบิดา มารดา และผู้ปกครอง ร้อยละ 40 มีประสบการณ์ทะเลาะวิวาทกับครู อาจารย์ ร้อยละ 19.2 มีประสบการณ์ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างสถาบัน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 59.5 ยังมีความคิดจะใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา และวัยรุ่นถึงร้อยละ 39.5 ยังคิดจะใช้อาวุธปืน และมีด แก้ปัญหาทะเลาะวิวาทอีกด้วย สาเหตุของความรุนแรงต่างๆที่เกิดขึ้น ถ้าพิจารณาก็จะเกิดจากความขัดแย้ง แต่เนื่องจากนักเรียนยังขาดความรู้ ทักษะและความเข้าใจที่จะตอบสนองความต้องการของตนจึงพยายามที่จะหาวิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ตนเองหรือกลุ่มคิดว่าเหมาะสม ดังนั้นการแก้ปัญหามักจะลงเอยด้วยความรุนแรงหรือเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ ตามมา นอกจากนี้สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ต่อการใช้ความรุนแรงของเด็กวัยรุ่น จำนวนทั้งสิ้น 1,170 คน ระหว่างวันที่ 23-25 กันยายน 2552 สรุปถึงสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นไทยหันมาใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ได้ว่า สาเหตุอันดับหนึ่ง คือ การไม่ได้รับการชี้แนะ หรือได้รับการสั่งสอนอย่างถูกต้องจากผู้ใหญ่หรือคนในครอบครัว อันดับสอง คือ ขึ้นอยู่ที่ตัวเองมากกว่า ไม่รู้จักการควบคุมอารมณ์ ขาดความยับยั้งชั่งใจ อันดับที่สาม คือ มาจากการลอกเลียนแบบดารา และเห็นจากสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หนัง ละคร ฯลฯ อันดับทีี่สี่ คือ เป็นค่านิยมใหม่แบบผิดๆ คิด

ว่าทำแล้วคูตี อยากเด่นอยากดัง อันดับที่ 5 คือ มาจากสภาพแวดล้อมและสังคมที่ล้อมโถมในปัจจุบัน ดังที่ปรากฏเป็นข่าว เช่น

...นักเรียนก่อเหตุ ยิงหน้าเสาธง....

...เหตุเกิดภายใน โรงเรียนก่อนเคารพธงชาติเพียงไม่กี่นาที นายวิษณุ อายุ 21 ปี นักเรียนชั้นม.6 ซึ่งเป็นมือปืนสารภาพว่า ระหว่างเรียนไม่กินเส้นกับนายมาโนช นักเรียนชั้นม.6 ห้องเดียวกันมาตั้งแต่เปิดเทอม สาเหตุเพราะตนเป็นนักเรียนใหม่ ในฐานะน้องใหม่มักจะถูกนายมาโนชกับเพื่อนอีก 4-5 คน คอยหาเรื่องกลั่นแกล้งตลอด จึงรวบรวมสมัครพรรคพวกคอยต่อกรกับกลุ่มของนายมาโนช เคยยกพวกตะลุมบอนกันหลายครั้ง ล่าสุดวันที่ 13 มิ.ย. เปิดฉากปะทะกันในบริเวณโรงเรียน แต่ไม่มีใครได้รับบาดเจ็บ จนมาเช้าวันที่ 16 มิ.ย. ซึ่งเป็นวันเปิดเรียนวันแรกของสัปดาห์ ตนพกปืนมาโรงเรียนเพื่อป้องกันตัว พอมาถึงโรงเรียนก่อนจะเข้าแถวเคารพธงชาติถูกกลุ่ม นายมาโนชมาหาเรื่องอีก ถึงขั้นยกพวกตีกันแต่กลุ่มตนเพลี่ยงพล้ำเลยชักปืนจ่อยิงใส่ นายมาโนชขาดเจ็บปางตาย... (เดลินิวส์, 2552)

...นักเรียนยานนาเวศแทงกันตาย ปมริตไถเงินใน โรงเรียน...

...เจ้าหน้าที่ตำรวจ สน.วัดพระยาไกรรับแจ้งเหตุนักเรียนแทงกันมีผู้เสียชีวิตและมีผู้บาดเจ็บ ผลจากการสอบปากคำทราบว่า นักเรียนชั้นม.1 มีเรื่องชกต่อยกับม.2 แต่ม.2 ผู้ไม่ได้เลยรวมทำร้ายม.1 ทำให้ม.1 ชักมีดออกมาแทงป้องกันตัว สาเหตุคาดว่าน่าจะเป็นเรื่องมองหน้ากันจนเกิดการชกต่อย... (สยามรัฐ, 2552)

ซึ่งความขัดแย้งระหว่างนักเรียนกับนักเรียนนี้ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540) ได้กล่าวไว้ว่า ความขัดแย้งของนักเรียนกับนักเรียนก็คล้ายกับความขัดแย้งของผู้ใหญ่ซึ่งมักจะเป็นผลมาจากสัมพันธภาพที่ไม่ดีระหว่างบุคคลหรือการขาดแคลนวิธีการที่จำเป็นในการสนองความต้องการของตน ในทำนองเดียวกัน การขาดทักษะ การขาดความสามารถที่จำเป็นต่อการสนองความต้องการ มักจะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา และพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาเหล่านี้จะนำไปสู่ความขัดแย้งในที่สุด โดย Crawford and Bodine (1996) กล่าวว่า การแก้ปัญหาความขัดแย้งนั้นสามารถทำได้โดยสอนให้นักเรียนมีความสามารถพื้นฐานในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งควรจะต้องมีองค์ประกอบทั้ง 6 ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการปรับตนเอง 2) ความสามารถในการรับรู้ 3) ความสามารถทางอารมณ์ 4) ความสามารถในการสื่อสาร 5) ความสามารถในการคิด

สร้างสรรค์ 6) ความสามารถในการคิดวิพากษ์ และ Girard and Koch (1996) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการความขัดแย้ง ว่าประกอบไปด้วย 1) การคิด (Thinking) 2) การแสดงอารมณ์ทางบวก (Positive Emotional) 3) การสื่อสาร (Communication)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดจากความขัดแย้งในโรงเรียนนั้น นานวันยิ่งเพิ่มความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เกิดความสูญเสียอย่างไม่น่าที่จะเกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งในโรงเรียนซึ่งมุ่งไปที่ตัวนักเรียนเป็นหลักด้วยการพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง ซึ่งวิธีการที่จะพัฒนาการจัดการความขัดแย้งให้กับนักเรียนนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ ดังที่ ฆอลอง ภิมย์รัตน์ (2521) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกลุ่มสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งว่าจะช่วยให้ผู้ที่เข้าร่วมกลุ่มได้มองเห็นภาพตนเอง เพราะการแสดงออกของสมาชิกกลุ่มในช่วงแรกอาจจะเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม อาจมีความขัดแย้งกันได้ เพราะต่างก็เพิ่งได้รู้จักกัน บางคนแสดงออกอย่างรุนแรง บางคนนุ่มนวล บางคนก็มีความก้าวร้าว จากสายตาและความคิดของผู้อื่นในกลุ่มจะช่วยสะท้อนให้เด็กได้รู้จักตนเอง การวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนสมาชิก อาจทำให้ตนเองได้สติ รู้สำนึกว่าตนเองเป็นคนอย่างไร เหมาะสมต่อสังคมหรือไม่ การที่เปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันวิพากษ์วิจารณ์สมาชิกร่วมกลุ่มอย่างตรงไปตรงมา จะทำให้เด็กประพฤติปฏิบัติตนคล้อยตามบรรทัดฐานของสังคมได้อย่างสมัครใจนอกจากนี้กลุ่มสัมพันธ์ยังช่วยผ่อนคลายความกดดัน และความขัดแย้งในใจ เพราะโดยปกติเด็กแทบทุกคนย่อมมีโอกาสได้รับความกดดันทางอารมณ์หรือความขัดแย้งในใจจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ไม่ว่าจะจากที่บ้าน หรือสังคมโดยทั่วไป การระบายออกของสิ่งเหล่านี้ย่อมทำได้ ถ้าตนมีเพื่อนสมาชิกของกลุ่ม ฐานะของกลุ่มก็จะเหมือนที่เลี้ยงอย่างดี สมาชิกในกลุ่มพร้อมที่จะรับฟังและให้ความเห็นใจ หรือช่วยแก้ปัญหาข้อขัดแย้งภายในได้ การอยู่โดดเดี่ยวอาจไม่สามารถนำสิ่งเหล่านี้ไประบายกับใครได้ เด็กบางคนมีความเกรงกลัวครู ไม่กล้าระบายความในใจออกมาโดยตรง แต่ถ้าเพื่อนในกลุ่มมีความเห็นอกเห็นใจกัน เขาก็กล้าที่จะระบายออกถึงปัญหาที่อยู่ภายในใจ และเพื่อนอาจไปบอกให้ครูได้รับรู้และเข้าใจอีกทอดหนึ่ง กลุ่มจึงเป็นสะพานเชื่อมโยงตัวเด็กที่มีปัญหาให้กับครูได้เป็นอย่างดี

ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะสร้าง โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนวัยรุ่น โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิจัยในนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมราชูทิศศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เด็กนักเรียนเกิดการจัดการความขัดแย้งที่ถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความคิด ด้านเจตคติและด้านพฤติกรรมทั้งต่อตนเองและผู้อื่นไปในทางที่ดี และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัด กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการกับความขัดแย้งของนักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งก่อนและหลังการทดลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วม โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง ก่อนและหลังการทดลอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์เชิงวิชาการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ โดยผลของการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนของครู ด้วยการสอดแทรกการจัดการความขัดแย้งนี้เข้าไปในบทเรียนวิชาต่างๆ

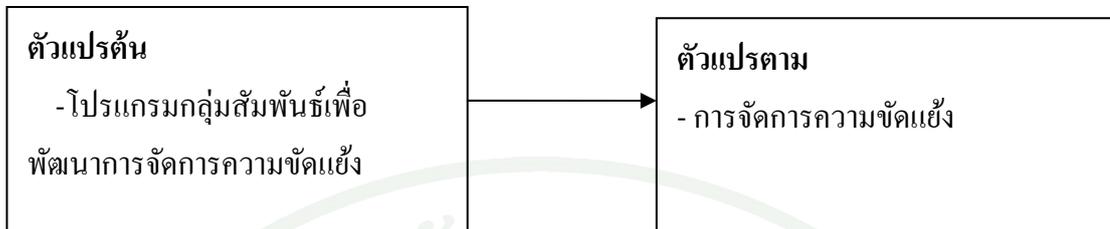
2. ประโยชน์เชิงปฏิบัติ

การวิจัยครั้งนี้จะได้รูปแบบในการฝึกการจัดการความขัดแย้งเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งในโรงเรียนที่เกิดระหว่างนักเรียนกับนักเรียนมีจำนวนลดน้อยลง และทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ตระหนักในความจำเป็นของการพัฒนาการจัดการความขัดแย้งให้แก่ นักเรียนเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้นๆได้

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการทดลองใช้โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งซึ่งประกอบไปด้วย กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่มีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ เกม การอภิปราย โดยมีเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรม คือ แบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง
2. กลุ่มประชากร นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 12 – 16 ปี โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 64 คน
3. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 39 คน แล้วแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการสุ่มเข้ากลุ่ม (Randomly assigned) โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 19 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที
5. ตัวแปรที่ศึกษา
 - ตัวแปรต้น ได้แก่ โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
 - ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการความขัดแย้ง

กรอบแนวคิดในการวิจัย



นิยามศัพท์

ความขัดแย้ง หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปมีความคิด เจตคติ และพฤติกรรมที่ไม่ลงรอยกัน ไม่ไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้ความต้องการถูกขัดขวาง จนทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมและอารมณ์ทางลบได้

การจัดการความขัดแย้ง ตามแนวคิดของ Girard and Koch (1996) ซึ่งประกอบด้วย

1. **การคิด (Thinking)** หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการคิด การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ด้วยการคิดพิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง มีแนวคิดที่สร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและร่วมแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่นในการจัดการกับความขัดแย้ง
2. **การแสดงอารมณ์ทางบวก (Positive emotional)** หมายถึง การที่บุคคลสามารถแสดงอารมณ์ทางบวก เมื่อต้องเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง ด้วยการรับรู้อารมณ์ความรู้สึก ไม่แสดงอารมณ์ที่ไม่ดีและสามารถช่วยเพื่อนในการควบคุมอารมณ์เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งได้
3. **การสื่อสาร (Communication)** หมายถึง การที่บุคคลสามารถแสดงการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม เมื่อต้องเผชิญกับความขัดแย้ง ทั้งด้วยภาษากายคือ พูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ไม่ดุด่าหรือด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย และภาษาท่าทาง คือ ไม่ชกต้อย ไม่ขว้างปาสิ่งของ ไม่แสดงกิริยาท่าทางก้าวร้าว

กลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่มที่จัดให้สมาชิกได้ทำงานร่วมกัน มีการใช้การคิด การแสดงอารมณ์ต่อกันอย่างเหมาะสม ตลอดจนมีการสื่อสารและปรับตัวเข้าหากัน มีการ

ตัดสินใจร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหา โดยการใช้วิธีการต่างๆที่หลากหลายเพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย และเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยจัดกระบวนการสอนให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีการร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดการจัดการความขัดแย้ง โดยใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เช่น เกม บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น

นักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร หมายถึง นักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาผลของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียน
วัยรุ่น โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยจำแนกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการวัยรุ่น
 - 1.1 ความหมายของวัยรุ่น
 - 1.2 พัฒนาการวัยรุ่น
 - 1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการวัยรุ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง
 - 2.1 ธรรมชาติและความหมายของความขัดแย้ง
 - 2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง
 - 3.1 กระบวนการบริหารความขัดแย้ง
 - 3.2 หลักของการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
 - 3.3 กระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
 - 3.4 วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
 - 3.5 ทักษะในการจัดการกับความขัดแย้ง
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
 - 4.1 ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์

- 4.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสัมพันธ์
- 4.3 หลักการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
- 4.4 เทคนิคและประโยชน์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง
- 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสัมพันธ์

แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการวัยรุ่น

ความหมายของวัยรุ่น

มีผู้ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้โดยสังเขป ดังนี้

กฤษณี คำชาย (2542) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นว่า วัยรุ่นเป็นผู้มีลักษณะ 3 ประการ คือ มีการพัฒนาทางด้านร่างกายตั้งแต่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศจนกระทั่งมีวุฒิภาวะทางเพศ มีพัฒนาทางด้านจิตใจ โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากเด็กไปเป็นผู้ใหญ่และมีการเปลี่ยนแปลงจากสภาวะทางเศรษฐกิจไปสู่การพึ่งพาตนเอง

โกศุม เศรษฐาวงศ์ (2532) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับวัยรุ่นไว้ว่า หมายถึง วัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเด็ก ไปสู่วัยผู้ใหญ่ โดยมีการเจริญเติบโตไปสู่การมีวุฒิภาวะทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งยึดเอาความพร้อมและวุฒิภาวะทางเพศเป็นจุดเริ่มต้น และสิ้นสุดเมื่อมีความพร้อมและวุฒิภาวะทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า วัยรุ่น คือวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ มีการเจริญเติบโตขึ้นทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา

พัฒนาการวัยรุ่น

1. การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น

การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น แบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้ (พรพิมล เกียรติภรณ์, 2539)

1.1 วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence)

เด็กหญิงจะเริ่มเข้าสู่ช่วงอายุวัยรุ่นตอนต้น 13-15 ปี และเด็กชายจะอยู่ในช่วงระหว่าง 15-17 ปี เป็นช่วงที่ร่างกายของทั้งเด็กหญิงและเด็กชายมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่สมบูรณ์ขึ้นมา

1.2 วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence)

เด็กหญิงจะมีอายุ 15 – 18 ปี และเด็กชายจะมีอายุระหว่าง 17-19 ปี มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายลดน้อยลง แต่จะเพิ่มทางด้านเจตคติและความรู้สึกนึกคิดในลักษณะที่ค่อยเป็นค่อยไป ลักษณะบุคลิกภาพภายนอกที่ดึงดูดความสนใจเพศตรงข้ามมากขึ้น เช่น ใบหน้า อุ่มเอิบ ดวงตาเป็นประกาย ผมดำนุ่มสลวย มีลักษณะของความเป็นหญิงและความชายที่เด่น

1.3 วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence)

เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 18-20 ปี และเด็กชายจะมีอายุระหว่าง 19-21 ปี เป็นระยะที่พัฒนาการด้านต่างๆเข้าสู่ภาวะอย่างสมบูรณ์แบบพัฒนาการด้านอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดและสติปัญญาจะเจริญเติบโตเต็มที่ เด็กวัยนี้มีความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคม พยายามหัดคิดและตัดสินใจในเรื่องต่างๆด้วยตนเอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้นที่จะแสดงให้เห็นว่าไม่ใช่เด็กอีกต่อไป และพิสูจน์ให้เห็นความสามารถว่าตนทำได้ และต้องการสิทธิเท่าเทียมผู้ใหญ่

2. พัฒนาการทั่วไป

พัฒนาการของวัยรุ่นเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง ซึ่งผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นจำเป็นต้องทำความเข้าใจ เพื่อให้สามารถอธิบายพฤติกรรมต่างๆของวัยรุ่นได้ดีขึ้น โดยทั่วไปแล้วพัฒนาการในระยะวัยรุ่นแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ด้วยกันคือ

2.1 พัฒนาการทางร่างกาย (Physical Development)

พัฒนาการทางร่างกายนี้ถือว่าสำคัญมาก เพราะเป็นช่วงเปลี่ยนจากลักษณะของเด็กผู้
ลักษณะของผู้ใหญ่ ซึ่งในระยะต้นของวัยรุ่นจะเป็นระยะที่มีพัฒนาการทางด้านอื่นๆตามมา
โดยเฉพาะพฤติกรรมต่างๆที่วัยรุ่นแสดงออกมา โดยทั่วไปการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายเมื่อเข้าสู่
วัยรุ่น แยกเป็น 2 ส่วน คือ การเปลี่ยนแปลงภายนอกในร่างกาย และการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกาย

2.2 พัฒนาการทางด้านอารมณ์ (Emotional Development)

วัยรุ่นมักมีอารมณ์รุนแรงและอ่อนไหวได้ง่าย แสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผยและตรง
เกินไป มีความเชื่อมั่นในตัวเอง แต่บางครั้งก็รู้สึกหดหู่ มีความสงสัยอยู่ตลอดเวลา ต้องการให้ผู้อื่น
ยอมรับในความเป็นชายหญิงของตน จึงมักเอาใจใส่กับรูปร่างของตนมากขึ้น สาเหตุหลักที่ทำให้
วัยรุ่นมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายและรุนแรง จะเป็นเรื่องของการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ

ซึ่งสอดคล้องกับ ประยูรศรี มณีสร (2533) ที่ได้กล่าวถึง วัยรุ่นที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่ดีมี
ลักษณะดังนี้

1. สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ การควบคุมอารมณ์หมายถึง การเรียนรู้ที่จะแสดง
อารมณ์ออกมาให้เหมาะสมกับสถานการณ์อย่างมีเหตุผลและมีสติ เป็นการเรียนรู้ที่จะหลีกเลี่ยง
สถานการณ์ที่จะทำให้เกิดปฏิกิริยาทางอารมณ์มากเกินไป การควบคุมอารมณ์มิใช่การเก็บกดหรือ
จัดการตอบสนองทางอารมณ์ แต่เป็นการควบคุมการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางหรือคำพูดไป
ในทางที่เป็นประโยชน์ หรือเป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้ที่ควบคุมอารมณ์ได้ดีย่อมแสดงถึงความมีวุฒิ
ภาวะทางอารมณ์ซึ่งมีลักษณะดังนี้

- 1.1 สามารถตอบสนองอารมณ์อย่างค่อยเป็นค่อยไป บุคคลเหล่านี้จะไม่ตอบสนองโดย
ทันทีและก็ไม่ใช้บุคคลที่ไม่แสดงอารมณ์ตอบสนองเลย แต่จะตอบสนองในระดับปานกลาง

- 1.2 สามารถหน่วงเหนี่ยวการตอบสนองทางอารมณ์ บุคคลเหล่านี้จะไม่แสดงอารมณ์
ออกมาทันที เช่นเดียวกับที่เด็กเล็กๆกระทำ

1.3 ไม่แสดงความรู้สึกน้อยใจหรือสงสารตนเองออกมาให้ผู้อื่นเห็น

2. มีความสามารถในการใช้อารมณ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ได้แก่ การใช้อารมณ์ของตนเพื่อให้ได้รับความพึงพอใจจากสิ่งสนุกสนานต่างๆ ได้ เมื่อมีความรู้สึกโกรธขณะที่ได้รับความคับข้องใจ เมื่อพบสิ่งที่น่าตกใจกลัวก็สามารถยอมรับได้ว่าตนเองเกิดความกลัวขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องหลอกคนอื่นว่าฉันไม่กลัว สิ่งเหล่านี้มีผลดีต่อสุขภาพจิต และการปรับตัวของวัยรุ่นมาก ช่วยให้ปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น และจะบรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์ในที่สุด

3. มีความสามารถในการยอมรับความจริงและเข้าใจผู้อื่นตามความเป็นจริง บุคคลที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์อีกประการหนึ่ง คือการเพิ่มความสามารถในการมองเห็นบุคคลอื่นตามความเป็นจริง มีความเข้าใจ และรู้คุณค่าความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่น ไม่คาดหวังว่าคนดีคือคนที่สมบูรณ์ไปทุกสิ่ง หรือคนเลวคือคนที่ไม่มีอะไรดีเลย บุคคลที่ยังไม่บรรลุวุฒิภาวะจะเหยียดหยามและประณามความอ่อนแอ หรือความบกพร่องของบุคคลอื่นและมักจะตั้งข้อต่อรองว่าผู้อื่นยังทำผิดเช่นนั้น ได้แล้วทำไมตัวเองจะทำตนให้เลวไปกว่านั้นไม่ได้ ขณะที่วัยรุ่นที่กำลังบรรลุวุฒิภาวะนั้น เขาอาจมีความสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจว่า แม้คุณครูที่เขารักมากที่สุดก็ยังคงเป็นปุถุชนที่มีความอ่อนแอซ่อนเร้นอยู่ เขาจะเข้าใจว่าแม้แต่ครูแนะแนวซึ่งเป็นผู้ที่ช่วยแนะนำบุคคลอื่นให้คลายความวิตกกังวล แต่ตัวครูเองก็มีความวิตกกังวลได้เช่นกัน

4. สามารถตั้งความหวังในชีวิตตามสภาพที่เป็นจริงได้ วัยรุ่นบางคนตั้งความหวังไว้สูงเกินไป หากเขายอมรับว่าความสามารถของตนมีไม่เพียงพอที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่หวังไว้ เขาก็ต้องเสถียรและลดความหวังให้น้อยลง เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถของตนเองที่มีอยู่ ชีวิตของเขา ก็จะเป็นสุขขึ้น

5. มีความสามารถอดทนต่อความอ้างว้างว่าเหวไปได้ วัยรุ่นบางคนค้นพบว่าขณะที่เขาอยู่คนเดียว เขาจะมีความสบายใจว่าการที่จะต้องตามกลุ่มไปเรื่อยๆ อย่างไม่มีจุดหมาย ลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะ เพราะเขาต้องการแยกตัว และแสวงหาอิสระส่วนตัวเพิ่มขึ้น และ

จะยังมีความรู้สึกเช่นนี้มากขึ้นทุกที เนื่องจากเขามีความเข้าใจในตนเอง ความขัดแย้งต่างๆภายในตนเองมีน้อย จึงมักไม่ต้องมีชีวิตขึ้นอยู่กับผู้อื่น ใฝ่หาความสุขได้ด้วยตนเองไม่ต้องให้ความสุขของตนเองขึ้นอยู่กับคนอื่น

6. มีความรู้สึกเมตตาต่อบุคคลอื่นเพิ่มขึ้น ความเห็นอกเห็นใจ ความสงสารเมตตา กรุณาต่อผู้อื่นนั้น เป็นอารมณ์ที่ยากจะเข้าใจ เราอาจจะพบจากการปฏิบัติ เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจ การแบ่งปัน เป็นต้น ถ้าต้องการให้เด็กแสดงตนเป็นผู้มีความเมตตา เราต้องให้เด็กมีโอกาสลอกเลียนแบบหรืออยู่ใกล้ชิดกับผู้ใหญ่ที่มีจิตใจเมตตา กรุณา

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ประณต คำนิม (2549) ที่ได้กล่าวถึง การแสดงอารมณ์ของวัยรุ่นว่า สังคมคาดหวังว่าการควบคุมอารมณ์ควรเพิ่มขึ้นตามอายุ วัยรุ่นที่อายุมากมักถูกคาดหวังว่าจะควบคุมอารมณ์ได้ดีกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่าซึ่งยังคงมีลักษณะของความเป็นเด็กมากกว่าความเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นที่มีวุฒิภาวะทางเพศเร็ว จะถูกสังคมคาดหวังมากกว่าวัยรุ่นที่มีวุฒิภาวะทางเพศช้าซึ่งยังคงดูแลเหมือนเด็กอยู่ เช่น วัยรุ่นที่มีประจำเดือนแล้วมักถูกคาดหวังว่าจะสามารถแสดงวุฒิภาวะทางอารมณ์ได้ดีกว่าผู้ที่ยังไม่มีประจำเดือนทั้งที่มีอายุเท่ากัน

สำหรับเด็กผู้ชายในทุกระดับอายุจะถูกยินยอมให้แสดงอารมณ์ได้อย่างเปิดเผยมากกว่าเด็กผู้หญิง ยกเว้นในกรณีของอารมณ์กลัว ซึ่งเป็นเครื่องหมายของความขี้ลาดตาขาว ส่วนพฤติกรรมอื่นๆ เช่น การต่อต้านอำนาจ การสบถสาบาน หรือการก้าวร้าวอื่นๆเมื่อเกิดอารมณ์โกรธหรือริษยา เหล่านี้เป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ แต่การไม่ยอมรับจะมีกับเด็กชายน้อยกว่าที่จะมีกับเด็กผู้หญิง ในอันที่จริงแล้วเด็กชายที่กล้าแสดงอารมณ์ออกไปมักเป็นที่อิจฉาและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน การแสดงอารมณ์โกรธบางอย่างโดยการหลั่งน้ำตาอาจจะพอยอมรับได้ในเด็กผู้หญิง แต่ที่พบมากที่สุดก็คือ การทำหน้าตาบึ้งตึง

มีสิ่งที่สังคมยอมรับในการแสดงอารมณ์และการควบคุมอารมณ์ของทั้ง 2 เพศในทุกระดับชั้น เช่น เด็กชายในชั้นระดับล่างรู้ว่าการก้าวร้าวเมื่อเกิดอารมณ์โกรธแสดงถึงความเป็นชาย ในขณะที่เด็กหญิงในชั้นระดับล่างรู้ว่าพฤติกรรมนั้นจะไม่ได้การยอมรับจากสังคม วัยรุ่นในระดับชั้นกลางรู้ว่าการแสดงออกบางอย่างเท่านั้น เช่น การใช้คำพูดแบบฉลาดและระมัดระวัง จะเป็นสิ่งที่ยอมรับได้เมื่อโกรธอารมณ์โกรธ หรือรู้ว่าการหัวเราะเป็นการแสดงออกที่ใช้ได้ในบางสถานการณ์

วัยรุ่นที่ปรับตัวได้ดีจะแสดงพฤติกรรมที่มีวุฒิภาวะอย่างสม่ำเสมอในทุกๆด้านจึงเป็นที่คาดหมายได้ว่าวัยรุ่นเหล่านี้จะควบคุมอารมณ์ได้มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่รู้จักโต ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความคาดหวังของสังคมไม่ได้ขึ้นอยู่กับชนิดของกลุ่มที่วัยรุ่นเป็นสมาชิกเท่านั้นแต่ยังขึ้นอยู่กับลักษณะของตัวเองวัยรุ่นเองด้วย

2.3 พัฒนาการทางด้านสังคม (Social Development)

วัยรุ่นชอบปลีกตัวออกจากบุคคลในครอบครัว แต่ชอบอยู่ในหมู่เพื่อน และมีความเห็นว่าหมู่คณะเป็นสิ่งสำคัญ ระยะเวลาการปรับตัวกับกลุ่มเพื่อนเป็นช่วงที่สำคัญมาก มีการศึกษา พบว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการเพื่อน และได้รับอิทธิพลจากเพื่อนมากที่สุด เริ่มมีความคิดเป็นตนเอง อยากรเป็นตัวของตัวเอง ชอบอิสระ ไม่ค่อยเชื่อฟังใคร ยกเว้นเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน มีค่านิยม ความเชื่อและความคิดคล้ายคลึงกันในกลุ่ม พฤติกรรมวัยรุ่นจึงมักเป็นการทำตามเพื่อนและต้องการการยอมรับในกลุ่ม ดังนั้น จึงมีปัญหาวัยรุ่นเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นในสังคม อย่างไรก็ตาม การที่วัยรุ่นจะปรับตัวให้สอดคล้องกับมาตรฐานของกลุ่ม ได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการเข้าใจทัศนคติ การเข้าใจบทบาท และเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม

ซึ่งสอดคล้องกับ ประณต เก้านิม (2549) ซึ่งได้อธิบายถึงพัฒนาการทางด้านสังคมในเรื่องของการสื่อสารของวัยรุ่น ว่าวัยรุ่นตอนต้นมักพูดคุยเกี่ยวกับเพศตรงข้าม การมีนัดหรือเรื่องราวทางเพศรวมทั้งยังชอบพูดคุยถึงครอบครัวของตน เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย ส่วนหัวข้อการพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นตอนปลายจะมีความหลากหลายกว่าของวัยรุ่นตอนต้น นอกจากนี้การดำเนินชีวิตและความสนใจต่างๆของวัยรุ่นตอนปลายก็แตกต่างจากในวัยรุ่นตอนต้นด้วย ผู้ชายชอบพูดคุยเกี่ยวกับการมีนัด กีฬา เสื้อผ้า การดื่มสุราหรือใช้ยาเสพติด และเรื่องของสมาคมหรือชมรมที่ตนเข้าร่วม ในขณะที่ผู้หญิงมักพูดคุยกันในเรื่องการมีนัด เสื้อผ้าหรือเครื่องประดับ อาหาร และสมาคมหรือชมรมของเพศหญิง ส่วนเรื่องราวทางเพศเป็นหัวข้อในการสนทนาบ่อยครั้งที่สุดหัวข้อหนึ่งของวัยรุ่นทั้งสองเพศวัยรุ่นตอนปลายจะคุยโวโอ้อวดกับเพื่อนฝูงน้อยกว่าในช่วงวัยรุ่นตอนต้น เพราะเขาค้นพบว่า การคุยโวโอ้อวดจะสร้างความไม่พอใจให้กับเพื่อนในกลุ่มได้ อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นในช่วงตอนปลายมักมีปัญหาในการแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น บางครั้งเขาอาจเสนอคำแนะนำในการปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการปรับปรุงตน จนกระทั่งทำให้ผู้อื่นไม่พอใจ วัยรุ่นบางคน ไม่ค่อยพูดเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน เนื่องจากเขาเกรงว่าจะพูดในสิ่งที่คนในกลุ่มไม่พอใจหรือโต้แย้ง วัยรุ่นเหล่านี้จะพยายามหลบหนีสถานการณ์ทางสังคม และอาจขาดความรู้สึกของตนด้วยการจินตนาการถึงการพูดคุยที่ยาวนานกับผู้อื่น หรืออาจแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกด้วยการเขียนบรรยายยืดเยื้อ หรือ

เขาอาจจะครอบงำการสนทนาในครอบครัว วัยรุ่นที่พยายามพูดคุยเรื่องราวต่างๆอยู่ตลอดเวลาในระหว่างรับประทานอาหารกับคนในครอบครัวอาจเป็นการชดเชยสำหรับการที่เขาไม่ค่อยได้พูดเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน นอกจากนี้ วัยรุ่นไม่ค่อยมั่นใจในการพูดคุยกับผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญหน้ากัน อาจใช้การการพูดคุยทางโทรศัพท์เป็นการทดแทน เนื่องจากเขาจะมีความกล้าพูดมากขึ้นเมื่อไม่ได้เผชิญหน้ากับคู่สนทนา มีเหตุผลบางประการที่ทำให้เชื่อได้ว่า การติดต่อสื่อสารอยู่เสมอ นั้นมีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับความรู้สึกไม่เพียงพอส่วนตัว (Feeling of personal inadequacy) ผู้ใหญ่หลายคนเห็นว่าการพูดคุยของวัยรุ่นเป็นเรื่องที่สิ้นเปลืองเวลาโดยใช้เหตุ แม้จะตระหนักว่าเป็นการพักผ่อนหย่อนใจอย่างหนึ่งก็ตาม พวกเขาเชื่อว่าการคุยโวโอ้อวดมากเกินไปเกี่ยวกับทรัพย์สินและสถานภาพของครอบครัว จะนำไปสู่การมีทัศนคติและค่านิยมที่บิดเบือน และอาจส่งเสริมการวิพากษ์วิจารณ์พ่อแม่หรือครูอาจารย์อย่างเกินจริง ในขณะที่มีผู้ใหญ่ไม่มากนักตระหนักว่า การพูดคุยกันของวัยรุ่นเป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ระเบียบทางสังคม (Socialization) เพราะการพูดคุยกับเพื่อนๆช่วยให้วัยรุ่นเข้าใจตนเองและเพื่อนๆได้ดีขึ้น นอกจากนี้ วัยรุ่นยังอาจได้รับมุมมองใหม่ๆในการแก้ปัญหาของตนและรับรู้ว่ามีปัญหาที่สร้างความกังวลให้แก่ตนเองนั้นก็คล้ายคลึงกับของเพื่อน

2.4 พัฒนาการทางด้านสติปัญญา (Intellectual Development)

วัยรุ่นสามารถเข้าใจเรื่องราวต่างๆที่สำคัญได้บางเรื่อง จะมีการพัฒนาประสิทธิภาพทางปัญญาสูงสุด เริ่มมีปรัชญาชีวิต เพียงแต่ยังขาดประสบการณ์ อย่างไรก็ตามความคิดยังเป็นไปเพื่อค้นหาตัวเอง เริ่มรู้จักใช้ความคิดอย่างลึกซึ้ง สามารถเข้าใจคำจำกัดความที่เป็นนามธรรมได้ และสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆได้มากขึ้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการวัยรุ่น

ทฤษฎีจิตวิทยาสังคมของอีริกสัน (Erikson's Psychosocial Stage)

อีริกสัน (Erikson, 1990 อ้างใน ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2545) ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการปรับตัวต่อสังคมในพัฒนาการของเด็ก พัฒนาการของมนุษย์แต่ละวัยจะมีอิทธิพลของสภาพแวดล้อมและสังคมเป็นตัวกำหนด พัฒนาการจะดำเนินไปได้ตามปกติหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นกับสังคม ซึ่งมีอิทธิพลของความขัดแย้งระหว่างส่วนต่างๆภายในจิตใจ ความรู้สึกต่อสังคมและความรู้สึกที่ตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจะทำให้มนุษย์ปรับตัวได้และเกิดความมั่นใจในการดำเนินชีวิต

อิริกสันให้ความสำคัญของสังคมและสิ่งแวดล้อมต่างๆตลอดจนระยะเวลาของการเติบโตของคนที่เรากำลังจะวัยทารกจนถึงวัยผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ มีพัฒนาการทั้งหมด 8 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ช่วงวัยทารก 0-1 ปี ความไว้วางใจ : ความไม่ไว้วางใจ (Trust VS Mistrust)

เป็นวัยที่เด็กเริ่มเรียนรู้ที่จะรักและไว้วางใจในบุคคลที่เลี้ยงดูตนเอง ถ้าได้รับการเลี้ยงดูด้วยการรักใคร่ โอบอุ้มอย่างทะนุถนอม พุดจาหยอกเย้า เด็กจะพัฒนาความรู้สึกเป็นมิตรไว้วางใจผู้อื่น เมื่อเติบโตขึ้นจะเป็นคนมองโลกในด้านดี ตรงกันข้ามถ้าผู้เลี้ยงดูทอดทิ้ง แสดงอารมณ์ข่มขู่เด็ก เด็กจะพัฒนาความรู้สึกไม่ไว้วางใจใคร่ใจใคร่ใจง่าย ๆ เป็นคนมองโลกในแง่ร้าย เป็นคนขี้อิจฉา

ขั้นที่ 2 ช่วง 1-3 ปี ความเป็นตัวของตัวเอง : ความสงสัยไม่แน่นอน (Autonomy VS Doubt)

วัยนี้จะเริ่มเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือตนเอง เด็กจะมีความภูมิใจที่ได้ทำอะไรด้วยตนเองบ้าง เด็กจะได้พัฒนาความรู้สึกมั่นใจในความสามารถของตนเอง แต่ถ้าเด็กถูกห้ามตลอดเวลาแล้ว เด็กอาจพัฒนาความรู้สึกขาดกลัว และสงสัยในสิ่งต่างๆจนเป็นคนไม่กล้าทำอะไร

ขั้นที่ 3 ช่วง 3-6 ปี ความคิดริเริ่ม : ความรู้สึกผิด (Initiative VS Guilt)

วัยนี้เด็กจะมีความใฝ่รู้อยากทดลองทำสิ่งต่างๆตามความนึกคิดของตนเอง จินตนาการสูง เป็นระยะของการหัดเลียนแบบผู้ใหญ่ เด็กมักจะคิดอะไรเป็นเรื่องจริงจึงไปหมด การหลอกเด็กหรือขู่เด็กเป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำ ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์

ขั้นที่ 4 ช่วง 6-12 ปี ความขยันหมั่นเพียร : ความรู้สึกต่ำต้อย (Industry VS Inferiority)

วัยนี้เด็กเริ่มไปโรงเรียน สังคมของเด็กขยายวงกว้างขึ้นไปอีก เด็กจะเกิดความขยันขันแข็ง ใฝ่เรียน การร่วมกิจกรรมในโรงเรียน พ่อแม่จะต้องคอยส่งเสริมเป็นกำลังใจให้เด็ก เพราะยิ่งเด็กประสบความสำเร็จในการเรียน ยิ่งมีความมั่นใจในตนเอง แต่เด็กที่ล้มเหลวจะมีความรู้สึกผิดไม่กล้า กลัวที่จะทำอะไร หากเด็กขาดการแนะนำและให้กำลังใจจะทำให้เด็กรู้สึกมีปมด้อย ไร้ความสามารถ

ขั้นที่ 5 ช่วงวัยรุ่น 13-20 ปี ความเป็นเอกลักษณ์ของตน : ความสับสนในบทบาทของตนเอง (Identity VS Role-confusion)

วัยนี้เด็กจะเริ่มพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง เด็กต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม ระยะนี้เด็กจะละทิ้งภาพความเป็นเด็กเพื่อเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ พยายาม

ผสมผสานตนเองให้เข้ากับสังคมที่เป็นจริงหรือกลุ่มในวัยเดียวกัน ต้องการความเป็นอิสระจากผู้ใหญ่ พ่อแม่ของเด็กวัยนี้จึงต้องเรียนรู้ที่จะปล่อยหรือควบคุมเด็กเมื่อไรและอย่างไร ควรยึดหลักสายกลาง ไม่ควบคุมหรือปล่อยปละจนเกินไป ถ้าพัฒนาไปในทางที่ดีแล้ว เด็กจะรู้จักตนเองและยอมรับตนเองได้ตามความเป็นจริง เด็กที่พัฒนาขึ้นมาในเชิงลบ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นจะยิ่งรู้สึกสับสน วุ่นวาย ไม่เข้าใจบทบาทที่ถูกต้องของตนเอง จึงมักแสดงพฤติกรรมที่ไม่สมวัยหรือว่าวุ่นใจมาก

ขั้นที่ 6 ช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น 20-40 ปี ความรู้สึกผูกพันใกล้ชิด : การแยกตัว (Intimacy VS Isolation)

วัยนี้เป็นระยะที่พัฒนาความรู้สึกรักใคร่กับใครสักคนหนึ่ง โดยเฉพาะเพศตรงข้าม มีความรักลึกซึ้ง เข้าใจและแบ่งปันทุกสิ่งกับคนที่ตนรัก แต่ถ้าพัฒนาในเชิงลบก็จะเป็นคนที่ขามิตรสนิท รู้สึกโดดเดี่ยว มีลักษณะเก็บตัว

ขั้นที่ 7 ช่วงวัยผู้ใหญ่ ทำประโยชน์ให้สังคม : การคิดถึงแต่ตนเอง (Generativity VS Self-absorption)

วัยนี้เป็นวัยที่สร้างความมั่นคงให้กับชีวิต มีความสำนึกของความเป็นพ่อแม่คน มีความเสียสละ ในทางตรงข้ามถ้าพัฒนาไปในเชิงลบมักจะเห็นแก่ตัว ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของผู้อื่น ไม่ยอมผูกมิตรกับใคร และมีลักษณะความเฉื่อยชา

ขั้นที่ 8 ช่วงวัยผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ความมั่นคงทางจิตใจ : ความรู้สึกท้อแท้ หมดหวัง (Integrity VS Despair)

วัยนี้เป็นระยะสุดท้ายของชีวิต ถ้าพัฒนาในเชิงบวกมาตลอด จะมีความมั่นคงทางจิตใจอย่างเต็มที่ เป็นผู้ที่มีสำนึกถึงความจริงแห่งชีวิต ได้รู้และเข้าใจถึงภาวะความเป็นไปของมนุษย์ตรงข้ามกับผู้ที่พัฒนาไปในเชิงลบ จะรู้สึกท้อแท้ หมดหวังในชีวิต ไม่ต้องการทำประโยชน์ให้แก่ใครนอกจากตนเอง มองดูชีวิตเหมือนเป็นสิ่งที่ไม่มีความหมาย ไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลงของชีวิต

พัฒนาการทางสังคมของคนเราจะพัฒนาออกมาในเชิงบวก บุคคลเริ่มจากความรู้สึกไว้ว่างใจ ความสามารถที่จะช่วยตนเองให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความขยันขันแข็งหรืออาจจะพัฒนาออกมาเชิงลบ โดยเริ่มจากความรู้สึกไม่ไว้ว่างใจ ความขาดละอายเป็น และสงสัย ไปเป็นความรู้สึกผิด แล้วก็เป็นความรู้สึกน้อย และขั้นต่อไปนั้นย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของพ่อแม่ สิ่งแวดล้อม เช่น บุคคลอื่น

เป็นสภาพการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตของเด็ก เด็กที่มีพื้นฐานครอบครัวอบอุ่นมากมีแนวโน้มที่จะพัฒนาในเชิงบวก แต่ถ้าพื้นฐานเริ่มแรกในครอบครัวไม่อบอุ่น เด็กจะมีแนวโน้มที่จะพัฒนาในเชิงลบ

แนวคิดเกี่ยวกับการความขัดแย้ง

ธรรมชาติและความหมายของความขัดแย้ง

ทุกหน่วยงานหรือทุกองค์กรย่อมมีความขัดแย้งซึ่งอาจเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคล จึงควรยอมรับว่าความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ เป็นเรื่องปกติในสังคมที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ในทางการศึกษานั้น ความขัดแย้งมักจะเกิดจากลักษณะสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540)

1) ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อทรัพยากรทางการศึกษามีไม่เพียงพอกับความต้องการของบุคคล หรือกลุ่มในสถานศึกษาหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทรัพยากรอาจเป็นสิ่งที่มองเห็นได้และสิ่งที่มองเห็นไม่ได้ เช่น คน เงิน วัสดุ ตำแหน่ง สถานภาพ และเกียรติยศ

2) ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลแสวงหาแนวทางที่จะควบคุมกิจกรรม งาน หรืออำนาจ ซึ่งเป็นสมบัติของคนอื่นหรือกลุ่มอื่น ความขัดแย้งเป็นผลมาจากการก้าวก่ายในงาน หรืออำนาจหน้าที่ของคนอื่น

3) ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นเมื่อบุคคลหรือกลุ่ม ไม่สามารถที่จะตกลงกันได้เกี่ยวกับเป้าหมาย หรือวิธีการทำงาน ต่างคนต่างทำก็มีเป้าหมายและวิธีที่แตกต่างกัน และเป้าหมายหรือวิธีการต่าง ๆ นั้น เป็นสิ่งที่ไปด้วยกันไม่ได้

ความขัดแย้งกับการเปลี่ยนแปลงเป็นของคู่กัน ผู้บริหาร/หัวหน้าทีมที่ดีย่อมไม่ปฏิบัติงานโดยการพยายามรักษาสภาพเดิม แต่จะนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่องค์กร เพื่อบรรลุเป้าหมายที่สูงกว่า และที่ดีกว่า การเปลี่ยนแปลงทำให้สมาชิกของหน่วยงาน/กลุ่มนั้นเกิดความเครียด ความเครียดทำให้เกิดความขัดแย้งและความขัดแย้งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง



ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงกับความขัดแย้ง
ที่มา: เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2540: 9)

นักวิชาการหลายท่านได้นิยามความหมายของความขัดแย้งไว้มากมาย เช่น

Alexander Hamiton Institute (1983) กล่าวถึงความขัดแย้งว่าจะเกิดขึ้นเมื่อการกระทำของคนหนึ่งไปขัดขวางมิให้คนอื่นบรรลุเป้าหมายของเขา

Brown (1983) ได้ให้ความหมายของความขัดแย้งว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ลงรอยกัน หรือพฤติกรรมที่ไปด้วยกันไม่ได้ระหว่างฝ่ายต่างๆที่มีความสนใจต่างกัน พฤติกรรมที่ไปด้วยกันไม่ได้ในที่นี้หมายถึงการกระทำของฝ่ายหนึ่งที่ตั้งใจไปยับยั้ง สกัดกั้น หรือสร้างความคับข้องใจให้กับอีกฝ่ายหนึ่ง

Robbins (1983) กล่าวถึง ความขัดแย้งเป็นกระบวนการซึ่งเป็นความพยายามของ ก. ที่ตั้งใจจะลดล้างความพยายามของ ข. โดยการขัดขวางในบางรูปแบบ ซึ่งจะส่งผลให้ ข. เกิดความคับข้องใจในการที่จะบรรลุเป้าหมายหรือบรรลุความสนใจต่อไปอีก

ทิสนา แคมมณี (2522) ได้ให้ความหมายของความขัดแย้งว่า เป็นสถานการณ์ที่ทำให้บุคคลตกอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถตัดสินใจหรือตกลงหาข้อยุติให้เป็นที่พอใจทั้งสองฝ่ายได้

พรนพ พุกกะพันธ์ (2542) ได้ให้ความหมายของความขัดแย้งว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติระหว่างบุคคลที่มีจุดมุ่งหมายต่างกัน ความขัดแย้งของบุคคลอาจเกิดขึ้นได้เมื่อต้องการที่จะเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง และมีความขัดแย้งระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่การกระทำของฝ่ายหนึ่งที่จะไม่ให้อีกฝ่ายบรรลุเป้าหมายหรือการที่บุคคลมีความแตกต่างที่ความนิยม ความคิด ความสนใจ

เป้าหมาย แต่ต้องมาติดต่อกันทำงานด้วยกัน หรืออยู่ในสังคมเดียวกัน โดยที่ความแตกต่างนั้นไม่เป็นสิ่งที่สอดคล้องกันหรือไปด้วยกันไม่ได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของคำ “ขัดแย้ง” ว่าหมายถึง ไม่ลงรอยกัน นอกจากนี้ได้อธิบายคำว่า “ขัด” หมายถึง ไม่ทำตาม ฝ่าฝืน ขืนไว้ และให้ความหมายของคำว่า “แย้ง” หมายถึง ไม่ตรงหรือลงรอยเดียวกัน ต้านไว้ ทานไว้

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปความหมายของความขัดแย้งได้ว่า คือ การที่บุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปมีความแตกต่างในเรื่องความคิด เจตคติและพฤติกรรม ทำให้ความต้องการถูกขัดขวาง จนทำให้เกิดพฤติกรรมและอารมณ์ทางลบได้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis Theory)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Freud, 1983 อ้างใน เต็มศักดิ์ คทวณิช, 2546) เชื่อว่าพฤติกรรมต่างๆของบุคคลที่แสดงออกมานั้นสืบเนื่องมาจากการทำงานของพลังงานทางจิต 3 ส่วนที่อยู่ภายในจิตทั้ง 3 ระดับเขาอธิบายว่าถ้าพลังทางจิตทั้ง 3 ส่วนนั้นสามารถทำงานประสานกลมกลืนหรือประนีประนอมกันได้อย่างราบรื่นแล้ว พฤติกรรมของบุคคลนั้นจะแสดงออกมาเป็นปกติและเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดี แต่ถ้าเกิดความขัดแย้งต่อสู้กันอย่างรุนแรงเมื่อใด จะมีผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือก่อให้เกิดปัญหาทางจิตกับบุคคลนั้นขึ้นได้ พลังงานทางจิตทั้ง 3 ส่วนมีดังนี้

Id คือส่วนของความอยาก ความต้องการ กิเลส ตัณหา รวมไปถึงสัญชาตญาณทั้งหลายที่ติดตัวมนุษย์มาแต่กำเนิด พลังงานทางจิตส่วนนี้เมื่อเกิดขึ้นจะพยายามผลักดันให้เกิดการตอบสนองโดยไม่ใช้เหตุผลใดๆทั้งสิ้น เช่น เมื่อหิวก็จะรับประทานโดยไม่สนใจว่าเป็นของใคร หรือรับประทานได้หรือไม่ เป็นต้น ดังนั้นจึงพบว่า Id อยู่ภายใต้จิตสำนึกของแต่ละบุคคล

Ego เป็นพลังงานทางจิตส่วนที่แสดงออกมาเป็นรูปพฤติกรรมตามพลังของฝ่ายอิดหรือซูเปอร์อีโก้ โดย Ego จะพยายามปรับหรือประนีประนอมพลังความต้องการของ Id และ Super Ego ให้สมดุลกัน เพื่อให้แสดงออกมาตามสภาพความเป็นจริงที่สังคมยอมรับหรือเหมาะสมกับ

สถานการณ์นั้นๆ ดังนั้นเท่ากับว่า Ego คือตัวบริหารจัดการให้เกิดความสมดุล จะเห็นว่า Ego จึงอยู่ในส่วนของจิตสำนึกที่รู้ตัวอยู่ตลอดเวลา

Super Ego เป็นพลังงานทางจิตที่ก่อตัวขึ้นจากการเรียนรู้ระเบียบ กติกา กฎเกณฑ์ กฎหมาย ศีลธรรมของสังคม เป็นส่วนที่จะเตือนให้บุคคลรู้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ดีหรือเลว อาจกล่าวสั้นๆ ได้ว่า Super Ego คือส่วนของคุณธรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งแต่ละคนจะมีพลังแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูและขัดเกลาจากสังคมระดับต่างๆ ที่บุคคลนั้นเติบโตขึ้นมา ดังนั้น Super Ego จึงอยู่ในจิตทั้งสามระดับ

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า โดยทั่วไปในแต่ละสถานการณ์ก่อนที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมานั้น พลังงานทางจิตทั้งสามจะเกิดความขัดแย้งกันอยู่เสมอ โดย Id พยายามจะผลักดันให้ Ego ตอบสนองความต้องการของตน ส่วน Super Ego จะคอยเตือนให้ Ego รับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำนั้นถูกหรือผิด อีกทั้งจะพยายามจะดึงไม่ให้ Ego ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของ Id ทุกเรื่อง โดยการให้เหตุผลต่างๆ เมื่อใดก็ตามที่พลังฝ่าย Id มีมากกว่า ประกอบกับ Ego และ Super Ego ไม่แข็งแรงพอจะควบคุมพลังฝ่าย Id ไว้ได้ Ego ก็จะแสดงพฤติกรรมคล้อยตาม Id แต่ถ้าบุคคลใดที่ Ego และ Super Ego มีพลังเหนือกว่า Id เมื่อนั้นบุคคลก็จะสามารถควบคุมความอยากและความต้องการเอาไว้ได้ ซึ่งสำนวนไทยเรียกว่า “สามารถเอาชนะใจตนเอง” ตัวอย่างเช่น เมื่อจะเข้าสอบโดยที่ไม่ได้อ่านหนังสือ Id เกิดความกลัวว่าจะสอบตก จึงพยายามเกลี้ยกล่อม Ego ให้ลอกคำตอบเข้าห้อง ขณะเดียวกัน Super Ego จะพยายามใช้เหตุผลต่างๆ เพื่อห้ามไม่ให้มีการทุจริต ถ้าพลังของ Super Ego เหนือกว่าก็จะสนับสนุน Ego ให้ควบคุม Id ไว้ บุคคลนั้นก็จะไม่ยอมทุจริตในห้องสอบ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในบางสถานการณ์ที่ Id และ Super Ego เกิดความขัดแย้งกันมากเกินไป Ego จะพยายามประนีประนอมสถานการณ์เพื่อลดความขัดแย้งนั้นลง โดยการตอบสนองความต้องการทั้งสองฝ่ายด้วยการใช้วิธีการปรับตัวที่เรียกว่า กลวิธีในการป้องกันตนเอง (Defense mechanisms) ซึ่งจะมีผลทำให้บุคคลนั้นรู้สึกผ่อนคลายสภาวะความขัดแย้งของพลังงานทางจิตขณะนั้นลงได้ชั่วคราว จากคำอธิบายของ Freud เท่ากับว่า Id Ego และ Super Ego เป็นตัวควบคุมบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งเขาได้อธิบายไว้ในทฤษฎีโครงสร้างบุคลิกภาพ (Structure of Personality) ที่แพร่หลายในเวลาต่อมา

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Need Theory)

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Maslow, 1954 อ้างใน เดิมศักดิ์ คทวณิช, 2546) แบ่งความต้องการของมนุษย์ซึ่งจะต้องเป็นไปตามลำดับขั้นทั้งสิ้น 5 ขั้นดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ ความต้องการพักผ่อน นอนหลับ เป็นต้น ความต้องการขั้นนี้ทำให้เกิดการตอบสนองด้วยการรับประทานอาหาร การดื่ม การนอนรวมทั้งการตอบสนองความต้องการทางเพศ เป็นต้น

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการที่จะแสวงหาหลักประกันและความอุ่นใจให้กับตนเอง เนื่องจากบุคคลรู้สึกถึงความไม่แน่นอน ไม่มั่นคง และไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้นได้กับตนเอง ทรัพย์สิน ครอบครัว ฐานะ การงาน ตำแหน่ง ด้วยเหตุดังกล่าวบุคคลที่เกิดความต้องการขั้นนี้จึงแสดงพฤติกรรมด้วยการตั้งใจทำงาน เก็บเงิน ทำประกันภัย ทำประกันชีวิต พยายามหาอาชีพที่คิดว่ามั่นคงสุดให้กับตนเอง

3. ความต้องการความเป็นเจ้าของและความรัก (Belongingness and Love Needs) เป็นความต้องการที่จะเป็นที่รักของบุคคลอื่น รวมทั้งมีความต้องการที่จะให้สังคมระดับต่างๆ เช่น ครอบครัว สถานศึกษา กลุ่มเพื่อน สถานที่ทำงาน ฯลฯ ที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ยอมรับในฐานะที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเหล่านั้นด้วย ความต้องการขั้นนี้เกิดจากธรรมชาติของความเป็นสัตว์สังคมของมนุษย์ที่ไม่ต้องการจะอยู่โดดเดี่ยวลำพัง จึงเกิดการแสวงหาเพื่อให้ได้รับการตอบสนองทางจิตใจ โดยพยายามจะสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลทั้งหลาย เช่น การเอาใจใส่ ช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือ ตอบแทน การแสดงความห่วงใย เป็นต้น

4. ความต้องการได้รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self-esteem Needs) เป็นความต้องการที่จะเกิดความรู้สึกภูมิใจที่ได้รับการเคารพยกย่องจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในสังคมว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประโยชน์ มีความสำคัญ และเป็นที่ยิ่งของบุคคลทั่วไป บุคคลที่มีความต้องการในขั้นนี้จะพยายามแสวงหาตำแหน่ง ยศถาบรรดาศักดิ์ เกียรติยศ ชื่อเสียง ฐานะการเงิน และอำนาจให้กับตนเอง เพราะเรียนรู้ว่าสิ่งเหล่านี้จะสามารถตอบสนองความต้องการในขั้นนี้แก่ตนได้

5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองและความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (Self-actualization Needs) ความต้องการในขั้นนี้เป็นความต้องการขั้นสูงสุดที่ทุกคนปรารถนาและมีความต้องการจะเข้าไปถึงเป็นขั้นอุดมคติของบุคคลที่ทุกคนใฝ่ฝัน แต่บุคคลจำนวนไม่มากนักที่จะสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ขั้นสูงสุดนี้ได้ ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลที่อยู่ในขั้นนี้จะต้องเข้าใจและตระหนักเกี่ยวกับตนเองได้ว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถอย่างไรและมีแค่ไหน นอกจากนี้ยังต้องมีความมุ่งมั่นที่จะนำความสามารถที่ตนเองมีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลอื่นและสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ ดังนั้นความต้องการในขั้นนี้จึงไม่ใช่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของตนเอง แต่จะคำนึงถึงประโยชน์ที่สังคมจะได้รับตามอุดมคติที่ตนได้ตั้งไว้ เพราะฉะนั้นบุคคลที่จะสามารถพัฒนาตนเองมาถึงขั้นนี้ได้จึงได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แล้ว

ความต้องการทั้ง 5 ขั้นที่กล่าวมาข้างต้นนี้ มาสโลว์เชื่อว่าจะต้องเป็นไปตามลำดับขั้นเสมอไปไม่มีการข้ามขั้น กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนจะเกิดความต้องการขั้นที่ 1 ก่อนได้แก่ ความต้องการทางร่างกาย จนกระทั่งเมื่อสามารถตอบสนองความต้องการทางร่างกายเพียงพอแล้ว ความต้องการขั้นที่ 2 ได้แก่ ความมั่นคงและปลอดภัยจึงจะเกิดขึ้น เมื่อได้รับการตอบสนองในขั้นที่ 2 พอสมควรแล้ว ความต้องการขั้นที่ 3, 4 และ 5 จะตามมาเป็นลำดับ ถ้าขั้นหนึ่งขั้นใดยังไม่ได้รับการตอบสนองบุคคลนั้นจะไม่เกิดความต้องการขั้นสูงขึ้นไปอย่างเด็ดขาด และเมื่อความต้องการถูกขัดขวางหรือไม่ได้รับการตอบสนองก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งหรือความคับข้องใจได้

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง

กระบวนการบริหารความขัดแย้ง

กระบวนการบริหารความขัดแย้ง แบ่งออกได้เป็น 4 ขั้น (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2540) ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การวินิจฉัยความขัดแย้ง เป็นการพิจารณา

ก. พิจารณาสาเหตุแห่งความขัดแย้ง

ข. พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับคู่ขัดแย้งหมายถึง ผู้บริหารมีความรอบรู้เรื่องที่ขัดแย้งหรือไม่ ผู้บริหารมีอำนาจแท้จริงในการแก้ปัญหาหรือไม่

ค. พิจารณาว่าผู้บริหารต้องการให้ความสัมพันธ์ระหว่างคู่ขัดแย้งเป็นอย่างไร เมื่อเกิดความขัดแย้ง คือให้ฝ่ายใด ชนะ-แพ้ หรือชนะ-ชนะ

ขั้นที่ 2 การนิยามปัญหาความขัดแย้ง เป็นการพิจารณาธรรมชาติของความขัดแย้งว่าเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่ม

ขั้นที่ 3 การพิจารณาผลที่จะตามมาของความขัดแย้ง เป็นการพิจารณาว่าผลของความขัดแย้งที่จะเกิดมานั้นเป็นไปได้หรือไม่ดี ผลที่จะเกิดขึ้นในขณะนี้เป็นอย่างไ และผลที่จะเกิดในอนาคตเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 4 ยุทธศาสตร์ในการบริหารความขัดแย้ง เป็นการพิจารณาว่าจะใช้เทคนิควิธีใดในการบริหารความขัดแย้งที่เหมาะสมกับปัญหาและสถานการณ์

ในการบริหารความขัดแย้งนั้นจำเป็นจะต้องมีข้อมูลอย่างถูกต้องและชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

1. คุณสมบัติและคุณลักษณะของแต่ละฝ่ายในความขัดแย้ง จำเป็นจะต้องทราบหรือมีข้อมูลเกี่ยวกับ ค่านิยม แรงจูงใจ จุดประสงค์ สภาพร่างกาย สถิติปัญญา ความเชื่อเกี่ยวกับความขัดแย้งของแต่ละฝ่าย
2. ความสัมพันธ์แต่เดิมของกลุ่ม แต่แต่ละฝ่ายมีทัศนคติหรือมีความคาดหวังต่อกันอย่างไร
3. ธรรมชาติของประเด็นขัดแย้ง ความขัดแย้งนั้นมีประเด็นที่ชัดเจนหรือไม่ ขอบเขตของประเด็นขัดแย้งกระจ่างหรือไม่
4. สภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกิดจากความขัดแย้ง จะต้องพิจารณาถึงบรรทัดฐานและแนวปฏิบัติในสังคมนั้นด้วย
5. ความสนใจของผู้อื่นที่มีต่อความขัดแย้ง ความขัดแย้งนั้นเป็นที่น่าสนใจของชุมชนหรือสังคมนาน้อยเพียงใด

6. แนวโน้มที่แต่ละฝ่ายจะใช้ยุทธศาสตร์หรือวิธีในการแก้ไขความขัดแย้ง

7. ผลที่จะตามมาของความขัดแย้งที่มีของคู่กรณีและผู้ที่เกี่ยวข้อง

หลักของการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

กระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่มีประสิทธิผลจะต้องเข้าใจในหลักการดังต่อไปนี้
(วันชัย วัฒนศัพท์, 2547)

1. แยกคนออกจากปัญหา (Separate People from The Problem) ทุกปัญหาจะเกี่ยวข้องกับประเด็นเนื้อหา (Substantive Issues) และประเด็นสัมพันธภาพ (Relationship Issues) ด้วยการแยกประเด็นเนื้อหาซึ่งคือแยกปัญหาออกจากสัมพันธภาพซึ่งหมายถึงบุคคลคู่กรณี ที่อาจจะมีอารมณ์หรือมุมมองหรือความเข้าใจผิดออกไป ก็จะทำให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายสามารถมองเห็นตัวเองในแต่ละด้านการแยกคนออกจากปัญหาไม่ใช่แยกแล้วลืมคนนั้น แต่ต้องมาสนใจในตัวบุคคลหัวจิตหัวใจเรา โดยเฉพาะ และแก้สัมพันธภาพ ใช้ความอ่อนโยน (Soft on Human) และเอาจริงเอาจังกับปัญหา (Hard on Issues)

2. มุ่งประเด็นไปที่ผลประโยชน์หรือความต้องการของคู่กรณี ไม่ใช่ที่จุดยืน (Focus on Interests, not Positions) การทำความเข้าใจในความแตกต่างของผลประโยชน์และจุดยืนเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ผลประโยชน์หรือความต้องการ (Interest) เป็นแรงจูงใจที่แฝงอยู่ภายใต้จุดยืนซึ่งจะเป็นประเด็นปัญหาที่แท้จริง แต่จุดยืนเป็นเพียงสิ่งที่คนมักจะใช้ตัดสินใจในความต้องการในประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหานั้น เช่น การที่คนเราเห็นคนประทุงคัดค้านโรงไฟฟ้า นั่นคือ จุดยืนแต่ลึกลงไป หรือความต้องการหรือความห่วงกังวล หรือ Interest คือเขาหวังวิถีชีวิตของเขาที่จะกระทบกระเทือน

3. หาทางเลือกที่จะให้ประโยชน์กับทั้งสองฝ่าย (Invent Options for Mutual Gain) คู่กรณีร่วมมือกันระดมสมองเพื่อหาทางเลือกที่หลากหลายอย่างกว้างขวางโดยอิสระปราศจากแรงกดดันใดๆ กติกาพื้นฐานของการระดมสมองก็คือ จะไม่วิจารณ์หรือประเมินความคิดเห็นของแต่ละฝ่ายสำหรับการหาทางเลือกนั้น แต่ละฝ่ายจำเป็นที่จะต้องแยกแยะปัญหาที่เกิดขึ้นสร้างทางเลือกให้มาก

ที่สุดโดยพยายามมองมากไปกว่าความจำกัดในสิ่งที่มีอยู่อาจเรียกว่าการขยายขนาดของขนมเค้กก่อนจะแบ่ง

4. วางเกณฑ์ที่สามารถวัดได้อย่างชัดเจน (Use Objective Criteria) การวางเกณฑ์ที่สามารถวัดได้ ทำให้แน่ใจว่าข้อตกลงมีมาตรฐานที่จะให้ความเป็นธรรมกับคู่กรณีทั้งสองฝ่ายการวางเกณฑ์กติกาจะต้องกำหนดโดยคู่กรณีซึ่งจะต้องตั้งอยู่บนมาตรฐานและกระบวนการที่ยุติธรรม เช่น หากจะแบ่งขนมเค้กให้ลูกสองคนอาจจะวางกฎเกณฑ์โดยคนหนึ่งเป็นคนแบ่ง และให้อีกคนเป็นคนเลือกเมื่อตกลงถึงเกณฑ์ได้แล้วจึงดำเนินการ

กระบวนการจัดการความขัดแย้ง (Conflict Management)

โครงสร้างของกระบวนการจัดการความขัดแย้ง (Crawford and Bodine, 1996) ประกอบด้วย

1. การเจรจาต่อรอง (Negotiation) การเจรจาต่อรองเป็นกระบวนการแก้ปัญหาซึ่งเป็นการเผชิญหน้าระหว่างคู่กรณีหรือตัวแทนเพื่อร่วมกันหาทางแก้ปัญหาของตนเอง โดยไม่มีผู้อื่นช่วยเหลือ
2. การเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง (Mediation) เป็นกระบวนการแก้ปัญหาซึ่งเป็นการเผชิญหน้าระหว่างคู่กรณีหรือตัวแทนเพื่อร่วมกันหาทางแก้ปัญหาโดยมีบุคคลที่สามเป็นคนกลางที่จะช่วยเจรจาซึ่งเราเรียกบุคคลที่สามว่าคนกลางผู้ไกล่เกลี่ยหรือ Mediator
3. การตัดสินใจโดยใช้ฉันทามติ (Consensus Decision making) เป็นกระบวนการแก้ปัญหาเป็นกลุ่มซึ่งผู้มีส่วนพิพาททุกฝ่าย หรือตัวแทนร่วมกันที่จะหาทางแก้ปัญหาข้อพิพาท โดยการวางแผนปฏิบัติการที่จะให้ทุกฝ่ายสามารถให้การสนับสนุน กระบวนการนี้อาจจะมีหรือไม่มีคนกลางร่วมในการเจรจา

วิธีจัดการกับความขัดแย้ง

ในกระบวนการจัดการกับความขัดแย้งของ Ohio Commission on Dispute Resolution and Conflict Management (2000) มีวิธีการง่าย ๆ ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้กับเด็กตลอดจนผู้ใหญ่ทุกวัย ดังนี้

1. คู่กรณีจะต้องทำใจเย็น (Cool down) สงบสติอารมณ์ก่อนที่จะพูดซึ่งสำคัญมากหากยังมีอารมณ์รุนแรงอยู่ก็ไม่สามารถที่จะไปหาทางออกใดๆได้

2. ทั้งสองฝ่ายพละกันพูดและฟัง (Listen) โดยการบอกเพียงว่า มีอะไรเกิดขึ้น และเขารู้สึกต่อเรื่องนี้อย่างไร ต้องมีทักษะการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening Skill) ไม่กล่าวโทษกัน

3. คู่กรณีร่วมกันคิดหาทางออกเป็นข้อสรุปของปัญหาแบ่งปันกันให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน (Share solution)

4. คู่กรณีตกลงและยอมรับในทางออกของข้อสรุปนั้น (Agree)

สมาคมการศึกษาระดับมัธยมของอเมริกา (American Secondary Education , 2002 อ้างใน รัตนากรณ์และวันชัย วัฒนศัพท์, 2548) ได้เสนอกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง จากคำว่า “RESOLUTION” ดังนี้

R (Respect)	เคารพสิทธิที่จะเห็นไม่ตรงกัน
E (Express)	แสดงออกถึงสิ่งที่ท่านมีความห่วงใยจริงๆ
S (Share)	แลกเปลี่ยนเป้าหมายและความสนใจร่วมกัน
O (Open)	เปิดใจยอมรับมุมมองที่แตกต่าง
L (Listen)	รับฟังทุกข้อเสนออย่างตั้งใจ
U (Understand)	ทำความเข้าใจกับประเด็นหลักที่เกี่ยวข้อง
T (Think)	คิดถึงผลลัพธ์ที่ตามมาทำที่จะเป็นไปได้
I (Imagine)	นึกถึงทางเลือกอื่นในการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้
O (Offer)	เสนอองค์ประกอบที่มีเหตุผล
N (Negotiate)	เจรจาต่อรองให้ได้ข้อตกลงร่วมที่ยุติธรรม

องค์ประกอบของการจัดการความขัดแย้ง

Crawford and Bodine (1996) กล่าวว่า ความสามารถพื้นฐานในการแก้ปัญหาความขัดแย้งนั้น ควรจะต้องมีองค์ประกอบทั้ง 6 ข้อ ดังนี้

1. ความสามารถในการปรับตนเอง (Orientation Abilities) คือ การเป็นผู้ที่ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา มีความเห็นอกเห็นใจและมีความรู้สึกร่วม เป็นคนมีความยุติธรรม ใฝ่ใจได้ ให้ความเป็นธรรม มีความอดทน เคารพในศักดิ์ศรีของตน และผู้อื่น เคารพต่อเหตุผลที่แตกต่าง และรับฟังข้อโต้แย้งของผู้อื่น
2. ความสามารถในการรับรู้ (Perception Abilities) สามารถรับรู้หรือมองออกในสถานการณ์ที่อีกฝ่ายหนึ่งมอง สามารถประเมินตนเองหรือประเมินสถานการณ์ที่ตนเองกลัว รวมทั้งมีความสามารถในการหลีกเลี่ยงการตัดสินหรือตำหนิผู้อื่น เพื่อเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ
3. ความสามารถทางอารมณ์ (Emotion Abilities) มีความสุขุม ไม่แสดงอารมณ์ที่ก้าวร้าว หรือแสดงอารมณ์ที่ทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด รู้จักควบคุมตนเองที่จะไม่ระเบิดอารมณ์กับผู้อื่น
4. ความสามารถในการสื่อสาร (Communication Abilities) มีความสามารถในการฟังอย่างเข้าใจและมีวิจารณญาณ สามารถพูดให้เข้าใจและไม่แสดงอารมณ์
5. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking Abilities) รู้จักคิดได้ตรงปัญหา ในหลายมุมมอง รู้จักแก้ปัญหาโดยให้ทุกฝ่ายดำเนินการร่วมกันและสามารถระดมสมองเพื่อสร้างทางเลือกที่หลากหลายร่วมกัน
6. ความสามารถในการคิดวิพากษ์ (Critical Thinking Abilities) อาทิเช่น การวางแผนทั้งในการสร้างทางเลือกของการแก้ปัญหาและสามารถที่จะแสดงออกมาให้เห็นชัดเจน ตลอดจนความสามารถในการวางแผนพฤติกรรมที่จะปฏิบัติต่อไปในอนาคต

Girard and Koch (1996) ได้ให้องค์ประกอบของการจัดการความขัดแย้ง ซึ่งประกอบด้วย

1. การคิด (Thinking) หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการคิด การแก้ไขปัญหา ความขัดแย้ง ด้วยการคิดพิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง มีแนวคิดที่สร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งและร่วมแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่นในการจัดการกับความขัดแย้ง

2. การแสดงอารมณ์ทางบวก (Positive emotional) หมายถึง การที่บุคคลสามารถแสดงอารมณ์ทางบวก เมื่อต้องเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง ด้วยการรับรู้อารมณ์ความรู้สึก ไม่แสดงอารมณ์ที่ไม่ดีและสามารถช่วยเพื่อนในการควบคุมอารมณ์เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งได้

3. การสื่อสาร (Communication) หมายถึง การที่บุคคลสามารถแสดงการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมเมื่อต้องเผชิญกับความขัดแย้ง ทั้งด้วยภาษาถ้อยคำ คือ พูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ไม่ตวาดหรือคำด้วยถ้อยคำหยาบคาย และภาษาท่าทาง คือ ไม่ชกต่อย ไม่ขว้างปาสิ่งของ ไม่แสดงกิริยาท่าทางก้าวร้าว

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์

ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamic หรือ Group Process) มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พนม ล้อมอารีย์ (2529) ได้ให้ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์ว่า กลุ่มสัมพันธ์หมายถึง ขบวนการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในกลุ่ม ซึ่งในกลุ่มนี้ต้องประกอบไปด้วยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป มาร่วมสังสรรค์ ทำกิจกรรมหรือมาเกี่ยวข้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ผ่องศรี เกียรติเลิศสนภา (2530) กล่าวว่า กลุ่มสัมพันธ์ มีลักษณะพิเศษ คือ เป็นการศึกษาจากประสบการณ์โดยผู้เรียนจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์การเรียนรู้และปฏิบัติงานจริงตามที่จัดขึ้น ทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีชีวิตชีวา สนุกสนาน และท้าทายความคิด ความสามารถของตนเองรวมทั้งผู้เรียนจะได้รับความรู้อย่างกว้างขวางจากคนอื่นๆด้วย

สมศักดิ์ ขำอ่อน (2532) ได้ให้ความหมายว่า กลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้สมาชิกได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจพฤติกรรมของตน อันจะเป็นประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์และทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้เกิดเจตคติที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่ได้เรียนรู้มาจากการทำกิจกรรมดังกล่าว

ทศพร มณีศรีขำ (2539) ได้ให้ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์ไว้ว่า กลุ่มสัมพันธ์หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของความสัมพันธ์ของคนและกลุ่มคนซึ่งหมายถึงการเรียนรู้ ว่าคนหรือกลุ่มคนมีอิทธิพลต่อกันอย่างไร และทำอย่างไรจึงจะอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำงานร่วมกัน ได้ดี และได้ผลงานที่ดี

ทิสนา แคมมณี (2545) กล่าวถึง ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์ว่า ความรู้เกี่ยวกับการรวมตัวของกลุ่มเพื่อปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งการปฏิบัติงานจะเป็นไปในทิศทางใดนั้นขึ้นอยู่กับพลังผลักดันที่เกิดขึ้นจากองค์ประกอบ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆของกลุ่ม ผู้นำกลุ่ม แบบแผนการสื่อสารและการใช้อำนาจของกลุ่มปฏิบัติระหว่างกันในกลุ่มและปัญหาต่างๆของกลุ่ม

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กลุ่มสัมพันธ์หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่มที่จัดให้สมาชิกได้ทำงานร่วมกัน มีการใช้การคิด การแสดงอารมณ์ต่อกันอย่างเหมาะสม ตลอดจนมีการสื่อสารและปรับตัวเข้าหากัน มีการตัดสินใจร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหา โดยการใช้วิธีการต่างๆเพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย และเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสัมพันธ์

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสัมพันธ์นั้น ทิสนา แคมมณี (2545) ได้รวบรวมและเรียบเรียงไว้หลายทฤษฎีด้วยกันคือ

1. ทฤษฎีสนาม (Field Theory) ของ Kurt Lewin ทฤษฎีนี้มีแนวคิดสำคัญ สรุปได้ดังนี้คือ

1.1 โครงสร้างของกลุ่มจะเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน

1.2 ในการรวมกลุ่มแต่ละครั้ง สมาชิกในกลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในรูปการกระทำ (Act) ความรู้สึก (Feel) และความคิด (Think)

1.3 องค์ประกอบต่างๆดังกล่าวไว้ในข้อ 1.2 มีผลต่อโครงสร้างของกลุ่ม ซึ่งมี

ลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสมาชิกในกลุ่ม

1.4 สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันและพยายามช่วยกันทำงาน ซึ่งการที่บุคคลพยายามปรับตัว จะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและทำให้เกิดพลังหรือแรงผลักดันที่ ทำให้กลุ่มสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี

2. ทฤษฎีระบบ (System Theory) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดสำคัญ คือ

2.1 กลุ่มมีโครงสร้างหรือระบบ ซึ่งประกอบด้วยข้อกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก และการแสดงบทบาทของสมาชิกอันถือว่าการลงทุน (Input) เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ (Output) ใดอย่างหนึ่ง

2.2 การแสดงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกจะกระทำได้โดยผ่านระบบสื่อสาร (Communication) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการแสดงออก

3. ทฤษฎีสังคมมิติ (Sociometric Orientation) ของ โมเรโน (Moreno) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญดังต่อไปนี้

3.1 ขอบเขตการกระทำของกลุ่มขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่มในการเลือกรูปแบบและวิธีการที่จะปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Interpersonal Choice)

3.2 เครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาหาความสัมพันธ์ได้ดี คือ การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) หรือการใช้เครื่องมือวัดทางสังคมมิติ (Sociometric Test)

หลักการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

ทิสนา แจมมณี (2522) ได้อธิบายถึง กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา ดังนั้นผู้เรียนจึงควรมีบทบาท

รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของตน

2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่างๆกัน มิใช่จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ของแต่ละบุคคล ถือว่า เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ

3. การเรียนรู้ที่ดีจะเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความเข้าใจจึงช่วยให้ผู้เรียนจดจำและสามารถใช้การเรียนรู้นั้นให้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบด้วยตัวเองนั้นมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจลึกซึ้งและจดจำได้ดี

4. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ที่มีความสำคัญ หากผู้เรียนเข้าใจและมีทักษะในเรื่องนี้แล้ว จะสามารถเป็นเครื่องมือใช้ในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่างๆที่ตนต้องการ

5. การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้

ลักษณะการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

ทิสนา เขมมณี (2522) ได้ระบุถึงลักษณะการสอนที่ใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีดังนี้

1. หลักการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง ซึ่งเน้นให้ครูจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ให้ทั่วถึงกันและกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะการที่ผู้เรียนได้มีบทบาทต่างๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม ความกระตือรือร้นที่จะเรียนและเรียนอย่างมีชีวิตชีวา

2. หลักการสอนที่ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ซึ่งเน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากกลุ่มให้มาก ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จำเป็นต้องอาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นซึ่งความคิดความรู้สึก และพฤติกรรมมีผลกระทบต่อกันและกันอยู่เสมอ การให้ผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น

3. หลักการสอนที่ยึดการค้นพบด้วยตัวเองเป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ ซึ่งเน้น

ให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พยายามค้นหาและพบคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการค้นพบความจริงใดๆด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดี และมักจะมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้มากกว่าการเรียนรู้ที่ได้รับจากการบอกเล่าจากผู้อื่น

4. หลักการสอนที่ยึดความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ว่าเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่างๆดังนั้น ครูจึงควรพยายามเน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่างๆ ในการแสวงหาคำตอบด้วย ไม่ใช่มุ่งแต่ที่คำตอบอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงกระบวนการและวิธีการที่ได้คำตอบนั้นมา

5. หลักการสอนที่ยึดความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายมากยิ่งขึ้น ดังนั้นครูจึงควรพยายามจัดกระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดค้นหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียนด้วย

ดังนั้น การสอนต่างๆที่ยึดหลักการสอนดังกล่าวข้างต้น จึงมักมีลักษณะเป็นกิจกรรมกลุ่มซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน โดยทั่วถึง และในขณะเดียวกันก็ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความคิด ความรู้สึก ปฏิบัติ และพฤติกรรมของผู้อื่น และเรียนรู้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆที่ได้รับ นอกจากนี้ครูมักจะหาทางให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบต่างๆด้วยตนเองจากกิจกรรมการเรียน และพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ความเข้าใจนั้น ไปใช้อยู่เสมอ

เทคนิคการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

การจัดกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งทิสนา แคมมณี (2545) ได้เสนอกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ไว้พอสรุปได้ ดังนี้

1. เกม (Game) เป็นวิธีการวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการสอนได้ดี โดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้น ให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้ การชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนด้วย

2. บทบาทสมมติ (Role-play) เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมในการนำมาใช้ในการสอน วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมานั้น แล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้นและแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้ง และยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและน่าติดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่งซึ่งใช้กรณี หรือเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นจริงๆ นำมาคิดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการเรียนที่ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ และอภิปรายกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด พิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับอย่างถี่ถ้วน และการอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีต่างๆซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้ จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริงซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริง หรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และมีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆซึ่งในสถานการณ์จริง ผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดง เพราะอาจเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) คือ วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทที่เขียนหรือกำหนดไว้ให้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สมตามบทที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพ และความรู้สึกนึกคิดของตน เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องอันจะทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้นๆ วิธีการนี้เป็นวิธีที่ช่วยทำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการที่จะเข้าใจในความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งความเข้าใจนี้ มีส่วนช่วยเสริมสร้างความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนั้น การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกัน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกันและได้ฝึกการทำงานร่วมกันด้วย

6. กลุ่มย่อย (Small Group) วิธีการใช้กลุ่มย่อยในการสอนนี้เป็นวิธีการที่ใช้กันมานานแล้ว อาจจะเป็นเพราะเล็งเห็นแล้วว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนของผู้เรียน กลุ่มย่อยเปิดโอกาสให้ผู้เรียน

ทุกคนได้มีส่วนในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น การใช้กลุ่มย่อยมีหลายวิธีต่าง ๆ กันแล้วแต่ผู้จัดจะคิดให้

ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

ศิริวรรณ ศรีพหล (2536) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้เรียนจะได้รับเมื่อผู้สอนจัดสภาพการเรียนการสอนโดยยึดลักษณะให้ผู้เรียนทำงานกลุ่มดังนี้ คือ

1. เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันว่า การทำงานจะต้องทำงานเป็นกลุ่ม จึงจะประสบความสำเร็จ คนเราจะทำงานโดดเดี่ยวเสมอไปไม่ได้
2. เป็นการฝึกและให้ทัศนคติแก่ผู้เรียนว่า บุคคลอื่น ๆ มีค่าเสมอเหมือนกันต้องให้การยอมรับและเคารพความเป็นคนของผู้อื่น ทั้งในด้านความคิดและการกระทำโดยไม่ยึดถือหรือมองตนเองเป็นศูนย์กลาง
3. เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททั้งของตนเองและสมาชิกของกลุ่มอื่นๆ เช่น บทบาทในการเป็นผู้นำ หรือบทบาทในการเป็นผู้ตาม เป็นต้น
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และฝึกฝนทักษะทางด้านสังคมและการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเอง เพราะการเป็นสมาชิกของกลุ่มย่อยได้รับมอบหมายงานให้ปฏิบัติการเรียน โดยการฝึกปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์โดยตรง
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดร่วมกับกลุ่ม เช่น ทักษะในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ เป็นต้น
7. เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ เพื่อเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน เช่น การยอมรับและปฏิบัติตามมติของกลุ่ม

8. เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้เกี่ยวกับวิถีทางความเป็นประชาธิปไตย ทั้งในด้านความคิดและการกระทำ

9. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ทำให้เขารู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อกลุ่ม เช่น การที่กลุ่มยอมรับความคิดของเขา เปิดโอกาสให้เขาแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ เป็นต้น ความภาคภูมิใจนี้เองที่เป็นแรงผลักดันให้คนกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าพูด กล้าตัดสินใจ ซึ่งทักษะดังกล่าวจะทำให้เกิดความมั่นใจในเวลาต่อมา

10. สร้างค่านิยมในเรื่องความสามัคคี การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง

ถักขมิ โมราสุข (2537) ได้ศึกษาเรื่องความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ในโรงเรียนพิชญ์โลกพิทยาคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ในโรงเรียนพิชญ์โลกพิทยาคมระหว่างระดับการศึกษาของพ่อแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่และการอบรมการเลี้ยงดูที่ต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนพิชญ์โลกพิทยาคม ปีการศึกษา 2535 จำนวน 540 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถามความขัดแย้งกับพ่อแม่ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่าเด็กวัยรุ่นโรงเรียนพิชญ์โลกพิทยาคมมีความขัดแย้งกับพ่อแม่มากที่สุดในเรื่องการคบเพื่อนที่มีความประพฤติไม่ดี รองลงมาคือเรื่องที่พ่อแม่ให้เอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ไม่อนุญาตให้ลูกสูบบุหรี่ ย้ำให้ลูกทำดี ไม่ชอบให้ไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลากลางคืนและมักบ่นว่าหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี เด็กวัยรุ่นโรงเรียนพิชญ์โลกพิทยาคมมีความขัดแย้งกับเพื่อนน้อยที่สุดในเรื่องพ่อแม่มีเรื่องถกเถียงทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้าน รองลงมาคือการแสดงความลำเอียงการให้เงินไม่พอใช้จ่าย การคุยโอ้อวดเรื่องลูกๆ ยึดถือประเพณีเก่าๆ มากจนไม่ฟังเหตุผลของลูกและขาดความดูแลเอาใจใส่ลูก เด็กวัยรุ่นที่พ่อแม่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความขัดแย้งกับพ่อแม่แตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ เด็กวัยรุ่นที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันมีความขัดแย้งกับพ่อแม่

แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีความขัดแย้งกับพ่อแม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สยมพร เพชรประสิทธิ์ (2540) ได้ศึกษาเรื่องผลของการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา จังหวัดนนทบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลด้านการแข่งขันอยู่ในกลุ่มต่ำ 25% และมีพฤติกรรมด้านการหลีกเลี่ยงอยู่ในกลุ่มสูง 25% จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบวัดพฤติกรรมที่แสดงออกในสถานการณ์ขัดแย้ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบของวิลคอกชันและแมน-วิทนีย์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลด้านการแข่งขันเพิ่มขึ้นและด้านการหลีกเลี่ยงลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ยกเว้นพฤติกรรมด้านการร่วมมือด้านการประนีประนอมและด้านการยอมให้ นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับข้อเสนอเทศมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลด้านการแข่งขันเพิ่มขึ้น ส่วนพฤติกรรมด้านการประนีประนอมและด้านการหลีกเลี่ยงลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ยกเว้นพฤติกรรมด้านการร่วมมือและด้านการยอมให้และ นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับข้อเสนอเทศ มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลด้านการแข่งขันด้านการร่วมมือด้านการประนีประนอมด้านการหลีกเลี่ยงและด้านการยอมให้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อรุณ หมั่นวงศ์ (2540) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลของการปรับสินไหม และการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลของการปรับสินไหมและการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิชาการ สำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 ที่มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไปจำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การทดสอบของวิลคอกชันและแมน-วิทนีย์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมความ

ขัดแย้งกับเพื่อนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ภายหลังจากได้รับการใช้การปรับสัณใหม่ นักเรียนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ภายหลังจากได้รับการใช้การควบคุมตนเอง และนักเรียนที่ได้รับการปรับสัณใหม่และนักเรียนที่ได้รับการใช้การควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยที่นักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงมากกว่านักเรียนที่ใช้การปรับสัณใหม่

วิทยา เกริกศุกุลวณิชย์ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาวิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนและเปรียบเทียบวิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพัฒนาวิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวของนักเรียน โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและการให้คำปรึกษารอบครัว โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542 ที่มีคะแนนวิธีเผชิญความขัดแย้งโดยการใช้อำนาจ การหลีกเลี่ยง และการยินยอมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไปและมีคะแนนวิธีการเผชิญความขัดแย้งโดยการประนีประนอมและการเจรจาต่อรองตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบของวิลคอกชัน ผลการวิจัยพบว่า วิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวที่นักเรียนใช้บ่อยที่สุดคือ การยินยอม รองลงมาคือการประนีประนอม การเจรจาต่อรอง การใช้อำนาจและการหลีกเลี่ยงตามลำดับ และภายหลังจากเข้าร่วมโครงการพัฒนาวิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวของนักเรียน นักเรียนใช้วิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวโดยการใช้อำนาจ การหลีกเลี่ยงลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 วิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวโดยการประนีประนอมและการเจรจาต่อรองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนวิธีเผชิญความขัดแย้งโดยการยินยอมลดลงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุรินทร์ นามอยู่ (2545) ได้ศึกษาเรื่องผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านวังเดือนห้า อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านวังเดือนห้า อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท จำนวน 11 คนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อน เครื่องมือที่ใช้ในการ

วิจัยประกอบด้วย 1) โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม 2) แบบบันทึกพฤติกรรมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01 โดยค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนระยะทดลอง และระยะหลังทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลอง และพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนมีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงและอัตราความก้าวหน้าสูงขึ้นทั้งในระยะทดลอง และระยะหลังทดลองเมื่อเทียบกับระยะก่อนทดลอง โดยมีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงและอัตราความก้าวหน้าในระยะทดลองเพิ่มขึ้นและลดลงเล็กน้อยในระยะติดตามผล

ภูมินทร์ อ่อนละมุล (2538) ได้ศึกษาเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียน โสภณศิริราษฎร์ อำเภอดงหลวง จังหวัดราชบุรี จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบบันทึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อน 2) โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิลคอกชันและแมนวิทนีย์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมแบบหลีกเลี่ยงนี้มีพฤติกรรมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนเหมาะสมขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นักเรียนที่มีพฤติกรรมแบบใช้อำนาจมีพฤติกรรมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนเหมาะสมขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และนักเรียนที่มีพฤติกรรมแบบหลีกเลี่ยงและแบบใช้อำนาจมีพฤติกรรมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนเหมาะสมขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

วาติกา อัครนิตย์ (2546) ได้ศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และเพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ตั้งกีดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 2. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test for dependent ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง หลังการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อยู่ในระดับดี และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แทนคุณ จิตต์อิสระ (2547) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความกตัญญูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความกตัญญูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย ปีการศึกษา 2546 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีคะแนนความกตัญญูต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลากจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลากอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองคือกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และ กลุ่มควบคุมคือ กลุ่มที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามความกตัญญูและ โปรแกรมการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ t-test ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนความกตัญญูสูงขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีคะแนนความกตัญญูสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชนัญชาร์ เขียวช่อม (2549) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีการสนับสนุนจากเพื่อนแตกต่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่เข้ากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนมาก และน้อย รวมทั้งศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากเพื่อนกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสวัสดิศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่อายุระหว่าง 10-11 ปี

จำนวน 56 คน โดยสุ่มนักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนมาก จำนวน 28 คน แล้วสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 14 คน และได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนน้อย จำนวน 28 คน แล้วสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 14 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ในขณะที่กลุ่มควบคุมเรียนตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ 2) แบบสอบถามกาเห็นคุณค่าในตนเอง 3) แบบสอบถามการสนับสนุนจากเพื่อน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ Two-way Anova ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่มีการสนับสนุนจากเพื่อนมากมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของเพื่อนกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรพรรณ สังข์กุล (2549) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ด้วยเกมกับเพลงคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่องการแปรผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ด้วยเกมกับเพลงคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่องการแปรผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ด้วยเกมกับเพลงคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่องการแปรผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนมัธยมประชาชื่น เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร ดำเนินการวิจัยโดยจัดกิจกรรมการสอนด้วยชุดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เกมกับเพลงคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่อง การแปรผัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมจำนวน 10 ชั่วโมง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติ t-test Dependent ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้ชุดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ด้วยเกมกับเพลงคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่องการแปรผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เกมกับเพลงคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่อง การแปรผัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เกมกับเพลงคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่อง การแปรผัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผ่าน

เกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือผ่านเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนรวม (มีค่าเท่ากับ 12 คะแนน)

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งมีการจัดการความขัดแย้งก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งมีการจัดการความขัดแย้ง ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้รูปแบบที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีการวัดตัวแปรตามก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 12-16 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 64 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนวัยรุ่น อายุ 12-15 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 39 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 19 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้งให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จำนวน 64 คนทำ จากนั้นตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ด้วยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive

sampling) โดยเลือกนักเรียนที่มีคะแนนการจัดการความขัดแย้งน้อยถึงปานกลาง จำนวน 64 คน จากนั้นเลือกนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 12-15 ปี จำนวน 45 คน แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีความสมัครใจ เข้าร่วมการทดลองมาจำนวน 39 คน

3. จัดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้การสุ่มเข้ากลุ่ม (Randomly assigned) โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 19 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน
4. ก่อนการทดลองผู้วิจัยได้นำอายุ เพศ และคะแนนการจัดการความขัดแย้งมาทดสอบค่า Chi-Square (ดังแสดงในตารางที่ 6) และทดสอบด้วยสถิติทดสอบที่ Independent Sample t-test (ดังแสดงในตารางที่ 7) ซึ่งผลการทดสอบแสดงว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกัน ด้านอายุ ด้านเพศ และคะแนนการจัดการความขัดแย้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง

การวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง (ภาคผนวก ค) มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดนิยามเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง โดยแบบสอบถามนี้ได้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ การคิด 20 ข้อ การแสดงอารมณ์ทางบวก 20 ข้อ และการสื่อสาร 21 ข้อ รวมทั้งหมด 61 ข้อ

1.2 นำแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้งที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ก) ตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามในแต่ละด้านเป็นรายข้อและให้คะแนนความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+1 = เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามเหมาะสมตามนิยามศัพท์

0 = เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามเหมาะสมตามนิยามศัพท์

-1 = เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่เหมาะสมตามนิยามศัพท์

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item objective Congruence; IOC) ระหว่างคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.00 – 1.00 จากนั้นผู้วิจัยตัดข้อคำถามที่มีคะแนน IOC น้อยกว่า 0.66 และได้ปรับปรุงข้อคำถามที่มีคะแนน เท่ากับ 0.66 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ในแบบสอบถามผู้วิจัยได้ตัดข้อคำถามออกจำนวน 1 ข้อ เหลือข้อคำถามทั้งหมด 60 ข้อ

2.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้งที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของ

ผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 55 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 จำนวน 47 ข้อ ซึ่งมีอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .205 ถึง .528 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ .857 ส่วนค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบรายด้านมีดังนี้

- ด้านการคิด จำนวน 16 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ .697
- ด้านการแสดงอารมณ์ทางบวก จำนวน 17 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ .689
- ด้านการสื่อสาร จำนวน 14 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ .752

2.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้งไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างโดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนและแปลผล ดังนี้ แบบสอบถามการจัดการความขัดแย้งมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ โดยมีช่วงคะแนน 1-4 คะแนน การให้คะแนนรายข้อตามความมากน้อยของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อ

ตารางที่ 1 เกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนของแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	4	3	2	1
ข้อความทางบวก ได้แก่ ข้อ 1,2,3,4,5,6,8,9,10,14,16,,19,28,29,30,31,32,33,34,40,41,44,45	4	3	2	1
ข้อความทางลบ ได้แก่ ข้อ 7,11,12,13,15,17,18,20,21,22,23,24,25,26,27,35,36,37,38,39,42,43,46,47	1	2	3	4

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

ข้อความทางบวก	ตรงมากที่สุด	ให้คะแนน	4	คะแนน
	ตรงมาก	ให้คะแนน	3	คะแนน
	ตรงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
	ตรงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
ข้อความทางลบ	ตรงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
	ตรงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
	ตรงมาก	ให้คะแนน	3	คะแนน
	ตรงมากที่สุด	ให้คะแนน	4	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง

ในการแปลความหมายของแบบสอบถามผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายไว้ดังนี้ (ยุทธ ไกยวรรณ, 2548)

$$\text{ระดับค่าเฉลี่ย} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{4 - 1}{4} = 0.75$$

ค่าเฉลี่ย 3.28 – 4.00	หมายถึง มีการจัดการความขัดแย้งอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.52 – 3.27	หมายถึง มีการจัดการความขัดแย้งอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.76 – 2.51	หมายถึง มีการจัดการความขัดแย้งอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.75	หมายถึง มีการจัดการความขัดแย้งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง

โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง (ภาคผนวก ง) ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งและศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังศึกษาจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งและการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแนวคิด วิธีการและขั้นตอนการสร้างโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง

2.2 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง โดยกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม เวลาในการดำเนินกิจกรรม สื่อและอุปกรณ์ วิธีดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล

2.3 นำโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ข) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียนรู้และการประเมินผล ผลปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำ คือ การจัดกิจกรรมต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และในการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ให้ใช้คำว่าผู้นำกลุ่มแทนตัวผู้วิจัย ในเรื่องของสื่ออุปกรณ์ควรมีการอัดเสียงขณะดำเนินกิจกรรมจะช่วยให้สะดวกในการจดบันทึกภายหลัง และควรมีใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้งให้นักเรียนได้ประเมินด้วย

2.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับลำดับขั้นตอน ระยะเวลา และเนื้อหา แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขในกิจกรรม“ถ้าเป็นฉันจะทำอย่างไร” จากที่ให้นักเรียนภายในกลุ่มอ่านใบความรู้เอง แล้วระดมความคิดภายในกลุ่ม มาเป็นผู้วิจัยอ่านเรื่องจากใบความรู้พร้อมไปกับนักเรียนด้วย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจมากขึ้น เมื่อแก้ไขแล้วจึงนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง

2.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ระยะเวลาในการดำเนินโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา	หัวเรื่อง
1	4 มกราคม 2553	15.30 – 16.20 น.	ปฐมนิเทศ “บึงโกมารู้จักกัน”
2	8 มกราคม 2553	08.30 – 09.20 น.	คิดใหม่ ทำใหม่
3	11 มกราคม 2553	15.30 – 16.20 น.	ระดมความคิดพิชิตปัญหา
4	15 มกราคม 2553	08.30 – 09.20 น.	แม่น้ำจระเข้
5	18 มกราคม 2553	15.30 – 16.20 น.	ถุงผ้าแสดงอารมณ์
6	22 มกราคม 2553	08.30 – 09.20 น.	ถ้าเป็นฉัน จะทำอย่างไร
7	25 มกราคม 2553	15.30 – 16.20 น.	ฝ่าอุปสรรคเพื่อความสำเร็จ
8	29 มกราคม 2553	08.30 – 09.20 น.	กระซิบกระซาบข่าวลือ
9	1 กุมภาพันธ์ 2553	15.30 – 16.20 น.	การ์ดুনเพื่อการสื่อสาร
10	5 กุมภาพันธ์ 2553	08.30 – 09.20 น.	เขียนให้ชัด สิ่งที่ชัดเจน
11	8 กุมภาพันธ์ 2553	15.30 – 16.20 น.	อัจฉริยะสามัคคี
12	12 กุมภาพันธ์ 2553	08.30 – 09.20 น.	ปัจฉิมนิเทศ “สัญญาด้วยหัวใจ”

ตารางที่ 3 โครงสร้างของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
		การจัดการความขัดแย้ง	
ครั้งที่ 1	ปฐมนิเทศ“บึงโกมารู้จักกัน”		<p>1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกกลุ่มกับผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มกับ สมาชิกกลุ่ม และเพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองและความคุ้นเคยภายในกลุ่ม</p> <p>2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจจุดมุ่งหมายของการพัฒนาการจัดการความขัดแย้งโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์</p> <p>3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจวิธีการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์</p>
ครั้งที่ 2	คิดใหม่ ทำใหม่	การคิด	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถใช้การคิดโดยพิจารณาหาทางเลือกใหม่ๆในการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วย

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
		การจัดการความขัดแย้ง	แนวคิดที่สร้างสรรค์ และสามารถแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นในการหาทางออกของปัญหาความขัดแย้งนั้นได้
ครั้งที่ 3	ระดมความคิดพิชิตปัญหา	การคิด	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถใช้การคิดในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้นร่วมกับผู้อื่นได้
ครั้งที่ 4	แม่น้ำจระเข้	การคิด	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถใช้การคิดในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นในการจัดการความขัดแย้งนั้น โดยรับรู้และเข้าใจความคิดของผู้อื่น
ครั้งที่ 5	ถุงผ้าแสดงอารมณ์	การแสดงอารมณ์ทางบวก	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถแสดงอารมณ์ทางบวกได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ และรับรู้

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
		การจัดการความขัดแย้ง	
ครั้งที่ 6	ถ้าเป็นฉัน จะทำอะไร	การแสดง อารมณ์ทางบวก	อารมณ์ความรู้สึกรวม เพื่อนเมื่ออยู่ใน สถานการณ์ขัดแย้ง เพื่อให้สมาชิกกลุ่ม สามารถแสดงอารมณ์ ทางบวกได้เมื่อต้อง เผชิญกับความขัดแย้ง ไม่แสดงอารมณ์ที่ไม่ดี ออกมา และสามารถ ช่วยเพื่อนควบคุม อารมณ์เมื่อต้องเผชิญ กับปัญหาความขัดแย้ง
ครั้งที่ 7	ฝ่าอุปสรรคเพื่อความสำเร็จ	การแสดง อารมณ์ ทางบวก	เพื่อให้สมาชิกกลุ่ม สามารถแสดงอารมณ์ ทางบวกได้เมื่อต้อง เผชิญหน้ากับ สถานการณ์ขัดแย้ง และสามารถควบคุม อารมณ์ตนเองได้
ครั้งที่ 8	กระซิบกระซาบข่าวลือ	การสื่อสาร	เพื่อพัฒนาการสื่อสาร โดยการฝึกการฟังอย่าง กระตือรือร้นและฝึก การเป็นผู้รับสารและ ส่งสาร และเห็นถึง ผลเสียของการสื่อสารที่

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
		การจัดการความขัดแย้ง	
			ไม่มีประสิทธิภาพซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งได้
ครั้งที่ 9	การดูนเพื่อการสื่อสาร	การสื่อสาร	เพื่อฝึกการสื่อสารในเรื่องของการใช้ภาษาซึ่งมีทั้งภาษาท่าทางและภาษาพูดโดยสังเกตจากสีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง และสภาพแวดล้อม ประกอบกันและเป็นการฝึกใช้ถ้อยคำให้มีประสิทธิภาพตามสถานการณ์ต่างๆ
ครั้งที่ 10	เขียนให้ชัด สิ่งที่ชัดเจน	การสื่อสาร	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถสื่อสารบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ครั้งที่ 11	อัจฉริยะสามัคคี	การคิด การแสดงอารมณ์ทางบวก การสื่อสาร	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถนำการคิด การแสดงอารมณ์ทางบวก และการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาและขจัด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
		การจัดการความขัดแย้ง	
			ความขัดแย้งได้
ครั้งที่ 12	ปัจฉิมนิเทศ “สัญญาด้วยหัวใจ”		1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่ม แสดงความคิดเห็นและ ความรู้สึกเกี่ยวกับการ เข้าร่วมกิจกรรม 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่ม ได้สรุปบทพจนถึงการ จัดการความขัดแย้งด้าน ต่างๆ ที่ได้ทำกิจกรรม ไปนั้น ไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันอย่างไร
การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล			
วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้			
ขั้นที่ 1 ก่อนการทดลอง			
1. ผู้วิจัยทำหนังสือแจ้งความจำนงต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัด กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการทำการทดลองและเก็บข้อมูลกับนักเรียนวัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552			
2. นำแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้งให้นักเรียนวัยรุ่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จำนวน 64 คนทำ จากนั้นตรวจให้คะแนน ตามเกณฑ์ที่กำหนด			

3. ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ด้วยเทคนิคการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกนักเรียนที่มีคะแนนการจัดการความขัดแย้งน้อยถึงปานกลาง จำนวน 64 คน จากนั้นเลือกนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 12-15 ปี จำนวน 45 คน แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีความสมัครใจ เข้าร่วมการทดลองมาจำนวน 39 คน
4. จัดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้การสุ่มเข้ากลุ่ม (Randomly assigned) โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 19 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน
5. ก่อนการทดลองผู้วิจัยได้นำอายุ เพศ และคะแนนการจัดการความขัดแย้งมาทดสอบค่า Chi-Square (ดังแสดงในตารางที่ 6) และทดสอบด้วยสถิติทดสอบที่ Independent -Sample t-test (ดังแสดงในตารางที่ 7) ซึ่งผลการทดสอบแสดงว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกัน ด้านอายุ ด้านเพศ และคะแนนการจัดการความขัดแย้ง

ขั้นที่ 2 การทดลอง

ผู้วิจัยทำการทดลองและเก็บข้อมูลโดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง จำนวน 12 ครั้ง ระหว่างวันที่ 4 มกราคม 2553 ถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2553 เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ ละครึ่ง 2 ครั้ง ละครึ่ง 50 นาที โดยจัดกิจกรรมทุกวันวันจันทร์ และวันศุกร์เวลา 15.30-16.20 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาเรียนเสริมพิเศษ ส่วนกลุ่มควบคุมให้เรียนตามปกติ แต่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ

ขั้นที่ 3 หลังการทดลอง

หลังเสร็จสิ้นการจัด โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง จำนวน 12 ครั้ง ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ คือ ในการจัดกิจกรรมครั้งที่ 12 ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองทำแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) ของแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้งและโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง โดยการพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2547)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	R	แทน	ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2547)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum st^2}{s^2t} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถามเป็นรายข้อ
	$\sum st^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S^2t	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2547) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่ากลางเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2547) โดยใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของข้อมูลแต่ละค่า
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ทดสอบความแตกต่างของคะแนน ต่อไปนี้

2.3.1 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งไม่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติพารามตริก (Parametric Statistics) Paired – Samples t –test (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552) โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{D}}{SD / \sqrt{n}}$$

โดยที่ $SD = \sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n(n-1)}}$

$$\bar{D} = \frac{\sum D}{n}$$

เมื่อ \bar{D} แทน ค่าเฉลี่ยของผลต่าง
 D แทน ผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่าง
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างนับเป็นคู่

2.3.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง ซึ่งเป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติพารามตริก (Parametric Statistics) Independent – Samples t –test (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552) โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{Sp^2}} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)$$

โดยที่ $Sp^2 = \frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2}$

เมื่อ

\bar{x}_1, \bar{x}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างที่ 1 และ 2
Sp^2	แทน	ความแปรปรวนรวม
S_1^2, S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2
n_1, n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

2.4 กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

- 1.1 ทำจำนวนร้อยละของข้อมูลพื้นฐานด้านเพศและอายุ
- 1.2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการจัดการความขัดแย้งโดยรวม และรายด้านของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย

- 3.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งก่อน และหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและผลการทดสอบสมมติฐาน
- 3.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลองและผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 หาจำนวนร้อยละของข้อมูลพื้นฐานด้านเพศและอายุ

นำข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 64 คน มาหาค่าร้อยละ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของนักเรียนในกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา (N = 64)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	35	54.69
หญิง	29	45.31
รวม	64	100.00
อายุ (ปี)		
12	3	4.69
13	23	35.94
14	17	26.56
15	2	3.12
16	19	29.69
รวม	64	100.00

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นถึงกลุ่มประชากรที่เป็นเพศชาย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 54.69 และเพศหญิง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 45.31 และแบ่งตามอายุ พบว่า มีนักเรียนอายุ 13 ปี มากที่สุด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 35.94 รองลงมา คือ อายุ 16 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 29.69 อายุ 14 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 26.56 อายุ 12 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.69 และ อายุ 15 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.12 ตามลำดับ

1.2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการจัดการความขัดแย้งโดยรวมและราย
ด้านของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมบรรณศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการจัดการความขัดแย้งโดยรวมของ
นักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมบรรณศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

อายุ (ปี)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
12	2.30	.13	น้อย
13	2.53	.20	ปานกลาง
14	2.56	.19	ปานกลาง
15	2.52	.61	ปานกลาง
16	2.93	.18	ปานกลาง
รวม	2.65	.27	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมบรรณศึกษามีค่าเฉลี่ยการจัดการความ
ขัดแย้งโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 และเมื่อพิจารณาแบ่งตามอายุ พบว่า ส่วน
ใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ อายุ 16 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 รองลงมาคือ อายุ 14 ปี มี
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 อายุ 13 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 อายุ 15 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52 ตามลำดับ
ยกเว้นอายุ 12 ปี มีค่าเฉลี่ยการจัดการความขัดแย้งในระดับน้อย คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการจัดการความขัดแย้งรายด้านของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมารักษ์ศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบ	อายุ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การคิด	12	2.29	.21	น้อย
	13	2.49	.33	น้อย
	14	2.57	.67	ปานกลาง
	15	2.37	.70	น้อย
	16	2.81	.21	ปานกลาง
รวม		2.59	.44	ปานกลาง
การแสดงอารมณ์ทางบวก	12	1.72	.33	น้อยที่สุด
	13	2.45	.45	น้อย
	14	2.59	.27	ปานกลาง
	15	2.83	.79	ปานกลาง
	16	3.00	.23	ปานกลาง
รวม		2.63	.46	ปานกลาง
การสื่อสาร	12	2.04	.17	น้อย
	13	2.34	.35	น้อย
	14	2.54	.37	ปานกลาง
	15	2.42	.40	น้อย
	16	3.00	.36	ปานกลาง
รวม		2.57	.45	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมในทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่องค์ประกอบด้านการแสดงอารมณ์ทางบวก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 2.63 รองลงมา คือ ด้านการคิด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 และด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไประหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมของนักเรียน

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง n=19 (ร้อยละ)	กลุ่มควบคุม n=20 (ร้อยละ)	χ^2	p
1.เพศ				
ชาย	10 (52.6)	11 (47.4)	0.022	.882
หญิง	9 (55)	9 (45)		
2.อายุ (ปี)				
12	3 (15.8)	0	3.839	.279
13	11 (57.9)	12 (60)		
14	4 (21.1)	7 (35)		
15	1 (5.3)	1 (5)		

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นถึงเพศและอายุของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสองกลุ่มในด้านเพศ พบว่า กลุ่มทดลองมีนักเรียนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับร้อยละ 52.6 และ 47.4 และกลุ่มควบคุมเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับร้อยละ 55 และ 45

นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีอายุ 13 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 57.9 และ 60.0) รองลงมาคือ อายุ 14 ปี (ร้อยละ 21.1 และ 35.0) ลำดับต่อมา คือ อายุ 15 ปี (ร้อยละ 5.3 และ 5.0) น้อยที่สุดคือ อายุ 12 ปี (ร้อยละ 15.8 และ 0)

เมื่อทดสอบสถิติโดยใช้ Chi-square พบว่า เพศ อายุ ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองไม่แตกต่างกัน

ก่อนการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ทดสอบคุณสมบัติและความเท่าเทียมของการจัดกระทำของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบที (Independent – Sample t – test) ซึ่งผลปรากฏดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง โดยการทดสอบด้วยสถิติทดสอบที (Independent – Sample t – test)

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	19	2.52	.24	.614	.543
กลุ่มควบคุม	20	2.56	.21		

จากตารางที่ 8 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งก่อนการทดลอง เท่ากับ 2.52 และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งก่อนการทดลอง เท่ากับ 2.56 และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน ดังนั้นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง มีคุณสมบัติเท่าเทียมเหมาะสมจะจัดกระทำเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งก่อนการทดลอง และหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการจัดการความขัดแย้งแตกต่างจากก่อนการทดลอง ซึ่งแสดงผลในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อน และหลังการทดลอง ด้วยการทดสอบแบบจับคู่ ด้วยสถิติทดสอบที (Paired-Sample t-test)

กลุ่มทดลอง (n = 19)	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนการทดลอง	2.52	.24	5.879	.000
หลังการทดลอง	2.88	.19		

จากตารางที่ 9 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งก่อนการทดลอง เท่ากับ 2.52 และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งหลังการทดลอง เท่ากับ 2.88 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการจัดการความขัดแย้ง พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของคะแนนการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง ด้วยการทดสอบแบบจับคู่ ด้วยสถิติทดสอบที (Paired-Sample t-test)

กลุ่มควบคุม (n = 20)	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนการทดลอง	2.56	.21	1.664	.113
หลังการทดลอง	2.66	.21		

จากตารางที่ 10 พบว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้ง ก่อนการทดลอง เท่ากับ 2.56 และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งหลังการทดลอง เท่ากับ 2.66 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้ง พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนน การจัดการความขัดแย้งก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

3.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการจัดการความขัดแย้งระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลองและผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการจัดการความขัดแย้งแตกต่างจากกลุ่มควบคุม ซึ่งแสดงผลในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังจากการทดลอง โดยการทดสอบด้วยสถิติทดสอบที (Independent – Sample t – test)

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	19	2.88	.19	3.315	.002
กลุ่มควบคุม	20	2.66	.21		

จากตารางที่ 11 พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งหลังการทดลองเท่ากับ 2.88 และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งหลังการทดลองเท่ากับ 2.66 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

ข้อวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร 2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการกับความขัดแย้งของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งก่อนและหลังการทดลอง 3. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง ก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยอภิปรายได้ ดังนี้

1. จากการศึกษาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษามีค่าเฉลี่ยการจัดการความขัดแย้งโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 และเมื่อพิจารณาแบ่งตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่อายุ 16 ปี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 2.93 รองลงมาคือ อายุ 14 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 อายุ 13 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 และอายุ 15 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52 ตามลำดับ ยกเว้นอายุ 12 ปี มีค่าเฉลี่ยการจัดการความขัดแย้งในระดับน้อย คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 และเมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านการแสดงอารมณ์ทางบวก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 รองลงมา คือ ด้านการคิด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 และด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 จากผลการศึกษาจะเห็นว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยการจัดการความขัดแย้งในองค์ประกอบด้านการแสดงอารมณ์ทางบวกมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนวัยรุ่นมีการพัฒนาด้านอารมณ์ที่ดีซึ่งส่งผลให้มีการแสดงอารมณ์ทางบวกดีขึ้น ดังที่ ประยูรศรี มณีสร (2533) ได้กล่าวถึงลักษณะวุฒิภาวะทางอารมณ์ของวัยรุ่นไว้ว่า วัยรุ่นสามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ การควบคุมอารมณ์หมายถึง การเรียนรู้ที่จะแสดงอารมณ์ออกมาให้เหมาะสมกับสถานการณ์อย่างมีเหตุผลและมีสติ เป็นการเรียนรู้ที่จะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่จะทำให้เกิดปฏิกิริยาทางอารมณ์มากเกินไป การควบคุมอารมณ์มิใช่การเก็บกดหรือจัดการตอบสนองทางอารมณ์ แต่เป็นการควบคุมการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางหรือคำพูดไปในทางที่เป็นประโยชน์ หรือเป็นที่ยอมรับของสังคม วัยรุ่นที่ควบคุมอารมณ์ได้ดีย่อมแสดงถึงความมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ซึ่งมีลักษณะคือ สามารถตอบสนองอารมณ์อย่างค่อยเป็นค่อยไป บุคคลเหล่านี้จะไม่ตอบสนองโดยทันทีและก็ไม่ใช้บุคคลที่ไม่แสดงอารมณ์ตอบสนองเลย แต่จะตอบสนองในระดับปานกลาง สามารถหน่วงเหนี่ยวการตอบสนองทางอารมณ์ บุคคลเหล่านี้จะไม่แสดงอารมณ์ออกมา

ทันที เช่นเดียวกับที่เด็กเล็กๆกระทำไม่แสดงความรู้สึกน้อยใจหรือสงสารตนเองออกมาให้ผู้อื่นเห็น และมีความสามารถในการใช้อารมณ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

ซึ่งสอดคล้องกับ ประณต เค้าฉิม (2549) ที่ได้กล่าวถึง การแสดงอารมณ์ของวัยรุ่นกับความคาดหวังของสังคม โดยสังคมคาดหวังว่าการควบคุมอารมณ์ควรจะเพิ่มขึ้นตามอายุ วัยรุ่นที่อายุนมากมักถูกคาดหวังว่าจะควบคุมอารมณ์ได้ดีกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่าซึ่งยังคงมีลักษณะของความเป็นเด็กมากกว่าความเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นที่มีวุฒิภาวะทางเพศเร็ว จะถูกสังคมคาดหวังมากกว่าวัยรุ่นที่มีวุฒิภาวะทางเพศช้าซึ่งยังคงดูแลเหมือนเด็กอยู่ เช่น วัยรุ่นที่มีประจำเดือนแล้วมักถูกคาดหวังว่าจะสามารถแสดงวุฒิภาวะทางอารมณ์ได้ดีกว่าผู้ที่ยังไม่มีประจำเดือนทั้งๆที่มีอายุเท่ากัน สำหรับเด็กผู้ชายในทุกระดับอายุจะถูกยินยอมให้แสดงอารมณ์ได้อย่างเปิดเผยมากกว่าเด็กผู้หญิง ยกเว้นในกรณีของอารมณ์กลัว ซึ่งเป็นเครื่องหมายของความขี้ลาดตาขาว ส่วนพฤติกรรมอื่นๆ เช่น การต่อต้านอำนาจ การสบถสาบาน หรือการก้าวร้าวอื่นๆเมื่อเกิดอารมณ์โกรธหรือริษยา เหล่านี้เป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ แต่การไม่ยอมรับจะมีกับเด็กชายน้อยกว่าที่จะมีกับเด็กผู้หญิง ในอันที่จริงแล้วเด็กชายที่กล้าแสดงอารมณ์ออกไปมักเป็นที่อิจฉาและเป็นที่ยินชมของกลุ่มเพื่อน การแสดงอารมณ์โกรธบางอย่างโดยการหลั่งน้ำตาอาจจะพอยอมรับได้ในเด็กผู้หญิง แต่ที่พบมากที่สุดก็คือ การทำหน้าตาบึ้งตึง มีสิ่งที่สังคมยอมรับในการแสดงอารมณ์และการควบคุมอารมณ์ของทั้ง 2 เพศในทุกระดับชั้น เช่น เด็กชายในชั้นชั้นระดับล่างรู้ว่าการก้าวร้าวเมื่อเกิดอารมณ์โกรธแสดงถึงความเป็นชาย ในขณะที่เด็กหญิงในชั้นชั้นระดับล่างรู้ว่าพฤติกรรมนั้นจะไม่ได้การยอมรับจากสังคม วัยรุ่นในระดับชั้นกลางรู้ว่าการแสดงออกบางอย่างเท่านั้น เช่น การใช้คำพูดแบบฉลาดและระมัดระวัง จะเป็นสิ่งที่ยอมรับได้เมื่อโกรธอารมณ์โกรธ หรือรู้ว่าการหัวเราะเป็นการแสดงออกที่ใช้ได้ในบางสถานการณ์ วัยรุ่นที่ปรับตัวได้ดีจะแสดงพฤติกรรมที่มีวุฒิภาวะอย่างสม่ำเสมอในทุกๆด้านจึงเป็นที่คาดหมายได้ว่าวัยรุ่นเหล่านี้จะควบคุมอารมณ์ได้มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่รู้จักโต ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความคาดหวังของสังคมไม่ได้ขึ้นอยู่กับชนิดของกลุ่มที่วัยรุ่นเป็นสมาชิกเท่านั้นแต่ยังขึ้นอยู่กับลักษณะของตัววัยรุ่นเองด้วย

2. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งมีการจัดการความขัดแย้งก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของแทนคุณจิตต์อิสระ(2547) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความกตัญญูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย ผลปรากฏว่า นักเรียนมีคะแนนความกตัญญู

สูงขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีคะแนนความกตัญญูสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐารีย์ เขียวขุ่ม(2549) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีการสนับสนุนแตกต่างกัน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยข้างต้นออกมาในทิศทางเดียวกัน คือ ภายหลังจากทดลอง นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ผลการวิจัยที่สอดคล้องกันดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่า กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สามารถพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้ ทั้งนี้ เนื่องมาจากการเข้ากลุ่มสัมพันธ์นั้นทำให้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจและเรียนรู้ปัญหาของตนเอง โดยการเข้ากลุ่มกับเพื่อนๆแล้ว ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆร่วมกัน มีการร่วมกันคิดแก้ปัญหา มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แล้วนำประสบการณ์ต่างๆที่ตนเองได้รับจากการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ในแต่ละครั้งมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์สิ่งที่ได้รับมอบหมายให้ทำในแต่ละกิจกรรมและอภิปรายร่วมกัน ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ที่จะเข้าใจและยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มซึ่งอาจเหมือนหรือแตกต่างกัน แล้วช่วยกันหาข้อสรุปของกลุ่ม ทำให้นักเรียนเข้าใจความต้องการของตนเอง มีความกระตือรือร้นในการที่จะนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้ากลุ่มสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของตนเองให้ดีขึ้นได้เป็นอย่างดี ซึ่งเทคนิคที่ใช้ในกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง และการอภิปรายกลุ่ม ดังที่ สมศักดิ์ จำอ่อน (2530) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สมาชิกได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจพฤติกรรมของตน อันจะเป็นประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์และทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งก่อให้เกิดเจตคติที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่ดีได้เรียนรู้มาจากการทำกิจกรรมดังกล่าว และสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2522) ที่อธิบายถึงหลักการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ว่าเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจจึงช่วยให้ผู้เรียนจดจำและสามารถใช้หลักการเรียนรู้นั้นให้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบด้วยตนเองนั้นมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจลึกซึ้งและจดจำได้ดี

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในแต่ละครั้งเป็นอย่างดี คือ ให้ความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง บรรยากาศ

เป็นไปอย่างสนุกสนาน นักเรียนจะอยากรู้ว่าในแต่ละครั้งที่ไปทำกิจกรรมนั้น พวกเขาจะได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง ซึ่งกิจกรรมที่นักเรียนชอบมากที่สุด นั่นคือการเล่นเกม เพราะมีความสนุกสนานได้แข่งขันกัน มีความท้าทาย และต้องอาศัยความสามัคคีภายในกลุ่มจึงจะเป็นผู้ชนะในแต่ละเกม หลังจากมีความคุ้นเคยกันระหว่างผู้วิจัยและนักเรียนแล้ว พบว่า นักเรียนกล้าซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้น ตลอดจนสามารถสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกันมาสรุปเป็นแนวคิดของตนเองได้

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาการจัดการความขัดแย้งในด้านการคิด การแสดงอารมณ์ทางบวก และการสื่อสารได้

3. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งมีการจัดการความขัดแย้งก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งมีผลทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ สามารถพัฒนาการจัดการความขัดแย้งทั้ง 3 ด้าน คือ การคิด การแสดงอารมณ์ทางบวกและ การสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิินทร์ อ่อนละมุล (2539) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโสภณศิริราษฎร์ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี ผลปรากฏว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมแบบหลีกเลี่ยงมีพฤติกรรมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนเหมาะสมขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่มีพฤติกรรมแบบใช้อำนาจมีพฤติกรรมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนเหมาะสมขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณ สันธิกุล (2549) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ด้วยเกมกับเพลงคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่องการแปรผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้ชุดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ด้วยเกมกับเพลงคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่องการแปรผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เกมกับเพลงคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่อง การแปรผัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เกมกับเพลงคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่อง การแปรผัน ของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผ่านเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัยต่างๆแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สามารถทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้ ดังนั้น การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพย่อมสามารถพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีสนามของ Kurt Lewin (อ้างใน ทิศนา แจมมณี, 2522) ที่กล่าวถึงโครงสร้างของกลุ่มสัมพันธ์ว่า เกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน ซึ่งในการรวมกลุ่มแต่ละครั้ง สมาชิกในกลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในรูปของการกระทำ (Act) ความรู้สึก (Feel) และความคิด (Think) ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสมาชิกในกลุ่มโดยที่สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันและพยายามช่วยกันทำงาน ซึ่งการที่บุคคลพยายามปรับตัวจะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและทำให้เกิดพลังหรือแรงผลักดันที่ทำให้กลุ่มสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี

สำหรับปัจจัยที่ทำให้โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์สามารถพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนได้นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นผลมาจากปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ

1) ลักษณะการสอนการจัดการความขัดแย้งโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งนั้น ผู้วิจัยจะยึดหลักให้สมาชิกกลุ่มเป็นศูนย์กลาง และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้ทั่วถึงกัน เพราะการให้สมาชิกกลุ่มมีบทบาทต่างๆ จะช่วยให้เกิดความพร้อม ความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมอย่างมีชีวิตชีวา ซึ่งสอดคล้องกับที่ ทิศนา แจมมณี (2522) ได้กล่าวถึงหลักการสอน โดยการใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ว่า หลักการสอนที่ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ ซึ่งเน้นการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พยายามค้นหาและพบคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการค้นพบความจริงใดๆด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดี และมักก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้มากกว่าการเรียนรู้ที่ได้รับจากการบอกเล่าจากผู้อื่น

2) การใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่หลากหลาย ซึ่งสามารถนำมาเชื่อมโยงกับการเรียนรู้การจัดการความขัดแย้งทั้ง 3 ด้าน คือด้านความคิด การแสดงอารมณ์ทางบวก และการสื่อสาร โดยจัดเนื้อหาสาระของการพัฒนาการจัดการความขัดแย้งให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาจริงที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและทันสมัยทันเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้เกิดบรรยากาศของการร่วมกันคิด แสดงความคิดเห็น การร่วมกันแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม โดยผ่านเทคนิคการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ดังที่ทิศนา แจมมณี (2522) ได้อธิบายถึงเทคนิคการจัด

กิจกรรมต่างๆ ไว้ ตัวอย่าง เช่น เกม (Game) โดยให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างไรอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้ การชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนด้วยบทบาทสมมติ (Role-play) มีการกำหนดบทบาทผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมาแล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้นและแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้ง ต่อมา คือกรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่งซึ่งใช้กรณี หรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงๆ นำมาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการเรียนที่ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ และอภิปรายกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด พิจารณาข้อมูลที่ได้รับอย่างถี่ถ้วน และการอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีต่างๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้ จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริงซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น และกลุ่มย่อย (Small Group) กลุ่มย่อยจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น

นอกจากนี้สิริวรรณ ศรีพหล (2536) ยังได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ว่าเป็นการฝึกการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกการให้ความยอมรับและเคารพความเป็นคนของผู้อื่นทั้งในด้านการคิดและการกระทำโดยไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง สิ่งที่ได้รับจากการเข้ากลุ่มสัมพันธ์ คือ การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ รู้จักยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ที่สำคัญคือ สามารถนำเอาสิ่งที่ได้รับการจัดโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ ที่ได้สอนในแต่ละครั้งมาปรับใช้ในการนำเข้ากลุ่มเพื่อลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในเวลาทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกันได้

4. การวิจัยครั้งนี้ พบว่า โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนวัยรุ่น สามารถพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนในกลุ่มทดลองให้มีการจัดการความขัดแย้งได้สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเชิงคุณภาพแล้ว พบว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็ยังทำให้กลุ่มทดลองมีการจัดการความ

จัดแข่งอยู่ในระดับปานกลาง จึงเห็นควรให้มีการทบทวนโปรแกรมฯและระยะเวลาในการใช้
โปรแกรมฯแล้วนำไปศึกษาผลอีกครั้งหนึ่ง



บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องผลของการใช้โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของโรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้รูปแบบที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีการวัดตัวแปรตามก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการกับความขัดแย้งของนักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งก่อนและหลังการทดลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วม โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง ก่อนและหลังการทดลอง

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งมีการจัดการความขัดแย้งก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

2.นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งมีการจัดการความขัดแย้งก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

ประชากร

กลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุ12-16 ปี โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 64 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โดยใช้การสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 39 คน แล้วสุ่มเข้ากลุ่ม (Randomly assigned) โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 19 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ก่อนการทดลอง

1. ผู้วิจัยทำหนังสือแจ้งความจำนงต่อผู้อำนวยการ โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการทำการทดลองและเก็บข้อมูลกับนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552
2. นำแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้งให้นักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนเบญจมธรรมศึกษา จำนวน 64 คน จากนั้นตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ด้วยเทคนิคการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกนักเรียนที่มีคะแนนการจัดการความขัดแย้งน้อยถึงปานกลาง จำนวน 64 คน จากนั้นเลือกนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 12-15 ปี จำนวน 45 คน แล้วเลือกนักเรียนที่มีความสมัครใจเข้ารับการทดลองมา 39 คน
4. จัดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้การสุ่มเข้ากลุ่ม (Randomly assigned) โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการ จับฉลากเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 19 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน
5. ก่อนการทดลองผู้วิจัยได้นำอายุ เพศ และคะแนนการจัดการความขัดแย้งมาทดสอบค่า Chi-Square (ดังแสดงในตารางที่ 7) และทดสอบด้วยสถิติทดสอบที่ Independent Sample t-test (ดังแสดงในตารางที่ 8) ซึ่งแสดงว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันด้านอายุ ด้านเพศ และคะแนนการจัดการความขัดแย้ง

ขั้นที่ 2 ทดลอง

ผู้วิจัยทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำเสนอกิจกรรม จำนวน 12 ครั้ง ระหว่างวันที่ 4 มกราคม 2553 ถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2553 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที โดยจัดกิจกรรมทุกวันจันทร์และวันศุกร์ เวลา 15.30 – 16.20 น. สถานที่คือ ห้องแนะแนว ส่วนกลุ่มควบคุมให้เรียนตามปกติ

ขั้นที่ 3 หลังการทดลอง

เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้งอีกครั้ง หลังจากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

หาจำนวนร้อยละของข้อมูลพื้นฐานด้านเพศและอายุของกลุ่มประชากร และหาค่า Chi-square ด้านเพศและอายุของกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการจัดการความขัดแย้งโดยรวมและรายด้านของนักเรียนวัยรุ่นน โรงเรียนเบญจมราชูทิศศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนน ต่อไปนี้

2.1 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งไม่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติพารามตริก (Parametric Statistics) Paired – Samples t –test

2.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง ซึ่งเป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติพารามตริก (Parametric Statistics) Independent – Samples t –test

2.3 กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ผลของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมราชูทิศศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. จากการศึกษาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนเบญจมราชูทิศศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมนักเรียนมีการจัดการความขัดแย้งอยู่ในระดับปานกลาง
2. การเปรียบเทียบการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง ก่อนและหลังการทดลอง โดยนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งก่อนการทดลอง เท่ากับ 2.52 หลังการทดลอง มีค่าเท่ากับ 2.88 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
3. การเปรียบเทียบนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วม โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งมีการจัดการความขัดแย้ง ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการจัดการความขัดแย้งสูงขึ้น แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมให้นำโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อ

พัฒนาการจัดการความขัดแย้งไปใช้กับนักเรียนวัยรุ่น เพื่อเพิ่มการจัดการความขัดแย้ง และควรมีการเผยแพร่โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งให้กับอาจารย์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งให้กับนักเรียนในโรงเรียนอื่นๆต่อไป

2. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าทำให้การเสริมแรง เช่น ให้รางวัล, คำชมเชย ต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนเมื่อตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น หรือตั้งใจเล่นเกมในกิจกรรมต่างๆ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นอยากที่จะเรียนรู้และร่วมทำกิจกรรมมากขึ้น และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี ดังนั้นควรให้การเสริมแรงแก่นักเรียนตามความเหมาะสม

3. ในการดำเนินโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง ผู้วิจัยได้แสดงเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน เช่น การมาตรงต่อเวลา การแต่งตัวสุภาพเรียบร้อย อีกทั้งยังได้แสดงออกถึงการเป็นมิตร มีบุคลิกภาพยิ้มแย้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทั้งต่ออาจารย์และนักเรียนในโรงเรียน จึงทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นมีความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ดังนั้นผู้ที่นำโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งไปใช้จึงควรศึกษาถึงบทบาทของผู้นำกลุ่มสัมพันธ์ที่ดีซึ่งจะทำให้นักเรียนให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามผลระยะยาว คือ หลังจากผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมจบแล้ว นักเรียนกลุ่มทดลองได้มีการเอาเทคนิค หรือสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการเรียน หรือการดำเนินชีวิตหรือไม่ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง โดยนำการจัดการความขัดแย้งมาใช้มากน้อยเพียงใด

2. การวิจัยครั้งนี้ พบว่า โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของ

นักเรียนวัยรุ่น สามารถพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนในกลุ่มทดลองให้มีการจัดการความขัดแย้งได้สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเชิงคุณภาพแล้ว พบว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็ยังทำให้กลุ่มทดลองมีการจัดการความขัดแย้งอยู่ในระดับปานกลาง จึงเห็นควรให้มีการทบทวน โปรแกรมฯและระยะเวลาในการใช้โปรแกรมฯแล้วนำไปศึกษาผลอีกครั้งหนึ่ง

3. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งด้านอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการใช้การจัดการความขัดแย้งที่หลากหลาย และสามารถนำการจัดการความขัดแย้งด้านต่างๆเหล่านั้นมาแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กุญชรี คำชาย. 2542. จิตวิทยาแนะแนวเด็กวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

โกสุม เศรษฐาวงศ์. 2532. การเปรียบเทียบการรับรู้ความสัมพันธภายในครอบครัวและการปฏิบัติเกี่ยวกับเลี้ยงดูบุตรระหว่างบิดา มารดาวัยรุ่นในโรงพยาบาลจิตเวช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉลอง ภิมย์รัตน์. 2521. กระบวนการกลุ่ม. ภูเก็ต: วิทยาลัยภูเก็ต.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2548. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: เทพนิรมิตการพิมพ์.

ชนัญชารีย์ เขียวช่อม. 2549. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีการสนับสนุนจากเพื่อนแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เดลินิวส์. 2552. กรุงเทพมหานคร: 17 มิถุนายน 2552. หน้า 1.

เดิมศักดิ์ คทวณิช. 2546. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ทิสนา แคมมณี. 2522. กลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. ม.ป.ท.

_____. 2545. กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน.

กรุงเทพมหานคร: นิซินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.

ทศพร มณีศรีจำ. 2539. กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

แทนคุณ จิตต์อิสระ. 2547. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความกตัญญูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2552. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์ชั่น.

บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2547. การวัดการประเมินการเรียนรู้(การวัดประเมินแนวใหม่). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประณต เก้าฉิม. 2549. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ภาควิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประยูรศรี มณีสร. 2533. จิตวิทยาวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: กรมฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

ผ่องศรี เกียรติเลิศสนภา. 2530. เอกสารประกอบการสอน พย 191 กระบวนการกลุ่ม. ม.ป.ท.

พนม ลิมอารีย์. 2529. กลุ่มสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม: ปริดาออฟเซทการพิมพ์.

พนัส หันนาคินทร์. 2524. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.

พรนพ พุกกะพันธ์. 2542. การบริหารความขัดแย้ง. กรุงเทพมหานคร: ว เพ็ชรสกุล.

พรพิมล เจียมนาครินทร์. 2539. พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อการพิมพ์.

ภูมินทร์ อ่อนละมุล. 2538. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโสภณศิริราษฎร์ อ.วัดเพลง จ.ราชบุรี. ปริญญาบัตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ยุทธ ไถยวรรณ. 2545. **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

รัตนกรณ วัฒนศัพท์และวันชัย วัฒนศัพท์. 2548. **การแก้ปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษา**.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊ค
พับลิเคชั่น.

ลัทธณี โมราสุข. 2537. **ความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ในโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม**.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วาลิกา อัครนิตย์. 2546. **การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์**. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วันชัย วัฒนศัพท์. 2547. **ความขัดแย้ง หลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

วิทยา เกริกศุกถาณิช. 2543. **การศึกษาวิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวของ
นักเรียน**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

วรพรรณ สังธิกุล. 2549. **ผลการใช้ชุดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ด้วยเกมและเพลงคณิตศาสตร์เพื่อ
ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่อง การแปรผัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. สารนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2545. **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 2**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศุภาศิริ สุพรรณเกษ. 2552. **วัยเยาว์ของคนใหญ่**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

สยามพร เพชรประสิทธิ์. 2540. ผลของการฝึกวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา จังหวัดนนทบุรี. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สยามรัฐ. 2552. กรุงเทพมหานคร: 6 พฤศจิกายน 2552. หน้า 1.

สิริวรรณ ศรีพหล. 2536. โครงการวิจัยเรื่องการศึกษาสถานภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาด้านสภทรรศนศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2540. ความขัดแย้งการบริหารเพื่อสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัทต้นอ่อนแกรมมีจำกัด.

สุรินทร์ นามอยู่. 2545. ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวังเดือนห้า อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมศักดิ์ จำอ่อน. 2532. ผลการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อบุคลิกภาพด้านความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. 2552. ความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพฯปริมณฑลต่อการใช้ความรุนแรงของเด็กวัยรุ่น (Online). www.dusitpoll.dusit.ac.th, 13 มีนาคม 2552.

อมรวิษฐ์ นาคทรพร. 2548. เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม.

อรุณ หมั่นวงศ์. 2540. การเปรียบเทียบของการปรับสันใหม่และการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิชาการสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Alexander Hamilton Institute. 1983. **Conflict Management: Vital Skill for the Successful Executive.** New York: Modern Business.

Brown, D.L. 1983. **Managing Conflict at Organizational interfaces.** Menlopark, CA: Addison-Wesley.

Crawford D, and R.Bodine 1996. **Conflict Resolution Education : A Guide to implementing Programs in Schools, Youth-Serving Organizations and Community and Juvenile Justice Settings.** Washington: U.S. department of Justice.

Girard K, and SJ. Koch 1996. **Conflict Resolution in the Schools: A Manual for educators.** San Francisco: Jossey-Bass.

Ohio commission on Dispute Resolution and Conflict Manage. 2000. **Introduction to School Conflict Management.** Ohio.

Robbins, S.P. 1983. **Organization theory: The Structure and Design of Organizations.** Englewood cliffs, NJ: Prentice Hill.





ภาคผนวก ก
ตัวอย่างหนังสือที่ใช้ในการทำวิจัย



ที่ ศบ 0513.109/ 1779

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 ถนนโยธีดิน เสด็จตุจักร กทม 10900

๑๖ พฤศจิกายน 2552

เรื่อง ขตเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผศ.พ.ต.ท.ดร.สุชาติรุณ วงษ์ทิพย์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามทักษะการจัดการความขัดแย้ง จำนวน 1 ชุด
2. โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการความขัดแย้ง
จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวอัมลณี สุมะระภานนท์ มีสติปัญญาดี โภ ศาตราจารย์จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการความขัดแย้งของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมงกุฎวิทย์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร"

ในกรณี ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ใคร่ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้วิจัยจะได้
จัดแผนงานของท่านไม่ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาคือ ชักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. มหามณี ไชยใส)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะฯ

โทร./โทรสาร 0-2561-4889 , 0-2942-8780



ที่ ศบ 0513.109/ ๒๕๕๒

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
60 พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900

๙๖ พฤศจิกายน 2552

เรื่อง ขอร้องขออนุญาตเป็นผู้ช่วยงานตรวจเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามทักษะการจัดการความขัดแย้ง จำนวน 1 ชุด
2. โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการความขัดแย้ง
จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวอัมฉิ สุমনานนท์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้รับ
วิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการความขัดแย้งตนเองบนเรี
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางกะปิ จังหวัดกรุงเทพมหานคร"

ในกาครั้งนี้ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ใคร่ขอต้อนรับเชิญ ผศ.พ.ศ.ดร. กุชอรุณ วงษ์ทิม บุคลากรในสังกัดของท่าน เป็นผู้ช่วยชาวดูแลในการ
ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือแบบฉบับของท่านไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ท่านอนุเคราะห์แก่นิสิตด้วย จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. หรทิพย์ ไชยใส)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะฯ

โทร./โทรสาร 0-2561-4889 , 0-2942-8780



ที่ ศบ 0513.109/1431

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900

๒๖ พฤศจิกายน 2552

เรื่อง ขอลเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในภาควิชา

เรียน ดร.พรธมพร วรรณดิษณะ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามทักษะการจัดการความขัดแย้ง จำนวน 1 ชุด
2. โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการความขัดแย้ง
จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวอัมณี สุมนานนท์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการความขัดแย้งของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบรณกษวิ จังหวัดกรุงเทพมหานคร"

ในการนี้ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ใคร่ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในภาควิชา เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้นำ
ข้อเสนอแนะของท่าน ไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่บัณฑิตผู้รัก จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. พาริชาติ ไทไธสง)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานแผนงานบุคลากรคณะฯ

โทร./โทรสาร 0-2561-4889 , 0 - 2942 - 8780



ที่ ศธ 0513.109/ 1744

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900

๙ พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอลงนามเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอยเลาบทักษะการจัดการความขัดแย้ง จำนวน 1 ชุด
2. โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการความขัดแย้ง
จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวฉัตรณี สุเมธานนท์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการความขัดแย้งของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางกะปิ จังหวัดกรุงเทพมหานคร"

ในการนี้ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ใคร่ขอเรียนเชิญ ผศ.ดร.พาสณา จุลรัตน์ บุคลากรในสังกัดของท่าน เป็นผู้เชิญชมเชยในการตรวจสอบ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของท่านไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่บัณฑิตด้วย จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. พาสณา จุลรัตน์)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะฯ

โทร./โทรสาร 0-2561-4889 , 0-2942-8780



ที่ ศธ 0513.109/ ๒๕๖๒

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900

๗ ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทำการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบางกะปิ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามทักษะการจัดการความขัดแย้ง จำนวน 1 ชุด
2. โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการความขัดแย้ง จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวอรรณี สุมะนานนท์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร"

ในการดำเนินการครั้งนี้ นิสิตมีความประสงค์ที่จะขอทำการหาความมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางกะปิ ทั้งนี้ นางสาวอรรณี สุมะนานนท์ จะเป็นผู้ติดต่อดำเนินการด้วยตนเอง โดยประสานงานกับอาจารย์ฝ่ายแนะแนว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตด้วย จักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. พรทิพย์ ไชยสี)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะฯ

โทร./โทรสาร 0-2561-4889 , 0-2942-8780



ที่ ศธ 0513.109/๒๕1๙

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900

๓ ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชูทิศ

ด้วย นางสาวอศัญญา สุมะนานนท์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและภาวะสมรรถนะภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศกบินทร์บุรี จังหวัดนครราชสีมา" ในการดำเนินการครั้งนี้ นิสิตมีความประสงค์ที่จะดำเนินการทดลองเครื่องมือกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2552 ตั้งแต่เดือน ธันวาคม มีนาคม 2552

ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและภาวะสมรรถนะ คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ให้อนุญาตให้ นางสาวอศัญญา สุมะนานนท์ ดำเนินการดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ นางสาวอศัญญา สุมะนานนท์ จะเป็นผู้ติดต่อดำเนินการด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตด้วย จักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. พรสินทร์ ใจใส)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะฯ

โทร./โทรสาร 0-2561-4889 , 0-2942-8780



ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามทักษะการจัดการความขัดแย้งและตรวจโปรแกรม
กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการความขัดแย้ง

1. ผ.ศ. พ.ต.ท.ดร. สุขอรุณ วงษ์ทิม

หน้าที่และงานที่ได้รับผิดชอบปัจจุบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำแขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. ดร. พรรณพร วรรณลักษณ์

หน้าที่และหน้าที่รับผิดชอบปัจจุบัน

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

3. ดร.พาสณา จุลรัตน์

หน้าที่และหน้าที่รับผิดชอบปัจจุบัน

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ



ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
 - ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง
2. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อวัดการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนซึ่งไม่มีข้อถูกหรือข้อผิด เป็นเพียงความรู้สึกหรือการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเท่านั้น โดยให้นักเรียนอ่านและพิจารณาว่าข้อความนั้นเป็นจริงกับนักเรียนหรือไม่ จึงขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงที่สุด
3. คำตอบที่จริงใจของนักเรียนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย และผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของนักเรียนไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาใด ๆ ของนักเรียนทั้งสิ้น และคำตอบจะถูกเก็บเป็นความลับ

ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

อัสณี สุมะนันท์

นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ [] ชาย [] หญิง
2. อายุ ปี
3. ชั้น..... ห้อง.....

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นตัวเลือก โดยในแต่ละตัวเลือกจะมีระดับความคิดเห็น 4 ระดับ โดยให้นักเรียนพิจารณาแต่ละตัวเลือก ว่าตัวเลือกใดตรงกับความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียนมากที่สุด โดยให้พิจารณาเลือกเพียงคำตอบเดียว และตอบให้ครบทุกข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด ซึ่งคำตอบที่เลือกตอบในแต่ละข้อจะไม่มีถูกหรือผิดแต่อย่างใด ในแต่ละระดับของความคิดเห็นจะมีความหมายดังนี้

- ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง นักเรียนคิดว่าข้อความนั้นตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด
- ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง นักเรียนคิดว่าข้อความนั้นตรงกับตัวนักเรียนมาก
- ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง นักเรียนคิดว่าข้อความนั้นตรงกับตัวนักเรียนน้อย
- ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง นักเรียนคิดว่าข้อความนั้นตรงกับตัวนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
1	เมื่อถูกบังคับให้ทำสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันจะอธิบายเหตุผลที่ไม่อยากทำ จนผู้อื่นเข้าใจได้				
2	เมื่อมีปัญหาการเรียน ฉันจะคิดวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา				
3	เมื่อเพื่อนๆทะเลาะกัน ฉันมักจะเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเสมอ				
4	เมื่อฉันมีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน ฉันจะอธิบายเหตุผลให้เพื่อนฟัง				
5	เมื่ออาจารย์ให้ทำรายงานเป็นกลุ่ม ฉันสามารถอยู่กลุ่มเดียวกับเพื่อนที่ฉันไม่ชอบได้				
6	หากทะเลาะกับเพื่อน ฉันจะขอคำแนะนำจากผู้ใหญ่ในการแก้ปัญหานั้นๆ				
7	เมื่อเพื่อนแกล้งฉัน ฉันคิดว่า การใช้กำลังตอบโต้เป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้เพื่อนหยุดแกล้ง				
8	เมื่อต้องโต้เถียงกับเพื่อน ฉันจะคิดก่อนที่จะพูดโต้ตอบออกไป				
9	เมื่อมีปัญหาเข้ามาหลายอย่าง ฉันสามารถเลือกจัดการกับปัญหาตามลำดับความสำคัญ				
10	เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน ฉันจะพยายามพิจารณาหาแนวทางในการแก้ปัญหานั้นร่วมกับเพื่อน				
11	หลายครั้งที่ฉันพูดหรือทำอะไรลงไปโดยไม่คิดให้รอบคอบ จนทำให้ทะเลาะกับเพื่อน				
12	หากฉันมีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อนในห้อง ฉันจะทำตามความคิดของฉัน				
13	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับฉัน ฉันไม่สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาเพียงลำพังได้				
14	เมื่อมีความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อน ฉันเข้าใจว่าแต่ละคนก็ย่อมมีเหตุผลของตัวเอง				
15	ฉันไม่มีความมั่นใจว่าจะแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้				
16	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับฉัน ฉันสามารถแก้ปัญหาด้วยตัวเองเสมอ				
17	เมื่อถูกเพื่อนขัดใจ ฉันรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้				
18	ฉันมักมีปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างรุนแรงต่อปัญหาเพียงเล็กน้อย				
19	ฉันรู้สึกสนุกที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของฉันได้				
20	เมื่อมีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อน ฉันจะเครียดมาก จนทำให้ไม่อยากไปโรงเรียน				
21	บ่อยครั้งที่ฉันมักพูดเสียงดัง เมื่อต้องโต้เถียงกับเพื่อน				
22	เมื่อเพื่อนดักเตือนในเรื่องส่วนตัวของฉัน ฉันจะรู้สึกไม่พอใจและบอกเพื่อนว่าไม่ต้องมายุ่ง				
23	ถ้าใครมาแกล้งฉัน ฉันจะด่าเขาจากลับทันที				
24	เมื่อเพื่อนมาแกล้งฉัน แต่ฉันสู้เขาไม่ได้ ฉันจะแอบไปทำลายสิ่งของของเขาแทน				
25	ฉันมักจะขวางปาสิ่งของใส่เพื่อนที่ทำให้ฉันโกรธเสมอ				

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
26	เมื่อนันทะเลาะกับเพื่อน ฉันจะระบายอารมณ์ด้วยการเขียน โຕะหรือผนังห้องเรียน				
27	ถ้าฉันต้องถูกลงโทษโดยไม่มีเหตุผล ฉันจะแสดงความไม่พอใจด้วยการทำลายสิ่งของ				
28	เมื่อพบเพื่อนที่ไม่ชอบหน้ากันที่โรงเรียน ฉันจะทักทายเขาเหมือนกับที่ทักทายเพื่อนคนอื่น ๆ				
29	เมื่อรู้สึกเครียดจากการเรียน ฉันสามารถผ่อนคลายความเครียดได้				
30	ระหว่างที่ฉันได้เถียงกับเพื่อน ฉันรับรู้ได้ว่าเพื่อนไม่พอใจจากการฟังน้ำเสียงและสีหน้าของเพื่อน				
31	เมื่ออยู่ในสถานการณ์ขัดแย้ง ฉันจะบอกให้เพื่อนใจเย็นและสงบสติอารมณ์				
32	ถ้าเพื่อนแกล้งขวางทางเดิน ฉันจะพูดขอให้เขาเปิดทางให้ฉันเดิน				
33	ฉันควบคุมอารมณ์ได้ในทุกสถานการณ์				
34	ฉันจะหลีกเลี่ยงการพูดคุยที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่มได้				
35	เมื่อเพื่อนในกลุ่มทะเลาะกัน ฉันจะไม่แสดงความคิดเห็นใดๆ เพราะกลัวเพื่อนไม่พอใจ				
36	เมื่อเพื่อนพูดเรื่องที่ไม่สนใจ ฉันก็จะไม่ฟังเพื่อน				
37	บ่อยครั้งที่ฉันมีเรื่องทะเลาะกับเพื่อน จนบางครั้งถึงขั้นชกต่อย ตบตีกัน				
38	บางครั้งฉันจะพูดล้อเลียนเพื่อให้เพื่อน โกรธ เพราะสนุกดี				
39	เมื่อมีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อน ฉันมักจะโต้เถียงเพื่อเอาชนะ				
40	เมื่อมีปัญหาทะเลาะกับเพื่อน ฉันไม่เคยใช้กำลังในการตัดสินปัญหา				
41	เมื่อมีปัญหาและหาข้อสรุปของกลุ่มไม่ได้ ฉันจะขอฟังความคิดเห็นของทุกคนในกลุ่ม				
42	เมื่ออยู่ในห้องเรียน ฉันไม่ชอบที่จะเสนอความคิดเห็น				
43	เมื่อนันทำผิด ฉันจะพูดโกหกเพื่อกลบเกลื่อนความผิดนั้น				
44	เมื่อนันทะเลาะกับเพื่อน ฉันสามารถกล่าว “ขอโทษ” เพื่อนได้				
45	เมื่อต้องแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม ฉันสามารถอธิบายความต้องการของตนเองให้เพื่อน ๆ เข้าใจได้				
46	ฉันชอบพูดล้อเลียนเพื่อนที่ฉันไม่ชอบ				
47	เมื่อมีการโต้เถียงกับเพื่อน ฉันมักจะพูดเสียงดังเพื่อให้เพื่อนหวาดกลัว				

การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
1	เมื่อถูกบังคับให้ทำสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันจะอธิบายเหตุผลที่ไม่อยากทำ จนผู้อื่นเข้าใจได้	4	3	2	1
2	เมื่อมีปัญหาการเรียน ฉันจะคิดวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา	4	3	2	1
3	เมื่อเพื่อนๆทะเลาะกัน ฉันมักจะเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเสมอ	4	3	2	1
4	เมื่อนฉันมีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน ฉันจะอธิบายเหตุผลให้เพื่อนฟัง	4	3	2	1
5	เมื่ออาจารย์ให้ทำรายงานเป็นกลุ่ม ฉันสามารถอยู่กลุ่มเดียวกับเพื่อนที่ฉันไม่ชอบได้	4	3	2	1
6	หากทะเลาะกับเพื่อน ฉันจะขอคำแนะนำจากผู้ใหญ่ในการแก้ปัญหาต่างๆ	4	3	2	1
7	เมื่อเพื่อนแกล้งฉัน ฉันคิดว่า การใช้กำลังตอบโต้เป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้เพื่อนหยุดแกล้ง	1	2	3	4
8	เมื่อต้องโต้เถียงกับเพื่อน ฉันจะคิดก่อนที่จะพูดโต้ตอบออกไป	4	3	2	1
9	เมื่อมีปัญหาเข้ามาหลายอย่าง ฉันสามารถเลือกจัดการกับปัญหาตามลำดับความสำคัญ	4	3	2	1
10	เมื่อมีปัญหากับเพื่อน ฉันจะพยายามพิจารณาหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่ร่วมกับเพื่อน	4	3	2	1
11	หลายครั้งที่ฉันพูดหรือทำอะไรลงไปโดยไม่คิดให้รอบคอบ จนทำให้ทะเลาะกับเพื่อน	1	2	3	4
12	หากฉันมีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อนในห้อง ฉันจะทำตามความคิดของฉัน	1	2	3	4
13	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับฉัน ฉันไม่สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาเพียงลำพังได้	1	2	3	4
14	เมื่อมีความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อน ฉันเข้าใจดีว่าแต่ละคนก็ย่อมมีเหตุผลของตัวเอง	4	3	2	1
15	ฉันไม่มีความมั่นใจว่าจะแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้	1	2	3	4
16	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับฉัน ฉันสามารถแก้ปัญหาด้วยตัวเองเสมอ	4	3	2	1
17	เมื่อถูกเพื่อนขัดใจ ฉันรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้	1	2	3	4
18	ฉันมักมีปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างรุนแรงต่อปัญหาเพียงเล็กน้อย	1	2	3	4
19	ฉันรู้สึกสนุกที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของฉันได้	4	3	2	1
20	เมื่อมีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อน ฉันจะเครียดมาก จนทำให้ไม่อยากไปโรงเรียน	1	2	3	4
21	บ่อยครั้งที่ฉันมักพูดเสียงดัง เมื่อต้องโต้เถียงกับเพื่อน	1	2	3	4
22	เมื่อเพื่อนตักเตือนในเรื่องส่วนตัวของฉัน ฉันจะรู้สึกไม่พอใจและบอกเพื่อนว่าไม่ต้องมายุ่ง	1	2	3	4
23	ถ้าใครมาแกล้งฉัน ฉันจะด่าเขากลับทันที	1	2	3	4
24	เมื่อเพื่อนมาแกล้งฉัน แต่ฉันสู้เขาไม่ได้ ฉันจะแอบไปทำลายสิ่งของของเขาแทน	1	2	3	4
25	ฉันมักจะขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อนที่ทำให้ฉันโกรธเสมอ	1	2	3	4

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
26	เมื่อฉันทะเลาะกับเพื่อน ฉันจะระบายอารมณ์ด้วยการเขียน โตะหรือผนังห้องเรียน	1	2	3	4
27	ถ้าฉันต้องถูกลงโทษโดยไม่มีเหตุผล ฉันจะแสดงความไม่พอใจด้วยการทำลายสิ่งของ	1	2	3	4
28	เมื่อพบเพื่อนที่ไม่ชอบหน้ากันที่โรงเรียน ฉันจะท้าทายเขาเหมือนกับที่ท้าทายเพื่อนคนอื่นๆ	4	3	2	1
29	เมื่อรู้สึกเครียดจากการเรียน ฉันสามารถผ่อนคลายความเครียดได้	4	3	2	1
30	ระหว่างที่ฉันโต้เถียงกับเพื่อน ฉันรับรู้ได้ว่าเพื่อนไม่พอใจจากการฟังน้ำเสียงและสีหน้าของเพื่อน	4	3	2	1
31	เมื่ออยู่ในสถานการณ์ขัดแย้ง ฉันจะบอกให้เพื่อนใจเย็นและสงบสติอารมณ์	4	3	2	1
32	ถ้าเพื่อนแกล้งขวางทางเดิน ฉันจะพูดขอให้เขาเปิดทางให้ฉันเดิน	4	3	2	1
33	ฉันควบคุมอารมณ์ได้ในทุกสถานการณ์	4	3	2	1
34	ฉันจะหลีกเลี่ยงการพูดคุยที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่มได้	4	3	2	1
35	เมื่อเพื่อนในกลุ่มทะเลาะกัน ฉันจะไม่แสดงความคิดเห็นใดๆ เพราะกลัวเพื่อนไม่พอใจ	1	2	3	4
36	เมื่อเพื่อนพูดเรื่องที่ฉันไม่สนใจ ฉันก็จะไม่ฟังเพื่อน	1	2	3	4
37	บ่อยครั้งที่ฉันมีเรื่องทะเลาะกับเพื่อน จนบางครั้งถึงขั้นชกต่อย ตบตีกัน	1	2	3	4
38	บางครั้งฉันจะพูดจาล้อเลียนเพื่อให้เพื่อน โกรธ เพราะสนุกดี	1	2	3	4
39	เมื่อมีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อน ฉันมักจะโต้เถียงเพื่อเอาชนะ	1	2	3	4
40	เมื่อมีปัญหาทะเลาะกับเพื่อน ฉันไม่เคยใช้กำลังในการตัดสินปัญหา	4	3	2	1
41	เมื่อมีปัญหาและหาข้อสรุปของกลุ่มไม่ได้ ฉันจะขอฟังความคิดเห็นของทุกคนในกลุ่ม	4	3	2	1
42	เมื่ออยู่ในห้องเรียน ฉันไม่ชอบที่จะเสนอความคิดเห็น	1	2	3	4
43	เมื่อฉันทำผิด ฉันจะพูดโกหกเพื่อหลบเลี่ยงความผิดนั้น	1	2	3	4
44	เมื่อฉันทะเลาะกับเพื่อน ฉันสามารถกล่าว “ขอโทษ” เพื่อนได้	4	3	2	1
45	เมื่อต้องแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม ฉันสามารถอธิบายความต้องการของตนเองให้เพื่อนๆ เข้าใจได้	4	3	2	1
46	ฉันชอบพูดล้อเลียนเพื่อนที่ฉันไม่ชอบ	1	2	3	4
47	เมื่อมีการโต้เถียงกับเพื่อน ฉันมักจะพูดเสียงดังเพื่อให้เพื่อนหวาดกลัว	1	2	3	4



ภาคผนวก
โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง

**โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
ครั้งที่ 1**

ชื่อเรื่อง	ปฐมนิเทศ
ชื่อกิจกรรม	บิงโกมารู้จักกัน
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกกลุ่มกับผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม และเพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองและความคุ้นเคยภายในกลุ่ม 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจจุดมุ่งหมายของการพัฒนาการจัดการความขัดแย้งโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจวิธีการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
แนวคิด	เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม
เวลา	50 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ป้ายสนทนาข้อตกลงการเข้าร่วมกิจกรรม ทั้ง 12 ครั้ง 2. ตารางตรวจสอบรายชื่อสมาชิกกลุ่ม 3. ใบงานที่ 1 “บิงโกมารู้จักกัน” 4. อุปกรณ์เครื่องเขียน (ดินสอ ยางลบ) 5. เครื่องบันทึกเสียง 6. กล้องถ่ายรูป 7. ใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 1

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายพร้อมทั้งแนะนำตนเอง
2. ผู้นำกลุ่มแจ้งรายละเอียดของโครงการ
3. สร้างสัมพันธภาพด้วยกิจกรรมกลุ่ม “กิจกรรมบิงโกมารู้จักกัน” โดยจะแจกตารางบิงโกให้สมาชิกกลุ่ม เพื่อไปหาเพื่อนที่มีลักษณะตรงตามที่ระบุไว้ในตารางแล้ว ให้เพื่อนลงชื่อในช่องที่ตรงกับตัวเอง ตามชื่อให้ได้จำนวนมากที่สุด ให้เวลา 10 นาที จากนั้นผู้นำกลุ่มจะอ่านรายชื่อสมาชิกกลุ่มทีละคน หากสมาชิกกลุ่มคนใดมีลายเซ็นของคนที่ย่านชื่อไปแล้วให้กากบาทชื่อในช่องตารางบิงโกนั้น หากกากบาทได้ครบ 5 ช่องตามแนวตั้ง แนวนอนหรือแนวทแยง ให้พูดว่า “บิงโก” ก็จะเป็นผู้ชนะและจะได้รับของที่ระลึก
4. ให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนี้ และผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติมว่ากิจกรรมนี้มีจุดมุ่งหมาย คือ ทำให้สมาชิกได้ทำความรู้จักกันและกัน ซึ่งกิจกรรมในครั้งต่อไปจะทำให้สมาชิกได้รู้จักกันมากขึ้นและกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นนี้จะประโยชน์ต่อตัวสมาชิกกลุ่มอย่างมาก จึงขอความร่วมมือให้สมาชิกกลุ่มมาเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง
5. ผู้นำกลุ่มนัดหมายเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปราย ชักถาม และการสรุปของสมาชิกกลุ่มในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องการประชุมพิเศษ
3. ประเมินจากใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 1

ใบงานที่ 1 “บิงโกมารู้จักกัน”

ชื่อ..... นามสกุล.....



คำชี้แจง : ให้สมาชิกกลุ่มทำความรู้จักกับเพื่อน และหาเพื่อนที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ข้างล่าง

ยิ้มสวย	ผิวขาว	ขี้อาย	เป็นพี่คนโต	น่ารัก
สวมแว่น	มีน้ำใจ	สูง	ใจดี	ชอบอ่านหนังสือ
ตาโต	ผมสั้น	นิสัยดี	เป็นน้องคนเล็ก	รักธรรมชาติ
ใส่แว่น	คนต่างจังหวัด	หุ่นดี	นอนดึก	ชอบฟังเพลง
ผมยาว	ใส่นาฬิกา	ผิวดำ	รักสุนัข	ชอบเล่นดนตรี

**โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
ครั้งที่ 2**

ชื่อเรื่อง	การคิด (Thinking)
ชื่อกิจกรรม	คิดใหม่ ทำใหม่
วัตถุประสงค์	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถใช้การคิดโดยพิจารณาหาทางเลือกใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาด้วยแนวคิดที่สร้างสรรค์ และสามารถแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นในการหาทางออกของปัญหาได้
แนวคิด	เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งด้านการคิด (Thinking)
เวลา	50 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใบงานที่ 2 “เกม 9 จุด” 2. อุปกรณ์เครื่องเขียน (ดินสอ ยางลบ) 3. กระดานดำ ชอล์ก 4. สีเมจิก 5. เชื่อมซีแบ่งกลุ่ม 6. เครื่องบันทึกเสียง 7. กล้องถ่ายรูป 8. ใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 2

วิธีดำเนินกิจกรรม

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคเกม โดยมีการดำเนินการทดลอง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้นำกลุ่มสนทนากับสมาชิกกลุ่มเรื่อง การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในชีวิตประจำวัน โดยผู้นำกลุ่มตั้งคำถามโดยเป็นเหตุการณ์สมมติแล้วให้สมาชิกกลุ่มลองจินตนาการว่าถ้าตนเองอยู่ในเหตุการณ์นั้นจะอย่างไร เช่น สมมติว่าสมาชิกกลุ่มจะต้องเอาข้าวของเครื่องใช้ในบ้านมาประดิษฐ์เป็นชุดที่จะใส่ไปงานเต้นรำ สมาชิกกลุ่มจะเอาสิ่งของใดมาทำ แต่มีข้อแม้ว่าห้ามใช้เข็มและด้ายในการทำชุดนั้น ให้สมาชิกกลุ่มลองคิดแล้วตอบให้ผู้นำกลุ่มฟัง โดยขออาสาสมัครลุกขึ้นตอบ 5 คน

ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วม

- 2.1 ผู้นำกลุ่มแจกใบงาน “เกม 9 จุด” ให้สมาชิกกลุ่มทุกคน
- 2.2 ผู้นำกลุ่มชี้แจงกติกาการเล่นเกม ดังนี้
 - สมาชิกกลุ่มจะต้องลากเส้น 4 เส้นผ่านจุดทั้ง 9 จุดนี้ แต่ห้ามยกปากกาและห้ามลากเส้นทับเส้นเดิม (ใช้เวลา 3 นาที)
- 2.3 จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มแบ่งกลุ่มด้วยเข็มชีแบ่งกลุ่ม โดยแบ่งเป็นกลุ่มละ 5 คน จำนวน 4 กลุ่ม ทุกคนในกลุ่มนำสิ่งที่แต่ละคนคิดในการลากเส้น 4 เส้น ผ่านจุด 9 จุดนี้แสดงให้เพื่อนๆ ดู ถ้าใครทำได้ก็อธิบายวิธีทำให้เพื่อนฟังและลองทำตาม แล้วช่วยกันหาวิธีลากเส้นแบบใหม่ที่ไม่ซ้ำแบบเดิมที่เพื่อนทำไปแล้ว แต่หากยังไม่มีใครทำได้ก็ให้ทุกคนช่วยกันคิดออกแบบภายในกลุ่ม ซึ่งถ้าหลายคนช่วยกันคิดก็อาจหาวิธีชนะในเกมนี้ได้ง่ายกว่าเล่นคนเดียว

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

- 3.1 ผู้นำกลุ่มให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาลากเส้นในเกม 9 จุด ตามความคิดของกลุ่มตนเองนี้ให้เพื่อนๆกลุ่มอื่นๆ เมื่อทุกกลุ่มออกมาครบแล้ว ผู้นำกลุ่มจะเฉลยเกม 9 จุดนี้ให้สมาชิกกลุ่มทุกคนฟังบนกระดานดำ พร้อมทั้งอธิบายเพิ่มเติมว่า “วิธีแก้ปัญหานี้ สมาชิกกลุ่มจะต้องออกมาจาก

กรอบที่เราคิด จากนั้นลองขีดเส้นตามลำดับหมายเลขอย่างนี้ แล้วจึงจะได้คำตอบที่ต้องการ แต่เราจะต้องออกมาจากกรอบเดิมๆเสียก่อน ถึงแม้ว่าเราจะไปซ้ำที่จุดที่หนึ่ง แต่เราก็ไม่ได้ลากเส้นทับกัน”

3.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับกิจกรรม “คิดใหม่ ทำใหม่” ตามหัวข้อต่อไปนี้

3.2.1 สมาชิกกลุ่มมีความรู้สึกอย่างไร หลังจากร่วมกิจกรรม “คิดใหม่ ทำใหม่”

3.2.2 สมาชิกกลุ่มคิดว่าการเล่นเกม 9 จุด นี้ต้องใช้สิ่งใดบ้างจึงทำให้ประสบความสำเร็จ

ขั้นที่ 4 สรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปกิจกรรม “คิดใหม่ ทำใหม่” เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถใช้การคิดโดยพิจารณาหาทางเลือกใหม่ๆในการแก้ปัญหาด้วยแนวคิดที่สร้างสรรค์ ไม่จำเจหรือยึดติดกับสิ่งเดิมๆ และสามารถแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นในการหาทางออกของปัญหาได้

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล

5.1 สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม “คิดใหม่ ทำใหม่”

5.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันเสนอแนะและร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในครั้งนี้

5.3 ให้สมาชิกกลุ่มตอบใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 2

5.4 ผู้นำกลุ่มนัดหมายเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

ใบงานที่ 2 “คิดใหม่ ทำใหม่”

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้น.....

เกม 9 จุด



โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
ครั้งที่ 3

ชื่อเรื่อง	การคิด (Thinking)
ชื่อกิจกรรม	ระดมความคิด พิสูจน์ปัญหา
วัตถุประสงค์	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถใช้การคิดในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นร่วมกับผู้อื่นได้
แนวคิด	เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งด้านการคิด (Thinking)
เวลา	50 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใบงานที่ 3 “ระดมความคิด พิสูจน์ปัญหา” 2. อุปกรณ์เครื่องเขียน (ดินสอ ยางลบ) 3. ก่อ่งเจ้าปัญหา (ก่อกองเปล่า) 4. กระดานดำ ชอล์ก 5. กระดาษแข็ง 6. สีเมจิก 7. เชื่อมซีแบ่งกลุ่ม 8. เครื่องบันทึกเสียง 9. กล้องถ่ายรูป 10. ใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 3

วิธีดำเนินการกิจกรรม

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม โดยมีการดำเนินการทดลอง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้นำกลุ่มสนทนากับสมาชิกกลุ่มในเรื่องปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของสมาชิกกลุ่ม พร้อมทั้งช่วยกันยกตัวอย่างว่ามีอะไรบ้าง แล้วสมาชิกกลุ่มมีวิธีแก้ปัญหที่เกิดขึ้นนั้นอย่างไรบ้าง จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มดูตัวอย่างภาพยนตร์โฆษณา 2 เรื่อง แล้วให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ อภิปรายถึงประเด็นปัญหาพร้อมเสนอวิธีการแก้ปัญห โดยขออาสาสมัครลุกขึ้นตอบ 5 คน

ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วม

2.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มนึกถึงปัญหาที่อยู่ในใจหรือที่สมาชิกกลุ่มกำลังเผชิญอยู่ในตอนนี้ แล้วเขียนปัญหานั้นลงในกระดาษบันทึกปัญหาที่ผู้นำกลุ่มแจกให้ โดยไม่ต้องเขียนชื่อของตัวเอง แล้วนำไปใส่ในกล่องเจ้าปัญหา

2.2 จากนั้น ผู้นำกลุ่มหยิบกระดาษบันทึกปัญหาขึ้นมาทีละแผ่น แล้วอ่านปัญหาให้สมาชิกกลุ่มในห้องฟัง พร้อมทั้งเขียนปัญหานั้นไว้บนกระดานดำ

2.3 ให้สมาชิกกลุ่มแบ่งกลุ่มด้วยเชิขมซีแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จำนวน 4 กลุ่ม แล้วให้สมาชิกในกลุ่มเลือกปัญหาที่ผู้นำกลุ่มอ่านมากลุ่มละ 3 ปัญหาเพื่อหาหนทางแก้ไข โดยให้เลือกหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย และเลือกเลขานุการกลุ่มเป็นผู้บันทึกการอภิปราย

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มร่วมอภิปรายตามปัญหาที่อยู่บนกระดานดำ ดังนี้
ให้สมาชิกกลุ่มระดมความคิดแก้ปัญหานั้นๆ โดยสมมติว่าตัวเองกำลังมีปัญหานั้นอยู่ให้อภิปรายกันในกลุ่มพร้อมเขียนหนทางแก้ไขปัญหานั้นลงในกระดาษแข็งที่เตรียมให้

3.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่มในกิจกรรม “ระดมความคิด พิชิตปัญหา”

ขั้นที่ 4 สรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปผลที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม “ระดมความคิด พิชิตปัญหา”

4.2 ผู้นำกลุ่มสรุปเชื่อมโยงกับสิ่งที่สมาชิกกลุ่มได้ช่วยกันคิดแก้ปัญหาว่าปัญหาต่างๆ สามารถแก้ไขได้หากเราช่วยกันคิดพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล

5.1 สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม “ระดมความคิด พิชิตปัญหา”

5.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันเสนอแนะและร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในครั้งนี้

5.3 ให้สมาชิกกลุ่มตอบใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 3

5.4 ผู้นำกลุ่มนัดหมายเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

ใบงานที่ 3 “ระดมความคิด พิชิตปัญหา”



A large rectangular box containing six horizontal dotted lines, intended for students to write their ideas or solutions.

โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
ครั้งที่ 4

ชื่อเรื่อง	การคิด (Thinking)
ชื่อกิจกรรม	แม่น้ำจระเข้
วัตถุประสงค์	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถใช้การคิดในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นในการจัดการความขัดแย้งนั้น โดยรับรู้และเข้าใจความคิดของผู้อื่น
แนวคิด	เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งด้านการคิด (Thinking)
เวลา	50 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใบงานที่ 4 “นิทานเรื่องแม่น้ำจระเข้” 2. กระดาษบันทึกความคิด 3. อุปกรณ์เครื่องเขียน (ดินสอ / ยางลบ) 4. กระดาษคำ ซอส์ก 5. เชื่อมซีแบ่งกลุ่ม 6. เครื่องบันทึกเสียง 7. กล้องถ่ายรูป 8. ใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 4

วิธีดำเนินกิจกรรม

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม โดยมีการดำเนินการทดลอง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้นำกลุ่มสนทนากับสมาชิกกลุ่มในเรื่องการแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้ง ว่าสมาชิกกลุ่มเคยมีการแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งหรือไม่ตรงกับเพื่อนๆ แล้วสมาชิกกลุ่มมีวิธีการแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างไรเพื่อให้เพื่อนๆ เข้าใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วม

2.1 ผู้นำกลุ่มเล่านิทานเรื่องแม่น้ำจระเข้ให้สมาชิกกลุ่มฟัง แล้วแจกใบงานที่ 4 “นิทานเรื่องแม่น้ำจระเข้”

2.2 ให้สมาชิกกลุ่มแบ่งกลุ่มด้วยเชือกสีแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จำนวน 4 กลุ่มแล้วตอบคำถามที่ผู้นำกลุ่มเขียนไว้ในท้ายใบงานที่ 4 “นิทานเรื่องแม่น้ำจระเข้” โดยให้เลือกหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย และเลือกเลขานุการกลุ่มเป็นผู้บันทึกการอภิปราย

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มร่วมอภิปรายตามใบงานที่ 4 “นิทานเรื่องแม่น้ำจระเข้” ดังนี้- สมาชิกกลุ่มช่วยกันจัดอันดับของตัวละครในเรื่องจากอันดับที่ดีที่สุด จนถึงอันดับที่ด้อยที่สุด โดยตัวละครที่ดีที่สุด ให้ใส่อันดับ 1 เรียงลงมาเป็นอันดับที่ 2, 3, 4 และ 5 และให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็นและร่วมกันเลือกอันดับตัวละครด้วย พร้อมทั้งสามารถบอกเหตุผลว่าเหตุใดจึงจัดอันดับเช่นนั้น

3.2 ผู้นำกลุ่มให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลและแสดงเหตุผลของกลุ่มถึงการจัดลำดับตามที่กล่าวมา

3.3 จากนั้นผู้นำกลุ่ม ถามสมาชิกกลุ่มว่าคำตอบของกลุ่มใดถูกต้องที่สุด แล้วมีสมาชิกคนไหนบ้างที่เปลี่ยนความคิดหลังจากที่รับฟังเหตุผลของสมาชิกคนอื่น เพราะเหตุใดจึงเปลี่ยนใจให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์

ขั้นที่ 4 สรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม “แม่น้ำจระเข้”

4.2 ผู้นำกลุ่มสรุปเพื่อเชื่อมโยงความคิดและผลงานของสมาชิกกลุ่ม โดยให้สมาชิกกลุ่มเห็นความสำคัญของการคิดในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นในการจัดการความขัดแย้งนั้น โดยกล่าวว่าแต่ละคนมีการรับรู้และความคิดต่างจากตัวสมาชิกกลุ่มได้เช่นกัน เนื่องจากคนเรามีประสบการณ์และค่านิยมแตกต่างกัน แต่เราก็สามารถทำงานร่วมกันได้

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล

5.1 สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม “แม่น้ำจระเข้”

5.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันเสนอแนะและร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในครั้งนี้

5.3 ให้สมาชิกกลุ่มตอบใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 4

5.4 ผู้นำกลุ่มนัดหมายเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

ใบงานที่ 4 “นิทานเรื่องแม่น้ำจระเข้”

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้น.....

นิทานเรื่อง “แม่น้ำจระเข้”

มีหมู่บ้าน 2 หมู่บ้านตั้งอยู่ใกล้กัน โดยมีแม่น้ำขวางกั้น การติดต่อไปมาหาสู่กันทำได้ทาง สะพานซึ่งมีอยู่เพียงสะพานเดียวเท่านั้น หนุ่มสาวคู่หนึ่งจาก 2 หมู่บ้านนี้รักกัน มากและได้มีการหมั้นหมายเพื่อที่จะแต่งงานกันในวันไม่ช้า

คืนหนึ่งเกิดพายุพัดแรงมาก สะพานข้ามแม่น้ำพังลง ผู้คนทั้งสองฝั่งจึง ไม่สามารถไปมาหาสู่กันได้ หญิงสาวเป็นห่วงและคิดถึงชายหนุ่มคู่หมั้นมาก เพราะก่อนหน้าจะเกิดเหตุ ชายหนุ่มได้ประสบอุบัติเหตุขาหัก หญิงสาวกระวน กระวายใจมาก จะรอให้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำใหม่ให้เสร็จก็ใช้เวลานาน เธอ จึงไปติดต่อชายเจ้าของเรือซึ่งเป็นผู้เดียวที่มีเรือ และขอร้องให้ชายเจ้าของเรือนั้นพาเธอข้ามฟากไปหา คู่หมั้น โดยยินดีจะจ่ายค่าเช่าเรือให้ตามที่เรียกร้อง ซึ่งชายเจ้าของเรือนี้มีโชคร้ายอื่น เขาเป็นชายหนุ่มคน หนึ่งที่แอบรักหญิงสาวมานานแล้ว เมื่อหญิงสาวมาขอร้องเช่นนี้ เขาจึงเห็นว่าเป็นโอกาสที่จะช่วยให้เขา สมหวังได้ ประกอบกับการพาหญิงสาวข้ามแม่น้ำนี้ไปนั้นนับว่าเสี่ยงอันตรายมาก เพราะแม่น้ำนี้มี จระเข้ชุกชุม ชาวบ้านทั้งสองหมู่บ้านจึงไม่ใช้เรือเป็นพาหนะในการติดต่อหากัน ชายหนุ่มจึงยื่น ข้อเสนอว่า “ถ้าคุณอยากไปจริงๆ ผมก็จะฝ่าอันตรายไป เรื่องเงินทองนั้นผมไม่คิดเพียงแต่ให้คุณมาอยู่ กับผมสักคืนเดียวเท่านั้น ผมก็พอใจ” หญิงสาวได้ยินดังนั้นก็โกรธมากและผละจากไป หญิงสาวนอน คิดอยู่หลายวันก็ยังตัดสินใจไม่ได้ จึงไปหาเพื่อนหญิงคนหนึ่งเพื่อขอคำแนะนำ เพื่อนหญิงผู้นั้น ได้ฟัง เรื่องราวแล้ว เห็นว่าตนเองอาจจะเดือดร้อน ถ้านำตัวเองไปพัวพันในเรื่องนี้ จึงบอกปิดไปว่า “ฉันไม่รู้ จะแนะนำเธออย่างไรดี เธอไปคิดเอาเองแล้วกัน”



หญิงสาวรู้สึกผิดหวังที่เพื่อนหญิงไม่ช่วยเหลืออะไรเธอเลย ในที่สุดด้วยความหวังโยนในชาย หนุ่มคู่หมั้น เธอจึงตัดสินใจกลับไปหาชายเจ้าของเรือ และตกลงตามข้อเสนอของชายนั้น

วันรุ่งขึ้น ชายเจ้าของเรือจึงพาหญิงสาวเดินทางข้ามฟากไปด้วยความปลอดภัย หญิงสาวรีบไป หาชายหนุ่มคู่หมั้น ทั้งสองดีใจมากที่ได้พบกัน ชายหนุ่มได้ถามว่า ทำอย่างไรจึงมาได้ หญิงสาวจึงเล่า เรื่องทั้งหมดให้ฟังโดยไม่ปิดบัง ชายหนุ่มโกรธหญิงสาวมากต่อว่าหญิงสาวและประกาศตัดสัมพันธ์กับ เธอ หญิงสาวร้องไห้ด้วยความเสียใจมาก ขณะที่กำลังร้องไห้อยู่ มีเพื่อนชายคนหนึ่งผ่านมา เขาจึง เข้ามาปลอบถามไถ่เรื่องราว หญิงสาวเล่าเรื่องให้ฟัง เพื่อนชายคนนั้นเห็นใจหญิงสาวมาก และโกรธ ชายหนุ่มคู่หมั้นของเธอที่ทำเช่นนั้น จึงเข้าไปเจรจาต่อว่าต่อขานกับชายหนุ่มหวังจะให้ทั้งคู่คืนดีกัน แต่

ชายหนุ่มก็ไม่ยอมคืนดีด้วย เพื่อนชายของหญิงสาวเกิดบันดาลโทสะตรงเข้าชกต่อยจนชายหนุ่มล้มลงหมดสติ

จากเรื่องนี้มีบุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่ 5 คน คือ

1. หญิงสาว
2. ชายหนุ่มคู่หมั้น
3. ชายเจ้าของเรือ
4. เพื่อนหญิงของหญิงสาว
5. เพื่อนชายของหญิงสาว

ถามว่า : ให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันจัดอันดับของตัวละครในเรื่องจากอันดับที่ดีที่สุดจนถึงอันดับที่ด้อยที่สุด โดยตัวละครที่ดีที่สุด ให้ใส่อันดับ 1 เรียงลงมาจนถึงอันดับที่ 2, 3, 4 และ 5



ที่มา : ทศพร มณีศรีขำ. (ม.ป.ท.)

โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
ครั้งที่ 5

ชื่อเรื่อง	การแสดงอารมณ์ทางบวก (Positive Emotional)
ชื่อกิจกรรม	ถุงผ้าแสดงอารมณ์
วัตถุประสงค์	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถแสดงอารมณ์ทางบวกได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ และรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของเพื่อน
แนวคิด	เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งด้านการแสดงอารมณ์ทางบวก (Positive Emotional)
เวลา	50 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ถุงผ้าใบใหญ่ 2. สีอะคริลิกเขียนผ้า 3. จานสี 4. พู่กัน 5. กระดาษวาดเขียน 6. ป้ายเกมใบอารมณ์ 7. อุปกรณ์เครื่องเขียน (ดินสอ + ยางลบ) 8. เชื่อมซีแบ่งกลุ่ม 9. เครื่องบันทึกเสียง 10. กล้องถ่ายรูป 11. ใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 5

วิธีดำเนินกิจกรรม

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคเกม และการระดมสมอง โดยมีการดำเนินการทดลอง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้นำกลุ่มสนทนากับสมาชิกกลุ่ม เรื่องการแสดงอารมณ์ของสมาชิกกลุ่มในชีวิตประจำวันว่า สมาชิกกลุ่มแสดงอารมณ์และสีหน้าไหนมากที่สุด เช่น ดีใจ (ยิ้ม) เสียใจ (ร้องไห้) โกรธ(หน้าบึ้ง) เป็นต้น แล้วการแสดงอารมณ์และสีหน้าของสมาชิกกลุ่มที่บอกมานั้นมีผลกระทบต่อเพื่อนๆที่อยู่รอบข้างอย่างไร เช่น เมื่อหน้าบึ้ง เพื่อนๆต่างพากันหนี หรือเข้าหาสมาชิกกลุ่ม แล้วการแสดงอารมณ์แบบใด ถึงจะทำให้ตัวสมาชิกกลุ่มและคนรอบข้างมีความสุข ให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็น จากนั้นให้เล่นเกมใบ้อารมณ์โดยขออาสาสมัครออกมาเป็นผู้ใบ้อารมณ์ ด้วยการเปิดแผ่นป้ายเกมใบ้อารมณ์ ซึ่งหลังป้ายจะมีคำที่แสดงอารมณ์ต่างๆอยู่ เช่น ดีใจ เศร้า โกรธ ให้ผู้ใบ้อารมณ์แสดงอารมณ์ตามป้ายที่เปิดได้ให้เพื่อนๆในห้องช่วยกันทายอารมณ์โดยดูจากสีหน้า ท่าทาง สลับให้เพื่อนคนอื่นออกมาใบ้อารมณ์บ้าง (3 คน คนละ 3 อารมณ์)

ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วม

จากนั้นผู้นำกลุ่มแบ่งกลุ่มสมาชิกกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน 4 กลุ่มด้วยเข็มชีแบ่งกลุ่ม แล้วช่วยกันระดมความคิดในกลุ่มตามโจทย์ที่ผู้นำกลุ่มให้ ดังนี้ “ให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันประดิษฐ์ถุงผ้าแสดงอารมณ์ กลุ่มละ 1 ใบ โดยถุงผ้านี้จะต้องประกอบไปด้วยข้อความและภาพวาดที่ทำให้ผู้อื่นที่พบเห็นเกิดรอยยิ้มและมีความสุข

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

3.1 เมื่อสมาชิกกลุ่มแต่ละกลุ่มได้รับโจทย์แล้ว ให้ช่วยกันระดมความคิดว่าจะออกแบบถุงผ้าแสดงอารมณ์นี้อย่างไร พยายามให้ทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น และวาดแบบลงในกระดาษวาดเขียนที่เตรียมให้

3.2 กลุ่มใดออกแบบเสร็จแล้วให้มาเอาอุปกรณ์ตกแต่งถุงผ้าแสดงอารมณ์จากผู้นำกลุ่ม แล้วลงมือทำตามแบบที่เตรียมไว้ โดยที่ทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมกับการทำถุงผ้าใบนี้

3.3 เมื่อทุกกลุ่มวาดธงฟ้าแสดงอารมณ์เสร็จแล้ว ให้ตัวแทนกลุ่มออกมาอธิบายแนวคิดในการออกแบบธงฟ้าตามโจทย์ที่กำหนดไว้ว่าเป็นอย่างไร แล้วการทำธงฟ้าแสดงอารมณ์นี้มีอุปสรรคอย่างไร

ขั้นที่ 4 สรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยสรุปผลที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม “ธงฟ้าแสดงอารมณ์”

4.2 ผู้นำกลุ่มสรุปเชื่อมโยงกับสิ่งที่สมาชิกกลุ่มได้ช่วยกันทำธงฟ้าแสดงอารมณ์โดยกล่าวว่าจะทำให้ผู้ที่พบเห็นมีเกิดรอยยิ้ม และมีความสุขเป็นการแสดงอารมณ์ทางบวกอย่างหนึ่งซึ่งเป็นการแสดงออกอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ความขัดแย้งลดลงได้

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล

5.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันเสนอแนะและร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมในครั้งนี้

5.2 ให้สมาชิกกลุ่มตอบใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 5

5.3 ผู้นำกลุ่มนัดหมายเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
ครั้งที่ 6

ชื่อเรื่อง	การแสดงอารมณ์ทางบวก (Positive Emotional)
ชื่อกิจกรรม	ถ้าเป็นฉัน จะทำอะไร
วัตถุประสงค์	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถแสดงอารมณ์ทางบวกได้เมื่อต้องเผชิญกับความขัดแย้ง ไม่แสดงอารมณ์ที่ไม่ดีออกมา และสามารถช่วยเพื่อนควบคุมอารมณ์เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้ง
แนวคิด	เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งด้านการแสดงอารมณ์ทางบวก (Positive Emotional)
เวลา	50 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใบงานที่ 6 “ถ้าเป็นฉัน จะทำอะไร” 2. อุปกรณ์เครื่องเขียน (ดินสอ/ยางลบ) 3. กระดาษ A4 4. เชื่อมซีแบ่งกลุ่ม 5. เครื่องบันทึกเสียง 6. กล้องถ่ายรูป 7. ใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 6

วิธีดำเนินกิจกรรม

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง และบทบาทสมมติ โดยมีการดำเนินการทดลอง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้นำกลุ่มสนทนากับสมาชิกกลุ่มเรื่องข่าวต่างๆที่อยู่ในหนังสือพิมพ์ เช่นข่าวทะเลาะวิวาทกันนักเรียนยกพวกตบตีกัน โดยถามว่าสมาชิกกลุ่มเคยได้ยินข่าวนี้มาก่อนหรือไม่ สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นกับการกระทำของคนกลุ่มนี้อย่างไร และคิดว่าพวกเขามีเหตุผลอะไรถึงทำอย่างนี้

ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วม

2.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จำนวน 4 กลุ่มด้วยเชิขมซีแบ่งกลุ่ม

2.2 ผู้นำกลุ่มแจกใบกิจกรรม “ข่าวสมาชิกกลุ่มทะเลาะวิวาท” โดยให้สมาชิกกลุ่มศึกษาถึงสาเหตุที่พวกเขามีปัญหาทะเลาะวิวาท แล้วให้สมาชิกกลุ่มในกลุ่มช่วยกันเปลี่ยนวิธีแก้ปัญหาให้แตกต่างจากกลุ่มคนในข่าว โดยไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา โดยการแสดงบทบาทสมมติตามขั้นตอน โดยให้แต่ละกลุ่ม แบ่งหน้าที่ในกลุ่ม ดังนี้

- ฝ่ายนักแสดง
- ฝ่ายผู้กำกับ
- ฝ่ายเขียนบทละครและทำฉาก

จากนั้นนำวิธีแก้ปัญหาที่สมาชิกกลุ่มช่วยกันคิดมาเขียนบทการแสดงลงในใบกิจกรรมที่แจกให้ แล้วคัดเลือกนักแสดง ซักซ้อมในกลุ่ม แล้วออกมาแสดงบทบาทสมมติให้สมาชิกอื่นๆดู

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องที่มีวิธีการแก้ปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้นต่างกัน

3.1.1 สมาชิกกลุ่มมีความรู้สึกอย่างไร หลังจากแสดงบทบาทสมมติ เรื่องสมาชิกกลุ่มทะเลาะวิวาทกัน

3.1.2 การกระทำของตัวละครที่แต่ละกลุ่มได้เสนอแนวทางแก้ไขโดยไม่ใช้ความรุนแรงนั้นทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

3.2 ผู้นำกลุ่มให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเสนอผลการวิเคราะห์ บทบาทสมมติจากข่าวสมาชิกกลุ่มทะเลาะวิวาท

ขั้นที่ 4 สรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติจากข่าวสมาชิกกลุ่มทะเลาะวิวาท และสามารถนำสิ่งนี้มาสอนใจเราในเรื่องอะไรบ้าง

4.2 ผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติมโดยเชื่อมโยงความคิดและผลการสรุปของสมาชิกกลุ่ม โดยให้สมาชิกกลุ่มสามารถแสดงอารมณ์ทางบวกได้เมื่อต้องเผชิญกับความขัดแย้ง และสามารถช่วยเพื่อนควบคุมอารมณ์เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งได้

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล

5.1 สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม “ถ้าเป็นฉัน จะทำอย่างไร”

5.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันเสนอแนะและร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมในครั้งนี้

5.3 ให้สมาชิกกลุ่มตอบใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 7

5.4 ผู้นำกลุ่มนัดหมายเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

ใบงานที่ 6 “ถ้าเป็นฉัน จะทำอย่างไร”

นักเรียนยานนาเวศแทงกันตาย ปมรีดไถเงินในโรงเรียน



เมื่อเวลา 12.30 น. วันที่ 6 พ.ย. 2552 พ.ต.ท.กฤษณะ จันทร์ประเสริฐ พนักงานสอบสวน (สบ 2) สน.วัดพระยาไกร ได้รับแจ้งเหตุนักเรียนแทงกันมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ ภายในโรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม ซอยสาธุประดิษฐ์ 8 แขวงทุ่งวัดดอน เขตสาทร กทม. จึงรุดไปตรวจสอบพร้อมด้วย พ.ต.อ.เมธี รัชย์พันธุ์ ผกก.สน.วัดพระยาไกร พ.ต.ท.คิลก รื่นเนตร สว.สส.สน.วัดพระยาไกร และเจ้าหน้าที่มูลนิธิร่วมกตัญญู

สถานที่เกิดเหตุเป็นอาคารเรียนที่ 2 บนชั้น 2 ภายในห้องม.2/6 พบเพียงกองเลือดและนักเรียนจำนวนมากกำลังจับกลุ่มยื่นมุงดูเหตุการณ์ ส่วนผู้บาดเจ็บ จำนวน 2 รายถูกนำตัวส่งโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ไปก่อนหน้านี้ ทราบชื่อต่อมาคือ ด.ช.เบงก์ (นามสมมติ) อายุ 14 ปี นักเรียนชั้น ม.2/6 มีบาดแผลถูกแทงด้วยอาวุธมีดเข้าที่บริเวณลิ้นปี่และหน้าอกซ้ายตัดชั่วหัวใจ ทนพิษบาดแผลไม่ไหวเสียชีวิตในเวลาต่อมา อีกรายคือ ด.ช.จิว (นามสมมติ) อายุ 14 ปี นักเรียนชั้น ม.2 มีบาดแผลถูกแทงเข้าที่หน้าท้อง 1 แผล อาการสาหัส ส่วนผู้ที่ก่อเหตุ ทราบชื่อคือ ด.ช.ออย (นามสมมติ) นักเรียนชั้น ม.1/8 ยื่นขอให้การกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในสภาพเสื้อผ้าเปื้อนเลือด ภายในมือถือมีดพับ 1 เล่ม เจ้าหน้าที่จึงนำตัวไปสอบปากคำที่สน.วัดพระยาไกรและเก็บมีดของกลางไว้เป็นหลักฐาน

จากการสอบสวนนางนงนภัทร เจิงฤทธิ์ อายุ 32 ปี แม่ของผู้ตาย กล่าวว่า ตนมีลูก 2 คน น้องเบงก์เป็นคนโตและมีลูกสาวอายุ 3 ขวบ ก่อนเกิดเหตุตนกำลังขายของอยู่ จากนั้นเพื่อนของน้องเบงก์ก็โทรศัพท์มาบอกว่าให้รีบมาที่โรงเรียนเพราะน้องเบงก์ถูกแทง ตนตกใจมากแต่เมื่อไปถึงที่โรงเรียนพบว่าอาจารย์นำตัวส่งโรงพยาบาลไปแล้ว เมื่อตนมาถึงรพ.ก็พบว่าน้องเบงก์เสียชีวิตแล้ว ปกติน้องเบงก์เป็นคนรักครอบครัวไม่เคยทะเลาะและมีเรื่องกับใคร

“ตนไม่ทราบว่าทำไมภายในสถานศึกษาจึงเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ เด็กลม.1 พกมีดไปโรงเรียนได้อย่างไรปกติก่อนลูกไปโรงเรียนฉันก็จะตรวจกระเป๋าทุกครั้ง เพราะกลัวเรื่องยาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาด เมื่อช่วงเช้าลูกชายเดินมากราบที่เท้าบอกว่าจะไปโรงเรียนแล้วนะ ฉันก็ไม่ได้คิดว่าเป็นลางสังหรณ์อะไรเพราะปกติลูกชายจะยกมือไหว้ก่อนไป โรงเรียนทุกวันบางครั้งก็มากราบที่ตัก ไม่คิดว่าลูกชายจะจากไปเร็วขนาดนี้ อยากให้ผู้ปกครองและทางโรงเรียนเข้มงวดเรื่องการตรวจกระเป๋าดูแลเด็กๆ ให้มากกว่านี้ เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้อีก”นางนงนภัทรกล่าว

จากการสอบสวน ด.ช.ออย กล่าวว่า ขณะที่เดินอยู่ในโรงเรียนก็มีกลุ่มรุ่นพี่ม.2 ตั้งแก๊งรีดไถเงิน

และก็ได้เดินมาข่มขู่เอาเงินจากตน แต่ตนไม่ให้และรีบเดินออกไป จนกระทั่งตอนที่ข่มขู่ตนนั่งอยู่ใน



ห้องเรียนชั้น 4 จู่ๆก็มีรุ่นพี่ชั้นม.2 ตัวใหญ่ซึ่งเป็นหนึ่งในแก๊งรึดไถเดินตรงเข้ามาลากตนลงไปที่ชั้น 2 ห้องม.2/6 จากนั้นก็ทำต่อยตัวต่อตัว โดยมีกลุ่มรุ่นพี่ม.2 อีกหลายคนยืนมุงดูอยู่ ขณะที่ชกต่อยกันรุ่นพี่ม.2 สู้ตนไม่ได้ ทำให้คนอื่นๆที่มุงอยู่กรูกันเข้ามาล้อมตน ตนจึงชักมีดคัตเตอร์ในกระเป๋ากางเกงที่พกมาด้วยกราดแทงรุ่นพี่ แต่ไม่รู้จะไปถูกคนไหนปกติตนไม่เคยพกมีดเพิ่งจะพก

วันนี้เป็นวันแรก เนื่องจากตนถูกกลุ่มม.2 กลุ่มนี้รึดไถเงินเป็นประจำ เมื่อวานรุ่นพี่ก็มาข่มขู่ทำให้เตรียมเงินมาให้แต่ตนไม่มีเลยพกมีดมาแทนเพราะกลัวถูกทำร้าย

ด้านพ.ต.อ.เมธิ กล่าวว่า ตนได้รับแจ้งจากทางโรงเรียนว่ามีเหตุนักเรียนชกต่อยกันและใช้อาวุธมีดแทงกัน เมื่อส่งเจ้าหน้าที่สายตรวจมาก็พบว่าเด็กถูกนำตัวส่งโรงพยาบาลและเสียชีวิต 1 ราย จากการสอบปากคำเบื้องต้นทราบว่านักเรียนชั้นม.1 มีเรื่องชกต่อยกับ ม.2 แต่ม.2 สู้ไม่ได้เลยรวมทำร้ายม.1 ทำให้ม.1 ชกมีดออกมาแทงป้องกันตัว ส่วนสาเหตุคาดว่าน่าจะเป็นเรื่องมองหน้ากันจนเกิดการชกต่อย อย่างไรก็ตามจะต้องสอบปากคำผู้ต้องหาและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดอีกครั้ง เบื้องต้นได้แจ้งขอหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นถึงแก่ความตาย โดยมีและใช้อาวุธมีด ก่อนควบคุมตัวส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

ที่มา - สยามรัฐ วันที่ 6 พฤศจิกายน 2552

คำชี้แจง : 1. ให้สมาชิกกลุ่มศึกษาถึงสาเหตุที่พวกเขามีปัญหาทะเลาะวิวาท แล้วให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันเปลี่ยนวิธีแก้ปัญหาให้แตกต่างจากกลุ่มคนในข่าว โดยไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

2. ให้แต่ละกลุ่ม แบ่งหน้าที่ในกลุ่ม ดังนี้

- ฝ่ายนักแสดง
- ฝ่ายผู้กำกับ
- ฝ่ายเขียนบทละครและทำฉาก

จากนั้นนำวิธีแก้ปัญหาในแบบกลุ่มของสมาชิกกลุ่มมาเขียนบทการแสดงลงในใบกิจกรรมที่แจกให้ แล้วคัดเลือกนักแสดง ชักซ้อมในกลุ่ม แล้วออกมาแสดงบทบาทสมมติให้สมาชิกอื่นๆดู

โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
ครั้งที่ 7

ชื่อเรื่อง	การแสดงอารมณ์ทางบวก (Positive Emotional)
ชื่อกิจกรรม	ฝึ้อุปสรรคเพื่อความสำเร็จ
วัตถุประสงค์	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถแสดงอารมณ์ทางบวกได้เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ขัดแย้ง และสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้
แนวคิด	เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งด้านการแสดงอารมณ์ทางบวก (Positive Emotional)
เวลา	50 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใบงานที่ 7 “ฝึ้อุปสรรคเพื่อความสำเร็จ” 2. อุปกรณ์เครื่องเขียน (ดินสอ ยางลบ) 3. เชื่อมซีแบ่งกลุ่ม 4. เครื่องบันทึกเสียง 5. กล้องถ่ายรูป 6. ใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 7

วิธีดำเนินกิจกรรม

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง โดยมีการดำเนินการทดลอง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้นำกลุ่มสนทนาในเรื่อง อุปสรรคต่างๆที่เข้ามาในชีวิตประจำวันของคนเรา เช่น เดินมาโรงเรียนแล้วโดนสุนัขไล่กัด หรือเดินตกท่อ เป็นต้น สมาชิกกลุ่มมีวิธีรับมือกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างไร

ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วม

- 2.1 ให้สมาชิกกลุ่มแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน 4 กลุ่มด้วยเข็มชีแบ่งกลุ่ม
- 2.2 จากนั้นผู้นำกลุ่มเล่าเรื่อง “ไทเกอร์ วูดส์” ให้สมาชิกกลุ่มฟัง แล้วแจกใบงานที่ 7 “ฝ่าอุปสรรคเพื่อความสำเร็จ” ให้กลุ่มร่วมกันศึกษาและเปิดโอกาสให้ซักถาม

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

- 3.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มวิเคราะห์กรณีตัวอย่างเรื่อง “ไทเกอร์ วูดส์” ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1.1 สมาชิกกลุ่มมีความรู้สึกละอายใจอย่างไร หลังจากอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง “ไทเกอร์ วูดส์” แล้ว
 - 3.1.2 ถ้าสมาชิกกลุ่มเป็นไทเกอร์ วูดส์ แล้วเจอเหตุการณ์แบบที่เขาเจอในสนามกอล์ฟหรือที่โรงเรียน สมาชิกกลุ่มจะอย่างไร เพราะอะไร
- 3.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารายงานผลการอภิปรายแต่ละกลุ่มจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “ไทเกอร์ วูดส์”

ขั้นที่ 4 สรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างเรื่อง “ไทเกอร์ วูดส์” เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถแสดงอารมณ์ทางบวกเมื่อต้องเผชิญหน้ากับความขัดแย้งได้ และสามารถควบคุมอารมณ์ได้

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล

5.1 สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม “ฝ่าอุปสรรคเพื่อความสำเร็จ”

5.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันเสนอแนะและร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมในครั้งนี้

5.3 ให้สมาชิกกลุ่มตอบใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 7

5.4 ผู้นำกลุ่มนัดหมายเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

ใบงานที่ 7 “ฝ่าอุปสรรคเพื่อความสำเร็จ”

ไทเกอร์ วูดส์

เขาคือ อัจฉริยะทางกอล์ฟ เป็นหนึ่งในซูเปอร์สตาร์ด้านกีฬาซึ่งมีผู้ชื่นชมในฝีมือและสไตล์การเล่นมากที่สุดในโลก

ไทเกอร์ วูดส์เป็นลูกครึ่ง ไทย-อเมริกัน และนับถือศาสนาพุทธ บิดาเป็นนายทหารอเมริกันผิวดำ ชื่อพันโทเอร์ล วูดส์ ได้สมรสกับสุภาพสตรีไทยชื่อคุณกุลธิดา บันสวัสดิ์ ในช่วงปลายสงครามเวียดนาม ไทเกอร์เป็นลูกคนเดียว บิดาหัดให้เล่นกอล์ฟมาตั้งแต่เด็ก และเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้ไทเกอร์กลายเป็่นนักกอล์ฟชื่อดัง ผู้มีชัยชนะในเกมกอล์ฟระดับโลกมาแล้วทุกรูปแบบนับตั้งแต่วัยเด็กเป็นต้นมา



เมื่อวัยเยาว์ ไทเกอร์เติบโตในแถบชนชั้นกลางออเรนจ์เคาน์ตีในรัฐแคลิฟอร์เนีย พ่อของเขามีปัญหากับเพื่อนบ้านในช่วงแรก เพราะชาวอเมริกันผิวขาวส่วนมากรังเกียจที่จะให้คนผิวดำมาอยู่ในแถบเดียวกัน ด้วยเหตุผลว่าจะทำให้บ้านราคาตก แต่ในที่สุดเมื่อครอบครัวของไทเกอร์ไม่สะดุ้งสะเทือนหรือย้ายออก ในที่สุดเพื่อนบ้านก็รามือไปเอง

พ่อของไทเกอร์ชอบการเล่นกอล์ฟมากแม้จะเพิ่งหัดเล่นก่อนที่ไทเกอร์เกิดได้เพียง 1 ปีแม้จะโดนเหยียดหยามจากพวกคนผิวขาวบ้างในช่วงแรก เพราะกีฬากอล์ฟนั้นส่วนใหญ่เป็นกีฬาของพวกคนผิวขาว แต่ด้วยความมุ่งมั่นพยายามอย่างจริงจังก็สามารถเอาชนะคนอื่นๆ ได้ ด้วยเหตุนี้เจ้าหนูน้อยไทเกอร์เริ่มสนใจคู่มือซ้อมกอล์ฟตั้งแต่อายุไม่กี่เดือน ไทเกอร์จ้องมองพ่อซ้อมกอล์ฟในโรงรถ ได้ครั้งละนานๆ โดยยังมีขวดนมอยู่ในปาก บางครั้งไทเกอร์จ้องมองพ่อเล่นกอล์ฟโดยไม่สนใจรับประทานข้าว จนโดนแม่บังคับว่าต้องทานข้าวคำหนึ่งก่อนจึงจะให้คู่มือตีกอล์ฟหนึ่งเล่ม กลายเป็นพ่อตีครั้งหนึ่ง-ลูกทานคำหนึ่ง สลับกันไปอย่างนี้

พ่อเห็นความสนใจของลูก จึงให้ไม้กอล์ฟที่ตัดสั้นพอดีกับส่วนสูงของไทเกอร์ ไม้อันนี้จึงเป็นของเล่นชิ้นโปรดของเจ้าหนูน้อยไทเกอร์อย่างรวดเร็ว เมื่อไทเกอร์อายุเพียง 9 เดือน เขาใช้ไม้กอล์ฟอันจิ๋วตีลูกกอล์ฟเข้าเน็ตตาข่ายได้ แต่ทั้งพ่อและแม่คิดว่าเป็นความบังเอิญ ครั้นเจ้าหนูน้อยทำได้ซ้ำแล้วซ้ำอีกแถมยังตีแม่นยำขึ้นเรื่อยๆ ทั้งสองจึงเริ่มเข้าใจว่าลูกคงมีพรสวรรค์ในด้านนี้ ตั้งแต่นั้น ไทเกอร์ไม่ค่อยสนใจของเล่นอื่น นอกจากเฝ้าเวียนตีลูกกลมๆ เล่นอยู่ในบ้าน ไม่ว่าจะเป็่นลูกกอล์ฟหรือลูกเทนนิส เขามีสมาธิเล่นได้ครั้งละนานๆเป็นชั่วโมง ผิดกับเด็กวัยเดียวกัน

พ่อเริ่มพาลูกชายตัวน้อยไปเล่นที่สนามกอล์ฟของทหารตั้งแต่อายุยังไม่ถึงสองขวบ ความเก่งของไทเกอร์ทำให้ทุกคนเอ็นดูเป็นพิเศษ เวลาไทเกอร์ตี พวกผู้ใหญ่ก็จะหัวเราะและชมเชยในความสามารถ

ไทเกอร์เป็นเด็กอเมริกันคนแรกๆที่มีโอกาสได้หัดกอล์ฟตั้งแต่อายุยังน้อย คนส่วนใหญ่เชื่อว่าแม้คนผิวดำจะเล่นกีฬาอื่นๆ เช่น เบสบอลหรือบาสเกตบอลได้ดี แต่คงจะเล่นกอล์ฟได้ไม่ดีเพราะ โครงสร้างของรูปร่างต่างจากคนขาวและด้วยการเหยียดสีผิวนี้เองทำให้ไทเกอร์ วูดส์ต้องเปลี่ยนที่เล่นกอล์ฟหลายครั้ง เพราะถูกรังเกียจจากคนผิวขาว แต่ไทเกอร์ วูดส์ก็ไม่สนใจเสียงวิพากษ์วิจารณ์หรือเสียงที่ดูถูกเขา เขากลับยังรักในการเล่นกอล์ฟมากขึ้นและเล่นอย่างจริงจังขึ้นเรื่อยๆ ความรักกอล์ฟของไทเกอร์ทำให้พ่อกับแม่เลี้ยงเขาด้วยความสบาย หากไทเกอร์มีเรื่องจะคือ เพียงแค่ว่าจะรีบไม่กอล์ฟไม่ให้เล่น เจ้าหนูน้อยก็หายคือทันที วันแรกที่ไทเกอร์เข้าโรงเรียนอนุบาล เขาถูกเด็กผิวขาวสองสามคนจับมัดกับต้นไม้ แล้วเอาหินขว้าง แต่ก็ไม่ได้ทำให้ไทเกอร์กลัวโรงเรียน เขากลับทำตัวสบายๆและเข้ากับเพื่อนๆ ได้ในที่สุด



เวลาไทเกอร์ตั้งใจจะตีลูกกอล์ฟเขาจะมีสมาธิแน่วแน่ ไทเกอร์ซึ่งยังเด็กก็จะวาดจินตนาการด้วยว่าจะให้ลูกกอล์ฟไปในทางใด ราวกับว่าจะเป็นการใช้จิตตั้งให้มันปฏิบัติตาม และนี่เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่จะติดตัวเขาไปจนโต พลังจิตของไทเกอร์เป็นเคล็ดลับอย่างหนึ่งในความสำเร็จของไทเกอร์

ตั้งแต่เด็กไทเกอร์ชนะการแข่งขันบ่อยจนกลายเป็นดารา แต่พ่อไม่ยอมให้เขายิง พ่อยกคนเก่งของวงการต่างๆขึ้นมาเป็นตัวอย่าง และอธิบายให้ลูกฟังว่าคนเรามีความสามารถในด้านต่างๆ ยังมีคนอีกมากคนที่เก่งในเรื่องที่ไทเกอร์ทำไม่ได้

ตอนอายุ 6 ขวบ ไทเกอร์เคยแข่งกับนักกอล์ฟชั้นโปรฯ เมื่อพ่ออย่างหวุดหวิดเจ้าหนูอารมณ์เสียจนร้องไห้และงอแง ไม่ยอมจับมือกับคู่แข่งจน จนโดนแม่ดูว่าไม่มีน้ำใจนักกีฬา แล้วแม่ก็สอนว่าน้ำใจนักกีฬานั้นจะต้องคงอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นยามชนะ-หรือยามแพ้

คำสอนของแม่อาจเป็นเครื่องเตือนใจไทเกอร์มาแต่เด็กว่าการเป็นนักกีฬาที่ดีไม่ได้อยู่ที่ความเก่งอย่างเดียว แต่ยังอยู่ที่ความสง่างามของจิตใจด้วย

ที่มา: สุภาศิริ สุพรรณเภสัช (2552)

โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
ครั้งที่ 8

ชื่อเรื่อง	การสื่อสาร (Communication)
ชื่อกิจกรรม	กระซิบกระซาบข่าวลือ
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาด้านการสื่อสาร โดยการฝึกการฟังอย่างกระตือรือร้นและฝึกการเป็นผู้รับสารและส่งสาร และเห็นถึงผลเสียของการสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ
แนวคิด	เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งด้านการสื่อสาร(Communication)
เวลา	50 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. แผ่นป้ายส่งสาร 2. ภาพยนตร์โฆษณา 3. กระดานดำ ชอล์ก 4. เชื่อมซีแบ่งกลุ่ม 5. เครื่องบันทึกเสียง 6. กล้องถ่ายรูป 7. ใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 8

วิธีดำเนินกิจกรรม

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคเกม โดยมีการดำเนินการทดลอง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้นำกลุ่มสนทนาถึงการสื่อสารในชีวิตประจำวันของสมาชิกกลุ่มว่าสมาชิกกลุ่มนัดใช้การสื่อสารด้านใดมากกว่ากัน ทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน แล้วเหตุใดถึงนัดด้านนั้นๆ และสมาชิกกลุ่มเคยเกิดเหตุการณ์สื่อสารกันผิดพลาดจนเกิดการเข้าใจผิด หรือขัดแย้งกันบ้างหรือเปล่า จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มดู “ภาพยนตร์โฆษณา” ที่ผู้แสดงนำไปพูดกับใครก็ไม่มีใครสนใจจะฟังเขาเลย หากเจอเหตุการณ์อย่างนี้สมาชิกกลุ่มจะรู้สึกอย่างไร และทำอย่างไรต่อไป ช่วยกันแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วม

2.1 ให้สมาชิกกลุ่มแบ่งกลุ่ม 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน คัดเลือกตัวแทนกลุ่มเป็นผู้ส่งสาร โดยเลือกสารที่จะส่งต่อกันจากแผ่นป้ายส่งสาร

2.2 เมื่อได้รับสารจากแผ่นป้ายที่เลือกแล้วให้ตัวแทนกลุ่มส่งสารตามที่ตนเองได้รับไปยังสมาชิกคนที่ 1 แล้วสมาชิกคนที่ 1 ก็หันไปส่งสารต่อไปถึงสมาชิกคนที่ 2 ทำอย่างนี้จนถึง คนที่ 10 ผู้รับสารคนสุดท้ายออกมาบอกข้อความในสารที่ได้รับหน้าห้อง กลุ่มใดบอกข้อความในสารได้ถูกต้องชัดเจนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ถือว่าเป็นผู้ชนะในรอบนั้น จากนั้นสลับให้ผู้รับสารคนสุดท้ายมาเป็นผู้ส่งสารคนแรกบ้าง ทำตามรูปแบบเดิม 3 รอบ

2.3 จากนั้นลองแบ่งกลุ่มใหม่ให้มีสมาชิกในแต่ละกลุ่มน้อยกว่าเดิม คือ แบ่งเป็นกลุ่มละ 5 คน จำนวน 4 กลุ่ม แล้วให้เล่นเกมกระซิบกระซาบข่าวลือ กันอีก 3 รอบ กลุ่มใด บอกสารที่ส่งให้ต่อกันได้ครบถ้วนหรือสมบูรณ์มากกว่ากลุ่มอื่นๆ เป็นผู้ชนะในเกมนี้

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับกิจกรรม “กระซิบกระซาบข่าวลือ” ตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1.1 สมาชิกกลุ่มมีความรู้สึกอย่างไร หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม “กระซิบกระซาบข่าวลือ”

3.1.2 .ให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ว่า “เหตุใดสารที่ส่งต่อกันถึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก แล้วบอกถึงความแตกต่างของการส่งสารในกลุ่มใหญ่กับกลุ่มเล็กว่า กลุ่มใดสามารถส่งสารได้ครบถ้วนมากที่สุด เพราะเหตุใด

3.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 4 สรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปกิจกรรม “กระซิบกระซาบ ข่าวลือ” ว่าการที่คนเราพูดคุยสื่อสารกันในชีวิตประจำวันนั้น หากมีการพูดต่อกันมาอาจทำให้ข้อความผิดเพี้ยนไปจากเดิม ฉะนั้นเราจึงต้องพิจารณาใคร่ครวญให้รอบคอบก่อนจะเชื่อหรือไม่เชื่อในข่าวสารนั้นๆ เพราะการสื่อสารที่ผิดพลาดอาจทำให้เกิดความขัดแย้งได้ ซึ่งการสื่อสารที่ดีนั้น ควรประกอบไปด้วย ผู้รับสาร ผู้ส่งสาร และสารที่จะส่ง

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล

5.1 สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม “กระซิบกระซาบข่าวลือ”

5.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันเสนอแนะและร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในครั้งนี้

5.3 ให้สมาชิกกลุ่มตอบใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 8

5.4 ผู้นำกลุ่มนัดหมายเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

แผ่นป้ายส่งสาร

ให้นักเรียนส่งข้อความต่อไปนี้给朋友

“ มาลีมีม้าสีชมพู มาลีชอบกินชมพู วันละ 5 ผล ส่วนม้าสีชมพูไม่ชอบกินชมพู แต่ชอบกินหญ้าสีเขียวจี่ม้าวันละ 3 กอง ”

ให้นักเรียนส่งข้อความต่อไปนี้给朋友

“เมื่อคืนมีมนุษย์ต่างดาว 3 ตา 6 ขา และ 9 ปาก มาอยู่ที่หน้าต่าบบานที่ 4 บนระเบียบบ้าน มนุษย์ต่างดาวบอกว่า รับขนมจิบ ซาลาเปาเพิ่มไหมคะ”

ให้นักเรียนส่งข้อความต่อไปนี้给朋友

“มีแมวประหลาดเกิดที่บ้านพี่ม้า มี 3 หาง 5 ขา พี่ม้าไปตามพี่หมูมาดูแมวที่บ้าน”

ให้นักเรียนส่งข้อความต่อไปนี้给朋友

“มีกีฬาที่โรงเรียน วันศุกร์นี้ตอนสิบโมง ฉันอยู่สีเขียว เธออยู่สีฟ้า แต่จริงๆแล้วฉันอยากอยู่สีชมพู”

ให้นักเรียนส่งข้อความต่อไปนี้给朋友

“เมื่อวานวันเกิดน้องเม วันนี้วันเกิดแม่ พรุ่งนี้วันเกิดพ่อ ส่วนฉันเกิดหลังวันเกิดพ่อหนึ่งวัน”

โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
ครั้งที่ 9

ชื่อเรื่อง	การสื่อสาร (Communication)
ชื่อกิจกรรม	การ์ดুনเพื่อการสื่อสาร
วัตถุประสงค์	เพื่อฝึกการสื่อสารในเรื่องของการใช้ภาษาซึ่งมีทั้งภาษาท่าทางและภาษาพูดโดยสังเกตจากสีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง และสภาพแวดล้อมประกอบกันและเป็นการฝึกใช้ถ้อยคำให้มีประสิทธิภาพตามสถานการณ์ต่างๆ
แนวคิด	เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งด้านการสื่อสาร (Communication)
เวลา	50 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใบงานที่ 9 “การ์ดুনเพื่อการสื่อสาร” 2. อุปกรณ์เครื่องเขียน (ดินสอ ยางลบ) 3. เชื่อมซีแบ่งกลุ่ม 4. เครื่องบันทึกเสียง 5. กล้องถ่ายรูป 6. ใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 9

3.3 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 4 สรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปผลที่ได้รับกิจกรรม “การ์ดตูนเพื่อการสื่อสาร” เพื่อเพื่อฝึกด้านการสื่อสารในเรื่องของการใช้ภาษาซึ่งมีทั้งภาษาท่าทางและภาษาพูดโดยสังเกตจากสีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง และสภาพแวดล้อมประกอบกันและเป็นการฝึกใช้ถ้อยคำให้มีประสิทธิภาพตามสถานการณ์ต่างๆ ได้

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล

5.1 สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม “การ์ดตูนเพื่อการสื่อสาร”

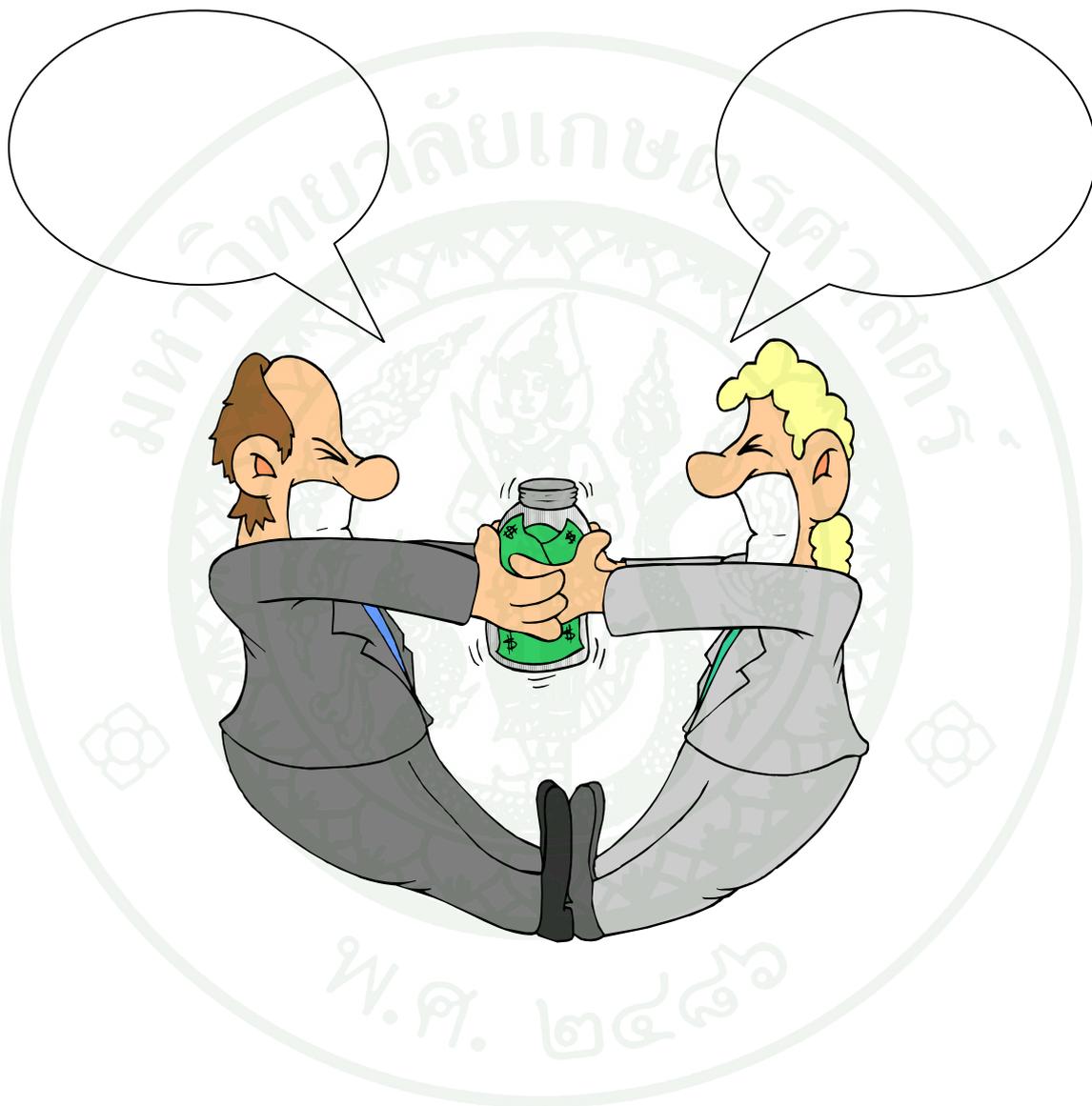
5.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันเสนอแนะและร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในครั้งนี้

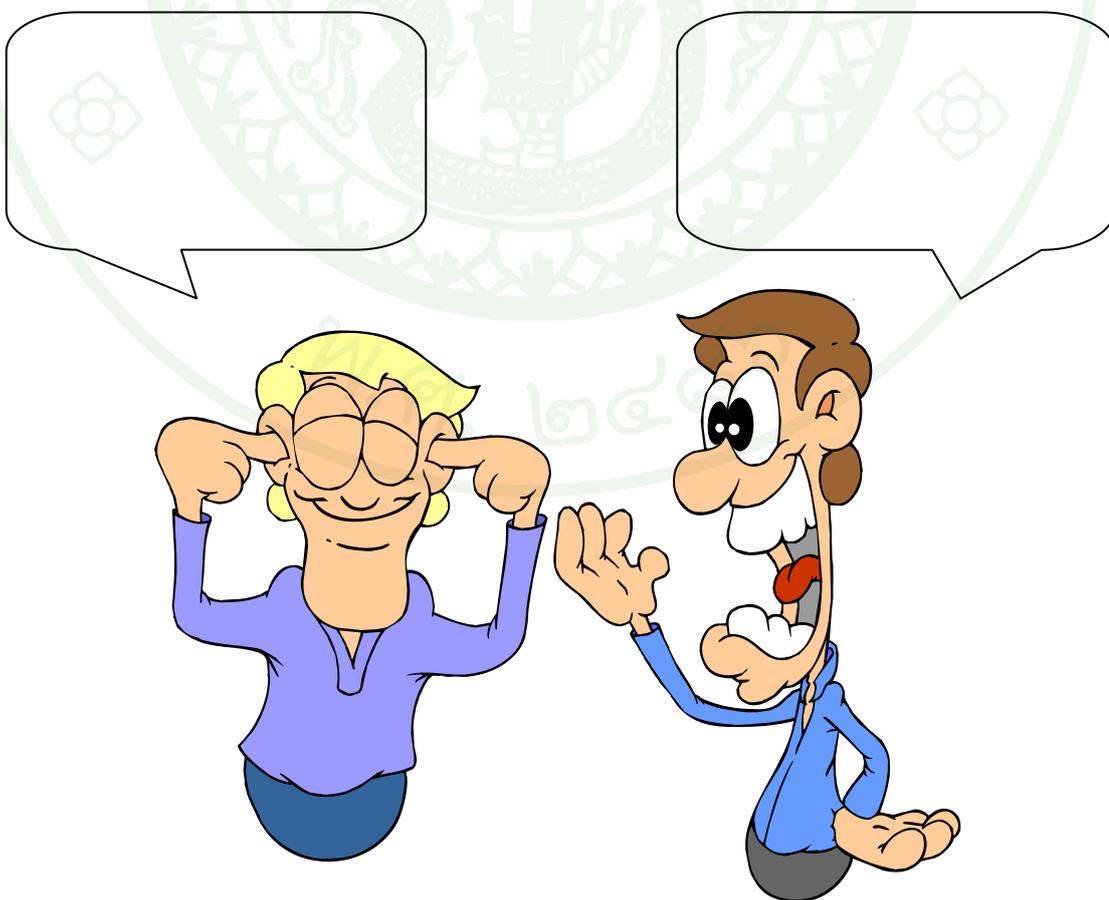
5.3 ให้สมาชิกกลุ่มตอบใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 9

5.4 ผู้นำกลุ่มนัดหมายเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

ใบงานที่ 9 “การ์ตูนเพื่อการสื่อสาร”

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้น.....





โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
ครั้งที่ 10

ชื่อเรื่อง	การสื่อสาร (Communication)
ชื่อกิจกรรม	เขียนให้ชัด สิ่งที่ชัดเจน
วัตถุประสงค์	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถสื่อสารบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
แนวคิด	เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งด้านการสื่อสาร (Communication)
เวลา	50 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใบงานที่ 10 “เขียนให้ชัด สิ่งที่ชัดเจน” 2. อุปกรณ์เครื่องเขียน (ดินสอ / ยางลบ) 3. กระดาษคำ ซอล์ก 4. กระดาษโปสเตอร์ 5. สีเมจิก 6. ภาพยนตร์เรื่อง “แฟนฉัน” 7. เชื่อมชีแบ่งกลุ่ม 8. เครื่องบันทึกเสียง 9. กล้องถ่ายรูป 10. ใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 10

วิธีดำเนินการกิจกรรม

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม โดยมีการดำเนินการทดลอง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้นำกลุ่มสนทนากับสมาชิกกลุ่มเรื่องการทำสิ่งที่ผู้อื่นไม่ชอบ ว่าสมาชิกกลุ่มคิดว่าตนเองเคยทำอะไรที่เพื่อนไม่ชอบหรือเปล่า และรู้ได้อย่างไรว่าเพื่อนไม่ชอบ แล้วเพื่อนของสมาชิกกลุ่ม เคยทำอะไรที่สมาชิกกลุ่มไม่ชอบหรือเปล่า แล้วสมาชิกกลุ่มบอกเพื่อนหรือเปล่านั้นว่าไม่ชอบ หรือเก็บความรู้สึกไม่ชอบเอาไว้ในใจ จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มชมภาพยนตร์เรื่องแฟนฉัน ซึ่งเป็นเรื่องของมิตรภาพในวัยเด็กที่กว่าจะมาเป็นเพื่อนที่สนิทกันต้องผ่านเรื่องราวมากมาย เช่น โดนเพื่อนแกล้ง โดนล้อเลียน โดยตัดมาเพียงบางตอน ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มชมแล้วช่วยกันแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เด็กกลุ่มนี้กระทำต่อเพื่อนคนอื่นๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วม

2.1 ผู้นำกลุ่มแจกกระดาษบันทึกสิ่งที่ขัดใจให้สมาชิกกลุ่มทุกคน เขียนสิ่งที่ขัดใจสมาชิกกลุ่ม หรือสิ่งที่สมาชิกกลุ่มไม่ชอบใจเมื่อมีใครมาทำกับตน คนละ 5 ข้อ

2.2 จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จำนวน 4 กลุ่ม ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันเลือกหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการ จากนั้นให้ช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่าแต่ละคนไม่ชอบให้ใครทำอะไรกับตนตามที่แต่ละคนเขียนลงในกระดาษบันทึกสิ่งที่ขัดใจ แล้วดูว่าความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มตรงกันอย่างไร ในข้อไหน จัดอันดับข้อที่แต่ละคนเขียนตรงกัน ลงบนกระดาษโปสเตอร์แผ่นใหญ่ที่เตรียมให้

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้นำกลุ่มให้ตัวแทนแต่ละกลุ่ม นำแผ่น โปสเตอร์บันทึกสิ่งที่ขัดใจสมาชิกในกลุ่ม มาแสดงหน้าห้อง

3.2 สมาชิกกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ว่าข้อใดเป็นสิ่งที่ขัดใจ และสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ไม่ชอบให้คนอื่นทำ โดยนำมาเรียงลำดับลงบนกระดานดำอีกครั้ง ช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่าทำไมคน

ส่วนใหญ่ถึงไม่ชอบ แล้วเราจะบอกคนที่ทำสิ่งที่เราไม่ชอบว่าอย่างไรดี ถึงจะทำให้เขาเข้าใจและไม่ทำ
 อย่างนี้อีก แล้วสะท้อนถึงตนเองว่าเคยทำสิ่งที่ตนเองไม่ชอบนี้กับผู้อื่นบ้างไหม

3.3 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่ม
 ในกิจกรรม “เขียนให้ชัด สิ่งที่ชัดเจน”

ขั้นที่ 4 สรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปผลที่ได้รับจากปฏิบัติการกิจกรรม “เขียนให้ชัด
 สิ่งที่ชัดเจน”

4.2 ผู้นำกลุ่มสรุปเพื่อเชื่อมโยงความคิดและผลงานของสมาชิกกลุ่ม โดยให้สมาชิก
 กลุ่มเห็นความสำคัญของการสื่อสารบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นทราบและรับรู้ถึงความ
 ต้องการของผู้อื่นเช่นเดียวกัน

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล

5.1 สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับ
 จากกิจกรรม “เขียนให้ชัด สิ่งที่ชัดเจน”

5.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันเสนอแนะและร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
 ทำกิจกรรมในครั้งนี้

5.3 ให้สมาชิกกลุ่มตอบใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการ
 จัดการความขัดแย้งครั้งที่ 10

5.4 ผู้นำกลุ่มนัดหมายเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมใน
 ครั้งต่อไป

ใบงานที่ 10 “เขียนให้ชัด สิ่งที่ชัดเจน”

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้น.....

กระดาษบันทึกสิ่งที่ชัดเจน

สิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจหรือไม่ชอบ มีดังนี้

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
ครั้งที่ 11

ชื่อเรื่อง	บูรณาการการจัดการความขัดแย้ง 3 ด้าน คือ (การคิด การแสดงอารมณ์ทางบวก และการสื่อสาร)
ชื่อกิจกรรม	อัจฉริยะสามัคคี
วัตถุประสงค์	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถนำการคิด การแสดงอารมณ์ทางบวกและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาและจัดการความขัดแย้งได้
แนวคิด	เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง 3 ด้าน คือ การคิด การแสดงอารมณ์ทางบวก และการสื่อสาร
เวลา	50 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. อุปกรณ์ในการทำกิจกรรม เช่น ลูกปิงปอง ตะเกียบ ขวด โหล เศษกระดาษ 2. ดุจจิปาละ (ทุกกลุ่มจะมีเหมือนกัน) เช่น กาวสองหน้า เชือก กระดาษแข็ง ไม้บรรทัด ปากกา ยางลบ 3. แผ่นป้ายภารกิจอัจฉริยะ 4. เชื่อมซีแบ่งกลุ่ม 5. เครื่องบันทึกเสียง 6. กล้องถ่ายรูป 7. ใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 11

วิธีดำเนินกิจกรรม

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการระดมสมอง และเกม โดยมีการดำเนินการทดลอง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้นำกลุ่มสนทนากับสมาชิกกลุ่มเรื่องกิจกรรมต่างๆที่ผ่านมาทั้ง 10 ครั้ง ทั้งกิจกรรมที่เสริมการคิด การแสดงอารมณ์ทางบวกและการสื่อสารว่าสมาชิกกลุ่มชอบและประทับใจกิจกรรมไหน เพราะเหตุใด

ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วม

2.1 ผู้นำกลุ่มเตรียมอุปกรณ์การเล่นเกมนี้นี้ ถุงจีปาละและอุปกรณ์เสริมเพิ่มเติมสำหรับทุกกลุ่ม โต๊ะสำหรับเป็นด่านต่างๆที่แต่ละกลุ่มต้องผ่าน ผู้ช่วยผู้นำกลุ่มที่ประจำแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 1 คน (ซึ่งจะมีเฉพาะครั้งนี้)

2.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มปฏิบัติกิจกรรม “อัจฉริยะสามัคคี” โดยมีขั้นตอนและกติกาการเล่นดังนี้

2.2.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จำนวน 4 กลุ่ม แล้วแจกถุงจีปาละให้กลุ่มละ 1 ถุง จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มในกลุ่มเลือกแผ่นป้ายภารกิจอัจฉริยะ ซึ่งจะมีโจทย์ให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันปฏิบัติภารกิจนั้นๆ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ภารกิจ คือ

1. ภารกิจถอดรหัสเปิดตู้เซฟ โดยจะมีแผ่นป้ายที่เขียนข้อความ 1 ประโยคแล้วให้แต่ละคนในกลุ่มช่วยกันถอดรหัสประโยคนั้นให้เป็นตัวเลข เมื่อทายถูกต้องก็จะได้ผ่านด่านต่อไป

2. ภารกิจถามไป ตอบมา จะมีโจทย์ถามคำถามเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่ผ่านๆมาว่านักเรียนได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการเข้าร่วมกิจกรรมและนักเรียนชอบกิจกรรมครั้งไหน เพราะอะไร ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันระดมความคิด สื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน แล้วรีบเขียนส่งผู้นำกลุ่ม เพื่อปฏิบัติภารกิจด่านต่อไป

3. ภารกิจระดมสมอง จะมีแผ่นป้ายบอกโจทย์ว่าให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติภารกิจอะไร เช่น ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสร้างบ้านจากไม้ไอศกรีมให้ได้สูงที่สุด ภายในเวลาที่กำหนดให้ โดยใช้อุปกรณ์จากถุงจีปาละและอุปกรณ์เสริมที่เลือกไว้เท่านั้น

** โดยระหว่างการปฏิบัติการทั้งหมดจะมีข้อตกลงให้สมาชิกในกลุ่มต้องช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ควบคุมอารมณ์ ไม่ทะเลาะกัน และให้กำลังใจซึ่งกันและกันด้วย หากกลุ่มใดมีการทะเลาะกัน กลุ่มนั้นจะถูกปรับแพ้ทันที**

2.3 กลุ่มใดใช้เวลาน้อย รวดเร็วและปฏิบัติการได้ถูกต้องตามกติกาจะถือว่าเป็นฝ่ายชนะ

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับกิจกรรม “อัจฉริยะสามัคคี” ตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1.1 สมาชิกกลุ่มมีความรู้สึกอย่างไร หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม “อัจฉริยะสามัคคี”

3.1.2 สมาชิกกลุ่มปฏิบัติการ “อัจฉริยะสามัคคี” จะต้องสิ่งใดบ้างที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ

3.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 4 สรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปกิจกรรม “อัจฉริยะสามัคคี” เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถนำการคิด การแสดงอารมณ์ทางบวกและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาและจัดการความขัดแย้งได้

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล

5.1 สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม “อัจฉริยะสามัคคี”

5.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันเสนอแนะและร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในครั้งนี้

5.3 ให้สมาชิกกลุ่มตอบใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 11

5.4 ผู้นำกลุ่มนัดหมายเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป



โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
ครั้งที่ 12

ชื่อเรื่อง	ปัจฉิมนิเทศ
ชื่อกิจกรรม	สัญญาด้วยหัวใจ
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สรุปบทบทวนถึงการจัดการความขัดแย้งด้านต่างๆ ที่ได้ทำกิจกรรมไปนั้น ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร
เวลา	50 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใบงานที่ 12 “สัญญาด้วยหัวใจ” 2. อุปกรณ์เครื่องเขียน (ดินสอ ยางลบ) 3. เครื่องบันทึกเสียง 4. กล้องถ่ายรูป 5. ใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 12
วิธีดำเนินกิจกรรม	

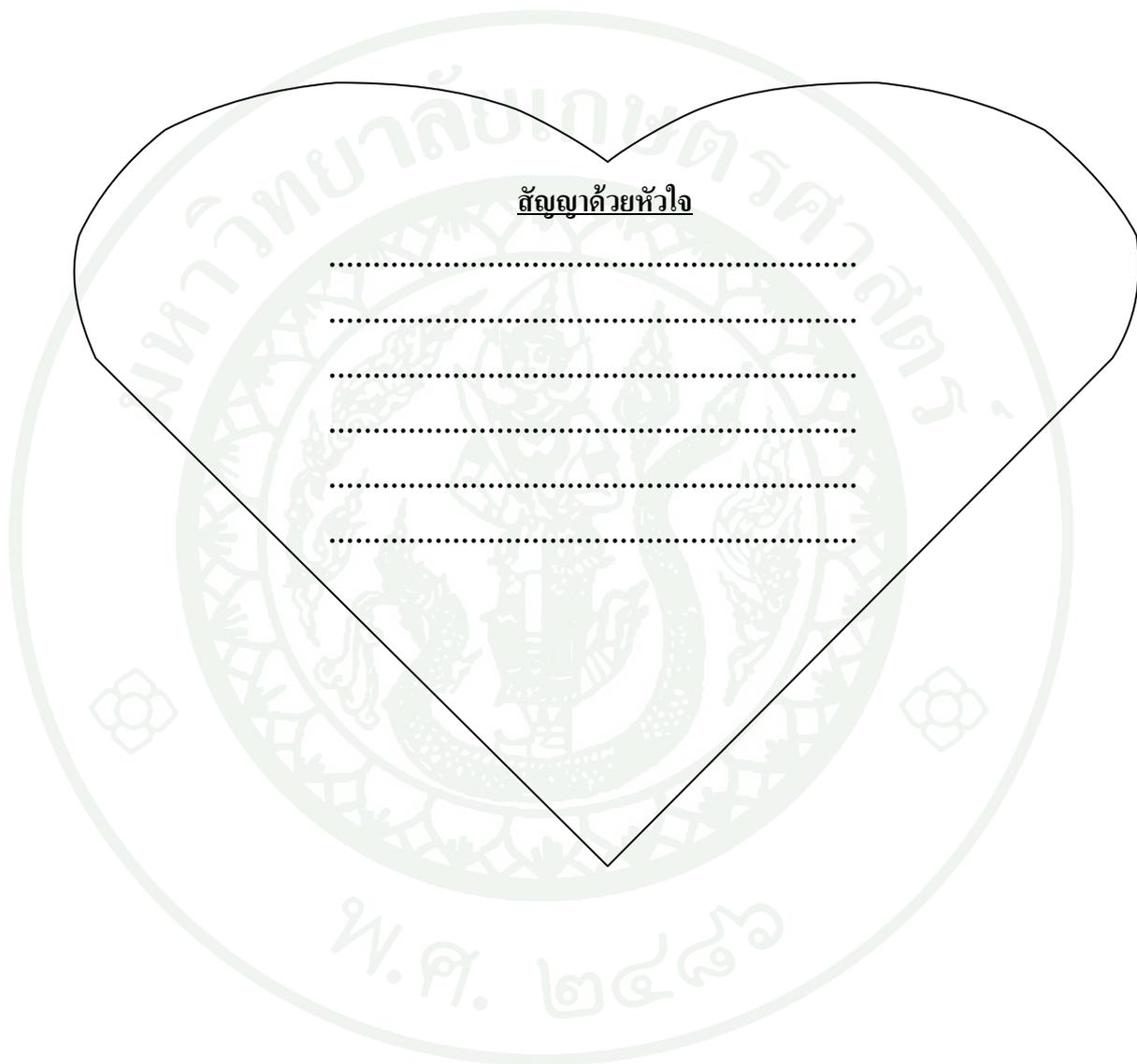
1. ผู้นำกลุ่มสนทนาพูดคุยกับสมาชิกกลุ่มถึงประสบการณ์ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
2. ผู้นำกลุ่มกล่าวสรุปการจัดการความขัดแย้งที่สมาชิกกลุ่มสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

3. ผู้นำกลุ่มแจกใบงานที่ 12 “สัญญาด้วยหัวใจ” เป็นกระดาษรูปหัวใจให้สมาชิกกลุ่มทุกคน เขียนคำสัญญาว่าจะนำสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรมต่างๆที่จัดให้ นั้น ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และให้สมาชิกกลุ่มพูดทีละคน
4. ผู้นำกลุ่มให้กำลังใจกับสมาชิกกลุ่มทุกคนแล้วกล่าวขอบคุณและกล่าวชื่นชมสมาชิกกลุ่มที่มาร่วมกิจกรรมทั้ง 12 ครั้ง และกล่าวอำลา
5. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้งและใบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งครั้งที่ 12



ใบงานที่ 12 “สัญญาด้วยหัวใจ”

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้น.....



ใบประเมินผลการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง
กิจกรรมที่.....ชื่อกิจกรรม.....วันที่.....เดือน..... พ.ศ. 2553
ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในวงกลมหน้าข้อที่ตรงกับความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม

1. สมาชิกกลุ่มมีความพึงพอใจ ต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมในครั้งนี้



มากที่สุด



มาก



น้อย



น้อยที่สุด

2. สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม



มากที่สุด



มาก



น้อย



น้อยที่สุด

3. สมาชิกกลุ่มสามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้



มากที่สุด



มาก



น้อย



น้อยที่สุด

4. สมาชิกกลุ่มได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้



มากที่สุด



มาก



น้อย



น้อยที่สุด

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง

.....
.....



ภาคผนวก จ

การวิเคราะห์ผลจากการตอบแบบประเมินการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการ
จัดการความขัดแย้งของนักเรียนกลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์ผลจากการตอบแบบประเมินการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนกลุ่มทดลอง

หลังการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะให้กลุ่มทดลองประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนั้นๆ ซึ่งแบบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ปรากฏในตารางผนวกที่ 1

ตารางผนวกที่ 1 แสดงค่าร้อยละของระดับความคิดเห็นจากการตอบแบบประเมินการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนกลุ่มทดลอง

ข้อความจากแบบสอบถาม	ค่าร้อยละของระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ “บึงโกมารู้จักกัน”				
1. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้	44.44	55.56	-	-
2. การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	50.00	50.00	-	-
3. สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	16.67	72.22	11.11	-
4. ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้	38.89	55.56	5.55	-
ครั้งที่ 2 คิดใหม่ ทำใหม่				
1. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้	33.32	55.56	11.11	-
2. การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	55.56	35.89	5.55	-
3. สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	22.22	50.00	27.78	-
4. ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้	33.33	61.11	5.50	-
ครั้งที่ 3 ระดมความคิดพิชิตปัญหา				
1. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้	50.00	50.00	-	-
2. การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	38.89	61.11	-	-

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ข้อความจากแบบสอบถาม	ค่าร้อยละของระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
3. สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	50.00	44.44	5.56	-
4. ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้	72.22	27.78	-	-
ครั้งที่ 4 แม่น้ำจระเข้				
1. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้	56.25	43.75	-	-
2. การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	56.25	43.75	-	-
3. สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	50.00	18.75	25.00	6.25
4. ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้	37.5	50.00	12.50	-
ครั้งที่ 5 ถูงฟ้าแสดงอารมณ์				
1. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้	52.63	47.37	-	-
2. การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	26.32	68.42	5.26	-
3. สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	73.68	21.06	5.26	-
4. ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้	57.89	42.11	-	-
ครั้งที่ 6 ถ้าเป็นฉัน จะทำอย่างไร				
1. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้	63.16	36.84	-	-
2. การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	31.58	68.42	-	-
3. สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	42.11	57.89	-	-
4. ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้	36.84	57.89	5.26	-

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ข้อความจากแบบสอบถาม	ค่าร้อยละของระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
ครั้งที่ 7 ฝ่าอุปสรรคเพื่อความสำเร็จ				
1. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้	40.00	60.00	-	-
2. การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	46.67	46.67	6.66	-
3. สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	53.34	40.00	6.66	-
4. ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้	40.00	53.34	6.66	-
ครั้งที่ 8 กระชับกระซางชาวลือ				
1. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้	47.37	36.84	-	-
2. การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	63.16	36.84	-	-
3. สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	52.63	36.84	10.53	-
4. ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้	78.95	15.79	5.26	-
ครั้งที่ 9 การ์ตูนเพื่อการสื่อสาร				
1. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้	46.67	46.67	6.66	-
2. การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	53.33	46.67	-	-
3. สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	40.00	60.00	-	-
4. ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้	40.00	46.67	13.33	-
ครั้งที่ 10 เขียนให้ชัด สิ่งที่ชัดเจน				
1. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้	26.67	66.67	6.66	-
2. การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	46.67	40.00	13.33	-
3. สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	40.00	53.33	6.67	-

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ข้อความจากแบบสอบถาม	ค่าร้อยละของระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
4. ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้	40.00	53.33	-	6.67
ครั้งที่ 11 อัจฉริยะสามัคคี				
1. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้	73.34	13.33	13.33	-
2. การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	73.34	26.66	-	-
3. สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	66.67	26.66	6.67	-
4. ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้	53.33	33.33	13.34	-
ครั้งที่ 12 ปัจฉินิเทศ “สัญญาด้วยหัวใจ”				
1. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้	68.42	31.58	-	-
2. การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	57.90	42.10	-	-
3. สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	84.21	15.79	-	-
4. ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้	73.68	26.32	-	-

จากตารางผนวกที่ 1 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีข้อคิดเห็นในเรื่องต่างๆต่อโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งในระดับน้อยที่สุดถึงมากที่สุดจากข้อความ 4 ข้อในแบบประเมินผลการเข้าร่วม โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง จำนวนทั้งสิ้น 12 ครั้ง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

กิจกรรมครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ “บึงโกมารู้จักกัน” นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกิจกรรมในครั้งนี้มาก คิดเป็นร้อยละ 55.56 และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมครั้งนี้มากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและคิดว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้มาก คิดเป็นร้อยละ 72.22 และ 55.56 ตามลำดับ

กิจกรรมครั้งที่ 2 “คิดใหม่ ทำใหม่” นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมครั้งนี้มาก คิดเป็นร้อยละ 55.56 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและคิดว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้มาก คิดเป็นร้อยละ 50 และ 61.11 ตามลำดับ

กิจกรรมครั้งที่ 3 “ระดมความคิดพิชิตปัญหา” นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกิจกรรมในครั้งนี้มากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมครั้งนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.11 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและคิดว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 และ 72.22 ตามลำดับ

กิจกรรมครั้งที่ 4 “แม่น้ำจะเซ่” นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมครั้งนี้มาก คิดเป็นร้อยละ 56.25 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและคิดว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้มาก คิดเป็นร้อยละ 50

กิจกรรมครั้งที่ 5 “ถุงผ้าแสดงอารมณ์” นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกิจกรรมในครั้งนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.63 และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมครั้งนี้มาก คิดเป็นร้อยละ 68.42 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและคิดว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.68 และ 57.89 ตามลำดับ

กิจกรรมครั้งที่ 6 “ถ้าเป็นฉัน จะทำอะไร” นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกิจกรรมในครั้งนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.16 และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมครั้งนี้มาก คิดเป็นร้อยละ 68.42 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและคิดว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้มาก คิดเป็นร้อยละ 57.89

กิจกรรมครั้งที่ 7 “ฝ่าอุปสรรคเพื่อความสำเร็จ” นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกิจกรรมในครั้งนี้มาก คิดเป็นร้อยละ 60 และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมครั้งนี้มากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.67 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้มากที่สุด

คิดเป็นร้อยละ 53.34 และคิดว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้นี้มาก คิดเป็นร้อยละ 53.34

กิจกรรมครั้งที่ 8 “กระซิบกระซาบข่าวลือ” นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกิจกรรมในครั้งนี้นี้มาก คิดเป็นร้อยละ 52.63 และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและคิดว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้นี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.16, 52.63 และ 78.95 ตามลำดับ

กิจกรรมครั้งที่ 9 “การ์ตูนเพื่อการสื่อสาร” นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกิจกรรมในครั้งนี้นี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.67 และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมครั้งนี้นี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.33 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและคิดว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้นี้มาก คิดเป็นร้อยละ 60 และ 46.67 ตามลำดับ

กิจกรรมครั้งที่ 10 “เขียนให้ชัด สิ่งที่ชัดเจน” นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกิจกรรมในครั้งนี้นี้มาก คิดเป็นร้อยละ 66.67 และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมครั้งนี้นี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.67 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและคิดว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้นี้มาก คิดเป็นร้อยละ 53.33

กิจกรรมครั้งที่ 11 “อัจฉริยะสามัคคี” นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมครั้งนี้นี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.34 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและคิดว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้นี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 และ 53.33 ตามลำดับ

กิจกรรมครั้งที่ 12 ปัจฉินิเทศ “สัญญาด้วยหัวใจ” นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและคิดว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้นี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.42, 57.90, 84.21 และ 73.68 ตามลำดับ

ส่วนในความคิดตอนที่ 2 ที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่ม
สัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง มีความคิดเห็น ดังนี้

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ “บิง โกมา รู้จักกัน”

นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ว่า กิจกรรมนี้สนุกดี ทำให้รู้จักเพื่อนในห้อง
มากขึ้น สามารถนำไปใช้ในการหาเพื่อนได้มากขึ้น รู้สึกดีใจที่ได้ร่วมสนุกในกิจกรรมครั้งนี้ อยาก
ให้เพิ่มเวลามากขึ้นและอยากให้มีเกมมากกว่านี้

ครั้งที่ 2 คิดใหม่ ทำใหม่

นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ว่า กิจกรรมนี้ช่วยฝึกสมอง และเมื่อรวมกลุ่มก็
ต้องใช้ความสามัคคีของคนในกลุ่มรวมทั้งช่วยกันแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มด้วย สามารถ
นำเอาทักษะการคิดนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อยากให้เพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมให้มากขึ้น และ
ให้มีเกมใหม่ๆมาเล่นอีก

ครั้งที่ 3 ระดมความคิดพิชิตปัญหา

นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ว่า กิจกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนได้ระบายนปัญหาที่
อยู่ในใจให้เพื่อนๆและช่วยกันระดมความคิดในการแก้ไขปัญหาภายในกลุ่ม นักเรียนอยากให้มี
กิจกรรมแบบนี้อีกและอยากให้เพิ่มเวลาให้มากขึ้น

ครั้งที่ 4 แม่น้ำจระเข้

นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ว่า กิจกรรมนี้ในกลุ่มได้ช่วยกันแสดง
ความคิดเห็น แต่อยากให้เกมเข้ามาเสริมด้วย เพื่อความสนุกสนานและอยากให้เพิ่มเวลาในการทำ
กิจกรรม

ครั้งที่ 5 ถูงฟ้าแสดงอารมณ์

นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ว่า กิจกรรมนี้ทำให้คลายเครียดด้วยการได้วาด
รูประบายสีภายในกลุ่มช่วยกันดี และดีใจที่ได้ทำของขวัญเป็นถูงฟ้าลดโลกร้อนให้คุณครู กิจกรรม
ครั้งต่อไปอยากให้มีการวาดรูปอีกและอยากให้เพิ่มเวลาให้มากขึ้น

ครั้งที่ 6 ถ้าเป็นฉันจะทำอย่างไร

นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ว่า กิจกรรมนี้ได้แสดงบทบาทสมมติกันภายในกลุ่ม สนุกดี มีเงินบ้างเมื่อต้องออกมาแสดงหน้าห้องให้เพื่อนๆ กลุ่มอื่นๆ ดู แต่ทำให้รู้จักแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งได้

ครั้งที่ 7 ฝ่าอุปสรรคเพื่อความสำเร็จ

นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ว่า กิจกรรมนี้ได้เรียนรู้วิธีฝ่าฟันอุปสรรคของไทเกอร์ วูดส์ ทำให้เห็นวิธีการแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่างๆ และกว่าจะประสบความสำเร็จนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายๆ และเรียนรู้วิธีแก้ปัญหาจากไทเกอร์ วูดส์ด้วย และอยากให้มีโอกาสเล่นอีก

ครั้งที่ 8 กระชิบกระชาบข่าวลือ

นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ว่า กิจกรรมนี้ทำให้รู้ว่าเราควรจะต้องสื่อสารให้ตรงกับเนื้อหาที่ได้ฟังมาจริงๆ อยากให้เพิ่มการเล่นละครสั้นเหมือนกิจกรรมแรกๆ อยากให้มีโอกาสอื่นๆ และอยากให้ผู้วิจัยพูดเสียงดังมากขึ้น

ครั้งที่ 9 การดูนเพื่อการสื่อสาร

นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ว่า กิจกรรมนี้ทำให้ได้ฝึกการสื่อสารทางบวก สนุกดีที่ได้เขียนบทการ์ตูนเพราะชอบอ่านการ์ตูน อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีก

ครั้งที่ 10 เขียนให้ชัดสิ่งที่เข้าใจ

นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ว่า กิจกรรมนี้ทำให้ได้แสดงความรู้สึกที่อยู่ภายในใจออกมา ทำให้รู้ว่าเพื่อนชอบและไม่ชอบอะไร ช่วยในการปรับตัวเองได้ อยากให้มีกิจกรรมที่ได้แสดงความรู้สึกอย่างนี้อีก

ครั้งที่ 11 อัจฉริยะสามัคคี

นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ว่า กิจกรรมนี้ทำให้ได้ฝึกความสามัคคีในกลุ่ม ได้ใช้ความคิดร่วมกับเพื่อนๆ และฝึกการควบคุมอารมณ์ระหว่างการทำกิจกรรม อยากให้มีอีกหลายๆ กิจกรรม

ครั้งที่ 12 ปัจฉิมนิเทศ “สัญญาด้วยหัวใจ”

นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ว่า กิจกรรมที่ผ่านมาทำให้มีความสามัคคีในกลุ่มเพื่อนมากขึ้น และมีการแสดงน้ำใจต่อกัน อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้ต่อไปเรื่อยๆ และสัญญาว่าจะทำแต่สิ่งดีต่อไป





ภาคผนวก ฉ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง
และโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง

ตารางผนวกที่ 2 ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถามการจัดการความขัดแย้ง

ข้อ	ดัชนี IOC	หมายเหตุ
1	1.0	
2	1.0	
3	1.0	
4	1.0	
5	1.0	
6	1.0	
7	0.66	
8	1.0	
9	1.0	
10	1.0	
11	1.0	
12	1.0	
13	1.0	
14	1.0	
15	1.0	
16	1.0	
17	1.0	
18	1.0	
19	1.0	
20	1.0	
21	1.0	
22	1.0	
23	1.0	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ดัชนี IOC	หมายเหตุ
24	1.0	
25	1.0	
26	1.0	
26	1.0	
27	1.0	
28	1.0	
29	0.66	
30	1.0	
31	1.0	
32	1.0	
33	1.0	
34	1.0	
35	1.0	
36	1.0	
37	1.0	
38	1.0	
39	1.0	
40	1.0	
41	1.0	
42	1.0	
43	1.0	
44	0.33	ตัดทิ้ง
45	1.0	
46	1.0	
47	1.0	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ดัชนี IOC	หมายเหตุ
48	1.0	
49	1.0	
50	1.0	
51	1.0	
52	1.0	
53	1.0	
54	1.0	
55	1.0	
56	1.0	
57	1.0	
58	1.0	
59	1.0	
60	1.0	
61	1.0	

ตารางผนวกที่ 3 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามทักษะการจัดการความขัดแย้ง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	หมายเหตุ
ด้านการคิด		
1	.291	คัดเลือกไว้
2	.342	คัดเลือกไว้
3	.304	คัดเลือกไว้
4	.503	คัดเลือกไว้
5	.242	คัดเลือกไว้
6	.208	คัดเลือกไว้
7	.372	คัดเลือกไว้
8	.025	ตัดทิ้ง
9	.528	คัดเลือกไว้
10	.278	คัดเลือกไว้
11	.169	ตัดทิ้ง
12	.445	คัดเลือกไว้
13	.237	คัดเลือกไว้
14	.302	คัดเลือกไว้
15	.131	ตัดทิ้ง
16	.381	คัดเลือกไว้
17	.054	ตัดทิ้ง
18	.415	คัดเลือกไว้
19	.233	คัดเลือกไว้
20	.244	คัดเลือกไว้

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	ค่าจำแนกรายข้อ	หมายเหตุ
ด้านการแสดงอารมณ์ทางบวก		
21	.425	คัดเลือกไว้
22	.353	คัดเลือกไว้
23	.297	คัดเลือกไว้
24	.429	คัดเลือกไว้
25	.190	ตัดทิ้ง
26	.339	คัดเลือกไว้
27	.055	ตัดทิ้ง
28	.205	คัดเลือกไว้
29	.312	คัดเลือกไว้
30	.258	คัดเลือกไว้
31	.021	ตัดทิ้ง
32	.408	คัดเลือกไว้
33	.348	คัดเลือกไว้
34	.403	คัดเลือกไว้
35	.255	คัดเลือกไว้
36	.442	คัดเลือกไว้
37	.323	คัดเลือกไว้
38	.259	คัดเลือกไว้
39	.238	คัดเลือกไว้
40	.243	คัดเลือกไว้
ด้านการสื่อสาร		
41	.234	คัดเลือกไว้
42	-.137	ตัดทิ้ง
43	.286	คัดเลือกไว้
44	.487	คัดเลือกไว้

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	ค่าจำแนกรายข้อ	หมายเหตุ
45	.429	คัดลอกไว้
46	.398	คัดลอกไว้
47	.424	คัดลอกไว้
48	.092	ตัดทิ้ง
49	.093	ตัดทิ้ง
50	.350	คัดลอกไว้
51	-.205	ตัดทิ้ง
52	.413	คัดลอกไว้
53	.056	ตัดทิ้ง
54	.281	คัดลอกไว้
55	.358	คัดลอกไว้
56	.457	คัดลอกไว้
57	.483	คัดลอกไว้
58	.423	คัดลอกไว้
59	.397	คัดลอกไว้
60	.127	ตัดทิ้ง

ตารางผนวกที่ 4 ค่าดัชนี IOC ของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธเพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง

ครั้งที่	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญคนที่						ค่าดัชนี IOC		
	1		2		3				
วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ	กิจกรรม/เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ	กิจกรรม/เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ	กิจกรรม/เทคนิค	
1 3	3	2	4	4	4	4	4	4	3.55
2 3	2	2	4	4	4	4	4	4	3.44
3 3	2	2	4	3	3	4	4	4	3.22
4 3	2	3	4	4	4	4	4	4	3.55
5 3	2	2	4	4	4	4	4	4	3.44
6 3	2	2	3	4	4	4	4	4	3.33
7 3	3	2	4	4	4	4	4	4	3.55
8 3	3	2	4	4	4	4	4	4	3.55
9 3	3	2	3	3	4	4	4	4	3.33
10 2	3	2	4	4	3	4	4	4	3.33
11 3	3	3	4	4	4	4	4	4	3.66
12 2	3	3	3	4	4	4	4	4	3.44

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ -นามสกุล	นางสาวอัมณี สุมะนันท์
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 10 มกราคม 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวรรณกรรมสำหรับเด็ก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง